

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2025

Chișinău

Cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina

-----

În temeiul art. 38¹ alin. (1) și (3) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 145), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 21-22 art. 38), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1.1. în hotărâre:

1.1.1. clauza de armonizare se completează cu textul „, , transpune Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/1836 a Consiliului din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare, astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382 (CELEX: 32024D1836), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1836 din 03 iulie 2024”;

1.1.2. punctul 1:

1.1.2.1. la subpunctul 1), anexa nr. 1 devine anexă unică;

1.1.2.2. subpunctul 2) se abrogă;

1.1.3. la punctul 6, textul „1 martie 2025” se substituie cu textul „1 martie 2026”.

1.1.4. la punctul 7:

1.1.4.1. textul „1 martie 2024” se substituie cu textul „1 martie 2025”;

1.1.4.2. textul „1 martie 2025” se substituie cu textul „1 martie 2026”;

1.2. în anexă:

1.2.1. pe tot parcursul textului anexei, cuvântul „minor” și cuvintele „copil minor”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „copil”, la forma gramaticală corespunzătoare;

1.2.2. pe tot parcursul textului anexei, cuvintele „autoritatea competentă pentru străini”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne”, la forma gramaticală corespunzătoare;

1.2.3. pe tot parcursul textului anexei, cuvintele „Centrul de plasament temporar pentru persoane aflate în dificultate”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state”, la forma gramaticală corespunzătoare;

1.2.4. punctul 1:

1.2.4.1. la subpunctul 3), după textul „3)” se introduce textul „apatrizilor cu statut recunoscut de către autoritățile competente din Ucraina, ”;

1.2.4.2. se completează cu subpunctul 3¹), cu următorul cuprins:

„3¹) resortisanții țărilor terțe, altele decât Ucraina, care au părăsit Ucraina la data de 24 februarie 2022 sau după data de 24 februarie 2022 și care dețin permis de ședere permanentă emis în conformitate cu legislația ucraineană, și care nu se pot întoarce în condiții de siguranță în țara sau în regiunea lor de origine;”

1.2.4.3. la subpunctul 4) textul „și 3)” se substituie cu textul „, 3) și 3¹)”;

1.2.5. la punctul 2:

1.2.5.1. cuvintele „și separate din cauza circumstanțelor din timpul aflului masiv” se exclud;

1.2.5.2. la subpunctul 2):

1.2.5.2.1. textul „subpct. 1), 2), 3)” se substituie cu textul „subpct. 1), 2), 3), 3¹)”;

1.2.5.2.2. se completează cu textul: „, inclusiv născut după data de 24 februarie 2022”;

1.2.5.3. se completează cu punctul 2¹, cu următorul cuprins:

„2¹. Pot solicita protecția temporară familiile ale căror căsătorii sunt încheiate oficial după data de 24 februarie 2022, dacă acestea își aveau reședința pe teritoriul Ucrainei după data de 24 februarie 2022.”;

1.2.6. la punctul 3:

1.2.6.1. subpunctul 1) va avea următorul cuprins:

„1) pentru cetățenii ucraineni – actul de identitate național (buletin/card de identitate, pașaport intern, pașaport pentru călătorii), carnet de marinar, inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, titlu de călătorie, certificat de identitate al cetățeanului Ucrainei, eliberat de către Ambasada sau Secția Consulară a Ucrainei în Republica Moldova”;

1.2.6.2. subpunctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) pentru copiii cetățeni ucraineni – certificatul de naștere/certificatul ce atestă nașterea copilului, eliberat de către instituția medicală, actul de identitate național (buletin/card de identitate, pașaport intern, pașaport pentru călătorii), inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, titlu de călătorie, certificat de identitate al cetățeanului Ucrainei, eliberat de către Ambasada sau Secția Consulară a Ucrainei în Republica Moldova”;

1.2.6.3. la subpunctul 3):

1.2.6.3.1. după cuvântul „pentru” se introduce textul „apatrizi cu statut recunoscut de către autoritățile competente din Ucraina, ”;

1.2.6.3.2. după textul „sau de o protecție națională echivalentă în Ucraina” se completează cu textul „, sau de permis de ședere permanentă”;

1.2.6.4. la subpunctul 4), textul „și 3)” se substituie cu textul „, 3) și 3¹)”;

1.2.7. la punctul 4:

1.2.7.1. subpunctul 2) va avea următorul cuprins:

„2) pentru copiii cu vârsta de până la 14 ani inclusiv – pașaport ordinar de plecări în străinătate, buletin/carte de identitate, pașaport intern, inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, precum și certificat de naștere sau certificat ce atestă nașterea copilului, eliberat de către instituția medicală, sau în baza pașaportului părintelui în care este înscris copilul cu aplicarea fotografiei”;

1.2.7.2. se completează cu subpunctul 2¹), cu următorul cuprins:

„2¹) pentru copiii începând cu vârsta de 15 ani – pașaport ordinar de plecări în străinătate, buletin/carte de identitate, pașaport intern, inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, sau în baza pașaportului părintelui în care este înscris copilul cu aplicarea fotografiei;”

1.2.8. punctul 4¹ va avea următorul cuprins:

„4¹. Copiii neînsoțiți, care vin direct din Ucraina, li se aplică aceleași măsuri de protecție ca și în cazul copiilor aflați în situație de risc și al copiilor separați de părinți, în conformitate cu cadrul normativ în domeniul protecției drepturilor copilului din Republica Moldova”;

1.2.9. punctul 4² va avea următorul cuprins:

„4². Adulții care traversează frontiera de stat cu actul de identitate național (buletin/carte de identitate, pașaport intern) pot beneficia doar de o singură intrare/ieșire din/spre Ucraina, cu excepția deținătorilor de pașapoarte interne/buletine de identitate care sunt locuitori în zona de frontieră, în baza acordului bilateral”;

1.2.10. punctul 5 va avea următorul cuprins:

„5. Înregistrarea solicitantului prin intermediul interfeței de acces a paginii-web oficiale protectietemporara.gov.md, în scopul documentării cu acte de identitate pentru obținerea protecției temporare, nu conferă statut de beneficiar de protecție temporară.

Statutul de beneficiar de protecție temporară se obține de la data eliberării documentului de identitate de către Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne”;

1.2.11. se completează cu punctul 5¹, cu următorul cuprins:

„5¹. Solicitantul de protecție temporară este obligat, în termen de 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării în scopul documentării cu acte de identitate pentru obținerea protecției temporare, să se prezinte la unul dintre sediile Inspectoratului General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor

Interne sau să solicite o echipă mobilă de documentare, în condițiile prevăzute la punctul 9 subpunctul 3).”;

1.2.12. se completează cu punctul 5², cu următorul cuprins:

„5². În cazul în care solicitantul nu se prezintă în termenele și condițiile stabilite la punctul 5¹, înregistrarea va fi anulată în sistemul informațional.”;

1.2.13. se completează cu punctul 5³, cu următorul cuprins:

„5³. În situațiile care nu suferă amânare pe motive de sănătate sau care atestă pericol iminent pentru viața solicitantului, confirmate prin acte/concluzii medicale eliberate de instituțiile medico-sanitare din țara de origine sau din Republica Moldova, termenul de documentare stabilit este redus prin decizia șefului Direcției Regionale a Inspectoratului General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, în vederea accelerării procesului.”;

1.2.14. punctul 7 va avea următorul cuprins:

„7. În ziua prezentării solicitantului la unul dintre sediile Inspectoratului General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, în conformitate cu înregistrarea efectuată, fiecărui solicitant i se eliberează, cu titlu gratuit, în baza setului de acte depus, un document de identitate prin care i se acordă permisiunea de a rămâne pe teritoriul Republicii Moldova și de a beneficia de drepturile stabilite de legislație”;

1.2.15. la punctul 12, cuvântul „beneficiarul” se substituie cu cuvântul „solicitantul”;

1.2.16. la punctul 13, textul „ automatizat al autorității competente pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne” se substituie cu textul „prin intermediul interfeței de acces a paginii-web oficiale protectietemporara.gov.md”;

1.2.17. punctul 14 va avea următorul cuprins:

„14. Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne informează, în scris și verbal, beneficiarul de protecție temporară, într-o limbă în care acesta comunică sau pe care se presupune, în mod rezonabil, că o înțelege, despre drepturile și obligațiile pe care le are în perioada de protecție temporară, precum și despre prelucrarea datelor cu caracter personal ce îl vizează”;

1.2.18. punctul 15 va avea următorul cuprins:

„15. Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate verifică, în termen de până la 10 zile lucrătoare de la data înregistrării solicitantului de protecție temporară în sistemele informaționale dedicate, dacă există indicii pentru aplicarea art. 38⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova”;

1.2.19. punctul 16 va avea următorul cuprins:

„16. În cazul în care există motive întemeiate pentru a se considera că solicitantul de protecție temporară cade sub incidența unei dintre clauzele de excludere prevăzute la art. 38⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne va informa solicitantul, în scris, în termen de 3 zile, despre

decizia de refuz privind acordarea protecției temporare. Decizia de refuz va fi motivată de fapt și de drept și va conține informații privind drepturile solicitantului, inclusiv dreptul de a depune o cerere de azil”;

1.2.20. se completează cu punctul 16¹, cu următorul cuprins:

„**16¹**. În cazul în care există indicii întemeiate pentru a se considera că beneficiarul protecției temporare cade sub incidența unei dintre clauzele de excludere prevăzute la art. 38⁵ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne va informa beneficiarul, în scris, în termen de 3 zile, despre decizia de retragere a protecției temporare. Decizia de retragere va fi motivată de fapt și de drept și va conține informații privind drepturile beneficiarului, inclusiv dreptul de a depune o cerere de azil.”;

1.2.21. punctul 17 va avea următorul cuprins:

„**17**. Ministerul Educației și Cercetării asigură accesul echitabil la educație al copiilor beneficiarilor de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general obligatoriu în limitele capacităților sistemului educațional și în conformitate cu prevederile legislației”;

1.2.22. se completează cu punctul 17¹, cu următorul cuprins:

„**17¹**. În cazul în care beneficiarul de protecție temporară încadrează copilul în sistemul de învățământ, în format fizic sau on-line, acesta are obligația de a informa, în termen de 5 zile lucrătoare, organul local de specialitate în domeniul învățământului din raza teritoriului de aflare a copilului despre acest fapt, prin expedierea/depunerea unei notificări în scris.”;

1.2.23. punctul 23¹ va avea următorul cuprins:

„**23¹**. Beneficiarii de protecție temporară pot să se înregistreze la orice subdiviziune teritorială a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru acordarea suportului la angajare”;

1.2.24. punctul 24 se abrogă;

1.2.25. punctul 28 se completează cu subpunctul 10), cu următorul cuprins:

„10) să respecte legislația privind regimul străinilor în Republica Moldova”;

1.2.26. punctul 29 va avea următorul cuprins:

„**29**. Protecția temporară încetează în condițiile prevăzute de Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova”;

1.2.27. se completează cu punctul 29¹, cu următorul cuprins:

„**29¹**. Beneficiarul de protecție temporară poate renunța la statutul său, prin depunerea unei cereri privind intenția sa de a renunța la statutul de beneficiar de protecție temporară. Cererea se depune, în scris, la Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pe teritoriul Republicii Moldova sau la Misiunea diplomatică a Republicii Moldova în statul în care se află.”;

1.2.28. la punctul 30, textul „este de până la 12 luni” se substituie cu textul „nu poate depăși perioada de valabilitate a documentului de identitate al beneficiarului de protecție temporară”;

1.2.29. anexa nr. 2 se abrogă.

2. Ministerul Educației și Cercetării, de comun acord cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, vor elabora un mecanism care va asigura accesul la educație a copiilor beneficiari de protecție temporară și care va stabili modalitatea de monitorizare a încadrării copiilor în sistemul de învățământ general obligatoriu.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 martie 2025.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

Ministrul muncii
și protecției sociale

Alexei Buzu

Ministrul educației
și cercetării

Dan Perciun

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii
Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor
strămutate din Ucraina

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina a fost elaborat de Ministerul Afacerilor Interne.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat în temeiul prevederilor articolului 38 ¹ alin. (3) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care conține prevederi privind procedura de acordare a protecției temporare, și anume vizează faptul că durata protecției temporare poate fi prelungită, cu o perioadă de până la un an, în cazul în care motivele de protecție temporară persistă.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>La 18 ianuarie 2023 Guvernul a aprobat mecanismul de punere în aplicare a protecției temporare persoanelor strămutate forțat din Ucraina, prin transpunerea art. 4 (1), art. 6, art. 8 (1), art. 9, 10, 12, 13, art. 14 (1) din Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, precum și a Deciziei (UE) 2022/382 a Consiliului din 4 martie 2022 de constatare a existenței unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare.</p> <p>Prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina au fost stabilite condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina și măsurile necesare a fi întreprinse în vederea asigurării protecției și drepturilor persoanelor respective (Planul de acțiuni privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina), precum și autoritățile responsabile de implementarea actului normativ.</p> <p>În conformitate cu Directiva 2001/55/CE, protecția temporară pe teritoriul Republicii Moldova s-a aplicat pentru prima dată pentru o perioadă inițială de un an, până la 1 martie 2024 pentru:</p> <ul style="list-style-type: none">
- cetățenii ucraineni cu reședința în Ucraina înainte de 24 februarie 2022;
- cetățenii ucraineni care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova dinaintea datei de 24 februarie 2022;
- apatrizii și resortisanții țărilor terțe, altele decât Ucraina, care beneficiau de protecție internațională în Ucraina înainte de 24 februarie 2022 și care nu se pot întoarce în condiții de siguranță în țară sau în regiunea lor de origine;

- membrii de familie ai persoanelor menționate supra.

Începând cu 1 martie 2023, pe teritoriul Republicii Moldova au solicitat protecție temporară prin pre-înregistrare 87.659 persoane, dintre care 68.631 persoane au fost documentate cu acte de identitate ale beneficiarului de protecție temporară¹.

Situația din Ucraina nu permite întoarcerea acestora în țară în condiții sigure și durabile. Din cauza instabilității și a incertitudinii situației din Ucraina ca urmare a acțiunilor ostile ale Rusiei, există în continuare riscul unui viitor aflux masiv și al strămutării unui număr mai mare de persoane care fug din Ucraina. Intensificarea conflictului militar în ultima perioadă, în special asupra infrastructurii energetice a Ucrainei, combinat cu situația umanitară dificilă din Ucraina, ar putea duce la o nouă creștere bruscă a numărului de persoane refugiate, care ar putea atinge nivelul unui aflux masiv. În același timp, riscul privind funcționarea eficientă a sistemelor naționale de azil ar persista, dacă protecția temporară ar înceta în scurt timp și toate aceste persoane ar solicita protecție internațională în același timp.

La 28 februarie 2024, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 141 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, protecția temporară, acordată persoanelor strămutate din Ucraina, s-a prelungit pentru o perioadă de un an, până la 1 martie 2025. Totodată, potrivit prevederilor actului normativ anunțat anterior, persoanelor strămutate din Ucraina, care au obținut protecție temporară până la 1 martie 2024, li s-a prelungit automat documentul de identitate al beneficiarului de protecție temporară până la 1 martie 2025.

La 25 iunie 2024, prin Decizia Consiliului Uniunii Europene nr. 2024/1836, la nivelul Uniunii Europene s-a decis prelungirea protecției temporare cu o perioadă suplimentară de un an. Decizia nominalizată a intrat în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Astfel, Republica Moldova, în calitate de stat candidat pentru integrarea europeană care se alieniază la cadrul normativ și acțiunile UE, urmează să pună în aplicare Decizia Consiliului prin prelungirea protecției temporare în scopul asigurării protecției imediate și accesul la un set armonizat de drepturi persoanelor care beneficiază în prezent de protecție temporară în Republica Moldova sau care vor avea nevoie de o astfel de protecție începând cu 1 martie 2025.

Prelungirea protecției temporare va contribui, de asemenea, la asigurarea faptului că sistemul de azil nu va fi suprasolicitat de o creștere semnificativă a numărului de cereri de protecție internațională care ar putea fi depuse de către persoanele care beneficiază de protecție temporară până la 1 martie 2025, în cazul în care protecția temporară ar urma să înceteze până atunci, sau de către persoanele care vor fugi din calea războiului din Ucraina și vor sosi în Moldova după această dată și înainte de 1 martie 2026.

La fel, la elaborarea proiectului au fost luate în considerare recomandările înaintate de către Oficiul Avocatului Poporului în cadrul „Raportului anual

privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova¹”, precum și în cadrul „Sintezei privind situația persoanelor refugiate, în contextul conflictului armat din Ucraina²”. Recomandările au vizat extinderea protecției temporare, atât timp cât conflictul armat din Ucraina persistă, extinderea categoriilor de persoane eligibile pentru protecție temporară, întreprinderea de eforturi din partea autorităților statului în vederea asigurării încadrării copiilor în instituții de învățământ.

Prin urmare, având în vedere motivele enumerate supra, protecția temporară pentru categoriile de persoane strămutate menționate în Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina ar trebui actualizată și prelungită până la 1 martie 2026.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 va fi modificată sub următoarele aspecte:

1. Prelungirea protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina, până la 1 martie 2026.

2. Abrogarea anexei nr. 2.

O altă modificare propusă în actul normativ, vizează abrogarea anexei nr. 2 care prevede Planul de acțiuni privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Se cere de precizat că în conținutul Planului național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, se regăsește acțiunea de reformă nr. 89 privind Implementarea mecanismului de integrare etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate. Astfel, la moment proiectul Programului național privind integrarea etapizată a străinilor este în proces de definitivare cu aprobare ulterioară. Prin urmare, documentul de politici publice, va conține acțiuni exprese în raport cu integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate.

3. Extinderea categoriilor de persoane care pot beneficia de protecție temporară.

Proiectul presupune acordarea protecției temporare pentru persoanele care, deși nu sunt cetățeni ucraineni, au avut un statut de ședere permanentă în Ucraina, precum și membrilor de familie a acestora (punctul 3¹).

Extinderea protecției temporare către această categorie de persoane reflectă un angajament umanitar fundamental de a proteja civilii afectați de conflict, indiferent de cetățenie. Aceste persoane se confruntă cu aceleași riscuri și vulnerabilități ca și cetățenii ucraineni, iar excluderea acestora de la protecție temporară cauzează depunerea cererilor de azil și creșterea nejustificată a statisticii pe azil în Republica Moldova.

Având în vedere că persoanele au locuit mult timp în Ucraina, ele au legături strânse cu comunitatea de ucraineni și mai puțin sau deloc cu țara lor de origine. Oferirea protecției temporare ar descuraja migrația neregulată și ar

¹ <https://ombudsman.md/post-document/raport-anual-privind-respectarea-drepturilor-si-libertatilor-omului-in-republica-moldova-in-anul-2023/>, pag. 145-153.

² <https://ombudsman.md/wp-content/uploads/2024/02/sinteza-privind-situatia-persoanelor-refugiate-in-contextul-conflictului-armat-din-ucraina-decembrie-ianuarie-2023-2.pdf>

contribui la o gestionare mai bună a fluxurilor migratorii. De menționat că mai multe state au adoptat abordări similare în situații de criză, la caz se evidențiază modelul României.

Suplimentar, a fost introdusă o clarificare pentru persoanele apatride cărora le-a fost recunoscut statutul de autoritățile competente din Ucraina (punctul 1, subpunctul 3) și punctul 3, subpunctul 3) din anexa nr. 1 a Hotărârii Guvernului nr. 21/2023). Redacția actuală oferă posibilitatea acordării protecției temporare apatrizilor care beneficiază de protecție internațională (statut de refugiat) sau de o protecție națională (protecție umanitară/subsidiară) în Ucraina, dar omite din vizor persoanele apatride cărora le-a fost recunoscut statutul de apatrid de autoritățile din Ucraina. În situația actuală persoanele apatride recunoscute de Ucraina nu sunt eligibile pentru protecție temporară și sunt nevoite să solicite azil în mod individual, fapt ce pune o presiune suplimentară pe sistemul de azil.

4. Extinderea dreptului de a solicita protecție temporară pentru copiii născuți după data începerii războiului.

O dificultate identificată constă în prevederile cadrului normativ actual, care nu oferă soluții în cazul familiilor deja constituite în țara de origine și separate din cauza circumstanțelor din timpul afluxului masiv, în măsura în care familia era prezentă și își avea reședința în Ucraina înainte de 24 februarie 2022. Astfel, potrivit prevederilor actuale se consideră membrii familiei partenerul – resortisant al statului terț/apatrid care conviețuiește cu o persoană nominalizată la pct. 1 subpct. 1), 2) și 3) din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023 și împreună cu care are cel puțin un copil. Așadar, se conchide că prevederea actuală se referă la copiii avuți în comun înainte de data de 24 februarie 2022 și nu se referă la copiii născuți după această dată dintr-un părinte resortisant al statului terț/apatrid care conviețuiește cu cetățean ucrainean.

Operarea modificărilor (la punctul 2, subpunctul 2) din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023) vine întru asigurarea accesului persoanelor la protecție temporară și evitarea separării familiei, asigurând concomitent interesul superior al copilului.

5. Extinderea posibilității de solicitare a protecției temporare pentru familiile constituite după începerea războiului.

Proiectul introduce posibilitatea ca familiile ale căror căsătorii au fost oficializate după 24 februarie 2022 să poată solicita protecția temporară, cu condiția ca acestea să fi avut reședința pe teritoriul Ucrainei după această dată (punctul 2¹ din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023).

6. Extinderea listei de documente acceptate pentru obținerea protecției temporare.

Altă situație dificilă, care sporește reticența persoanelor eligibile de a obține protecție temporară (și solicită o altă formă de protecție) constă în limitarea listei actelor care ar servi drept temei pentru a solicita protecție temporară. Actualmente cetățenii ucraineni eligibili pentru protecție temporară pot solicita acest statut doar dacă prezintă unul din următoarele acte: actul de identitate național (buletin/card de identitate, pașaport intern, pașaport pentru călătorii),

inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, certificat de identitate al cetățeanului Ucrainei, eliberat de către Ambasada Ucrainei în Republica Moldova. Este de menționat că potrivit anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova, cetățenilor ucraineni le poate fi autorizată trecerea frontierei inclusiv cu carnetul de marinar sau titlul de călătorie, fapt pentru care se impune necesitatea completării listei actelor în temeiul cărora cetățenii ucraineni pot solicita protecție temporară cu carnetul de marinar sau titlul de călătorie.

Operarea modificărilor (punctul 3 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023) are drept obiectiv asigurarea accesului persoanelor la protecție temporară, în special în cazul în care cetățenii ucraineni, din varii motive, dețin doar carnetul de marinar sau titlul de călătorie.

În aceeași ordine de idei, pentru a reduce din reticențele persoanelor eligibile de a obține protecția temporară, se consideră oportun ca în lista documentelor care servesc drept temei pentru aplicarea la protecția temporară să se regăsească inclusiv titlul de călătorie, eliberat de către Secția Consulară a Ambasadei Ucrainei pe teritoriul Republicii Moldova. Este de menționat că actualmente pe teritoriul Republicii Moldova activează Secția Consulară a Ucrainei din mun. Bălți, în mandatul căreia se regăsește competența de eliberare a astfel de înscrisuri.

7. Îmbunătățirea clarității și preciziei legislative prin uniformizarea utilizării termenelor.

Proiectul presupune schimbarea termenului de „minor” în „copil”. Termenul „copil” este mai cuprinzător și este folosit în mod uzual în legislația națională și internațională, iar acest schimb contribuie la o înțelegere mai ușoară și mai precisă a drepturilor și protecției acordate acestora, indiferent de statutul lor legal. În plus, termenul „copil” este recunoscut și în instrumentele internaționale privind drepturile omului, inclusiv în Convenția cu privire la Drepturile Copilului, ceea ce asigură o concordanță între legislația națională și normele internaționale.

La fel, se intenționează efectuarea unei clarități asupra denumirii instituției responsabile de gestionarea procesului de protecție temporară. Înlocuirea termenului general „autoritatea competentă pentru străini” cu denumirea specifică „Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne” are rolul de a elimina ambiguitatea și de a preciza clar instituția responsabilă cu aplicarea măsurilor de protecție temporară. Această schimbare facilitează identificarea autorității competente în proceduri administrative, având în vedere că Inspectoratul General pentru Migrație este autoritatea desemnată pentru gestionarea migrației și protecției temporare în Republica Moldova.

8. Reglementarea explicită a accesului minorilor care vin direct din Ucraina cu pașapoartele părinților.

Având în vedere situația actuală din Ucraina, este necesară autorizarea trecerii frontierei de stat la intrare în Republica Moldova a minorilor care vin

direct din Ucraina în temeiul pașaportului părintelui în care este înscris minorul cu aplicarea fotografiei. Această completare ar transpune de fapt solicitarea autorităților de stat ale Ucrainei, către autoritățile Republicii Moldova privind autorizarea trecerii frontierei de stat a minorilor în temeiul pașaportului părintelui în care este înscris minorul cu aplicarea fotografiei. În acest sens, se intervine cu propuneri în prezentul proiect cu prevederi exprese (punctul 4 subpunctul 2) și subpunctul 2¹ din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023).

Minorii cu vârsta de până la 14 ani și inclusiv 14 ani, vor putea traversa frontiera de stat inclusiv în baza certificatului de naștere sau certificatului ce atestă nașterea copilului, în timp ce minorilor cu vârsta de 15 ani, aceste documente nu li se vor accepta la traversarea frontierei, pentru a confirma mai ușor identitatea lor precum și pentru a reduce riscul de fraudă sau confuzie pentru identitatea copilului.

9. Limitarea circulației multiple în baza actului de identitate național.

În acest sens, optăm pentru formularea unei clauze exprese în actul normativ în raport cu cetățenii ucraineni care traversează hotarul în temeiul actului de identitate național (buletin/carte de identitate, pașaport intern) *doar pentru o singură intrare sau ieșire din Republica Moldova*. Propunerea înaintată (punctul 4² din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023) reprezintă o modificare tehnică, pentru corectarea unei inconsecvențe terminologice și pentru aplicarea uniformă a reglementării, evitând dificultăți în interpretare. Modificarea propusă este indispensabilă pentru precizarea condițiilor legale privind dreptul cetățenilor ucraineni de a beneficia de o singură intrare din Ucraina, asigurând astfel aplicarea corectă a normei.

Totodată, au fost incluse reglementări privind persoanele care traversează frontiera în corespundere cu regulile stabilite prin „Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei cu privire la punctele de trecere la frontiera de stat moldo-ucraineană și simplificarea formalităților la trecerea frontierei de către cetățenii care locuiesc în raioanele de frontieră”, semnat la 11 martie 1997.

10. Clarificarea statutului persoanei strămutate în momentul aplicării pentru protecție temporară, proceduri pentru cazurile excepționale și specificarea clară a consecințelor neprezentării.

Se propune operarea unor modificări în actul normativ în partea ce vizează precizarea perioadei din ce moment mecanismul de protecție temporară produce efecte asupra beneficiarului. (punctul 5 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023). În context, practica existentă denotă faptul că un număr impunător de persoane strămutate din Ucraina nu au aplicat la protecție temporară deși sunt eligibili pentru acest statut și se află pe teritoriul Republicii Moldova o perioadă mai mare de 90 zile consecutive fără a-și legaliza șederea. În aceste condiții, categoriile de persoane citate sunt în drept de a ieși din Republica Moldova, însă pot reveni în țară după o perioadă de 90 zile. Astfel, pentru a ocoli cadrul legal și a avea acces pe teritoriul Republicii Moldova, persoanele care au încălcat termenul de ședere se pre-înregistrează pentru protecția temporară fiind în afara țării, însă nu au scop de a se înregistra la Inspectoratul General pentru

Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în vederea obținerii documentului de identitate, prezentând doar pre-înregistrarea la acest statut la punctele de trecere a frontierei de stat pentru a li se autoriza intrarea în Republica Moldova.

Totodată, este necesar ca actualul act normativ să ofere un cadru clar și eficient pentru gestionarea termenelor de documentare în cadrul Inspectoratului General pentru Migrațiune al Ministerului Afacerilor Interne și pentru a asigura că solicitanții de protecție temporară sunt tratați în mod echitabil. Prin introducerea unei proceduri pentru cazurile excepționale (punctul 15 din proiect) și prin specificarea clară a consecințelor neprezentării, se contribuie la o mai bună organizare a procesului de acordare a protecției temporare.

11. Precizări importante în procedura de acordare și retragere a protecției temporare, având un impact semnificativ asupra drepturilor solicitantului și beneficiarului acestei protecții.

Se introduc reglementări de procedură prin care se ia o decizie de neacordare a protecției temporare pentru persoana care solicită și de retragere a protecției temporare pentru persoana care deja beneficiază de acest statut și care cade sub incidența uneia dintre clauzele de excludere prevăzute la art. 38⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (punctul 16 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023). Această prevedere este corelată cu recente modificări operate la Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, adoptate de Parlament în decembrie 2024.

12. Reglementarea anumitor proceduri ce vizează procesul educațional.

Reglementarea obligației beneficiarilor de protecție temporară care își înscriu copiii în instituțiile de învățământ să informeze despre acest fapt organul local de specialitate. Totodată, Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, vor elabora un mecanism prin care se va asigura că copiii beneficiari de protecție temporară au acces la educație, inclusiv va stabili modalitatea de monitorizare a încadrării copiilor în sistemul de învățământ general obligatoriu.

13. Introducerea unei norme care permite beneficiarilor să renunțe voluntar la protecția temporară.

Un alt aspect propus a fi modificat în actul normativ, vizează situația în care beneficiarul de protecție temporară nu mai dorește să beneficieze de acest statut. Norma propusă este necesară pentru a asigura o gestionare eficientă și transparentă a procesului de acordare a protecției temporare în Republica Moldova. Norma oferă atât beneficiarilor, cât și autorităților o claritate sporită cu privire la procedura de renunțare la protecția temporară, eliminând eventualele ambiguități și facilitând luarea deciziilor. Prin această normă, se recunoaște dreptul beneficiarului de a decide în mod autonom asupra statutului său și de a renunța la protecție dacă își schimbă situația sau intențiile. Permitearea renunțării la protecția temporară contribuie la optimizarea utilizării resurselor publice, concentrându-le asupra celor care au nevoie în continuare de acest tip de protecție. Prin înregistrarea formală a renunțărilor la protecție temporară, se pot obține date mai precise și mai complete despre evoluția situației

beneficiarilor, ceea ce este util pentru evaluarea politicilor și a măsurilor adoptate (punctul 29¹ din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023).

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate alte opțiuni care ar veni să ofere protecție persoanelor strămutate forțat din Ucraina.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina în Republica Moldova vor avea impact asupra sectorului public, vizând o serie de aspecte administrative, sociale și juridice. Impactul asupra sectorului public poate fi evaluat pe baza următoarelor considerente:

- eficientizarea procesului de acordare a protecției temporare;
- îmbunătățirea gestionării resurselor publice prin a nu admite încărcarea sistemului de azil;
- facilitarea accesului cetățenilor ucraineni la protecție temporară, reducând birocrăția;
- consolidarea încrederii în sistemul de protecție temporară;
- asigurarea protecției drepturilor copiilor;
- creșterea controlului la frontieră prin limitarea circulației multiple;
- promovarea respectării normelor legale și menținerea ordinii publice;
- creșterea responsabilității beneficiarilor față de statul gazdă.

Efectele prognozate pe termen scurt, mediu și lung:

Pe termen scurt:

- reducerea presiunii administrative asupra autorităților implicate;
- creșterea încrederii cetățenilor în eficiența sistemului de protecție temporară.

Pe termen mediu:

- îmbunătățirea cooperării interinstituționale;
- creșterea controlului la frontieră.

Pe termen lung:

- asigurarea securității statului și a ordinii publice prin cunoașterea și gestionarea numărului de persoane strămutate aflate pe teritoriul statului.
- consolidarea sistemului de protecție a migranților și integrarea acestora.

Prelungirea protecției temporare va contribui, de asemenea, la asigurarea faptului că sistemul de azil nu va fi suprasolicitat de o creștere semnificativă a numărului de cereri de protecție internațională care ar putea fi depuse de către persoanele care beneficiază de protecție temporară până la 1 martie 2025, în cazul în care protecția temporară ar urma să înceteze până atunci, sau de către persoanele care vor fugi din calea războiului din Ucraina și vor sosi în Republica Moldova după această dată și înainte de 1 martie 2026.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Punerea în aplicare a prevederilor proiectului dat nu necesită cheltuieli

financiare suplimentare din contul bugetului de stat.

Totodată, se prezintă anexat calculul mijloacelor financiare prevăzute în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2025 pentru plata prestațiilor sociale adresate familiilor cu copii refugiați din Ucraina.

La fel, pentru întreținerea Centrelor de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, aflate în gestiunea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, sunt identificate din surse externe: 500 mii dolari de la Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și 400 mii de franci elvețieni de la Federația Internațională a Crucii Roșii, organizații internaționale cu care Ministerul Muncii și Protecției Sociale a semnat un Memorandum de cooperare privind soluționarea crizei refugiaților. Suplimentar, cu suportul World Food Programme direct către centre, se alocă 100 lei pe zi în cazul când mâncarea se prepară în Centru și 190 lei pe zi în cazul când se oferă alimentație prin intermediul cateringului.

Totodată, menționăm că prelungirea automată pentru o perioadă de un an a protecției temporare va aduce plusvaloare în partea ce ține de cost-eficiență în implementarea actului normativ, atât pentru stat cât și pentru beneficiari, întrucât se va diminua presiunea asupra sistemului de azil și se va omite dublarea eforturilor autorității competente pentru străini pentru prelungirea protecției temporare la aceiași beneficiari (irosire de timp, resurse materiale și umane, incomodități pentru solicitanți și angajații Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne provocate de aglomerație).

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Prevederile proiectului pot genera efecte pozitive asupra sectorului privat, în special prin:

1. clarificarea și simplificarea procedurilor legale;
2. extinderea numărului de persoane disponibile pentru a fi angajate în câmpul muncii. Oferirea statului legal pentru aceste persoane și a dreptului de a se încadra în câmpul muncii poate contribui la o creștere a numărului de persoane active pe piața muncii, ceea ce ar sprijini sectorul privat, mai ales în domenii cu deficit de personal. Afacerile care depind de forța de muncă temporară ar putea beneficia de o bază extinsă de candidați eligibili.
3. posibilă integrare mai eficientă a persoanelor strămutate în forța de muncă, generând valoare economică.
4. contribuția persoanelor strămutate la dezvoltarea economică prin consum, taxe și participare activă în economie.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4. Impactul social

- asigurarea securității statului și ordinii publice;
- continuarea eforturilor de integrare socială a persoanelor strămutate, de oferire a accesului la servicii sociale, de educație, sănătate și asistență socială;

- consolidarea relațiilor intercomunitare prin existența unei interacțiuni prelungite cu comunitatea gazdă, ceea ce favorizează o mai bună înțelegere și acceptare reciprocă;
- gestionarea mai eficace a grupurilor vulnerabile, cum ar fi minorii neînsoțiți sau familiile.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal.

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul transpune Decizia Consiliului Uniunii Europene nr. 2024/1836 din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare, astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare 2022/382.

Având în vedere că motivele protecției temporare persistă, Consiliul UE a decis prelungirea protecției temporare pentru categoriile de persoane strămutate menționate în Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de act normativ a fost supus avizării și consultărilor publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și a Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului actului normativ a fost plasat pe pagina web: <https://particip.gov.md/ro>. și poate fi accesat la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-privind-modificarea-hotararii-guvernului-nr-212023-privind-acordarea-protectiei-temporare-persoanelor-stramutate-din-ucraina/13640>

Anunțul privind consultarea publică a proiectului poate fi accesat la adresa: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13640

În cadrul procesului de consultare/avizare, următoarele instituții sunt vizate:

1. Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
2. Ministerul Sănătății;
3. Ministerul Educației și Cercetării;
4. Ministerul Afacerilor Externe;
5. Ministerul Finanțelor (inclusiv Serviciul Vamal);
6. Serviciul de Informații și Securitate;

7. Agenția Servicii Publice;
8. Casa Națională de Asigurări Sociale;
9. Compania Națională de Asigurări în Medicină;
10. Congresul Autorităților Locale din Moldova;
11. Agenția de Guvernare Electronică;
12. Serviciul Tehnologia Informației și Securitatea Cibernetică;
13. Centrul de Armonizare a Legislației;

Propunerile înaintate au fost analizate și luate în considerare la definitivarea proiectului.

La fel, în cadrul procesului de consultare publică, au fost recepționate propuneri de la reprezentanții societății civile, organizații internaționale, nonguvernamentale și parteneri de dezvoltare (UNHCR, UNICEF, Centrul de Drept al Avocaților, Congresul Ucrainenilor din Moldova, Female Support Force, People in Need, Vocea Romilor, Acted Moldova, Centrul de Politici și Reforme, Norwegian Refugee Council). Propunerile înaintate de aceștia au fost analizate și discutate cu autoritățile implementatoare.

Suplimentar, proiectul a fost supus consultărilor în cadrul a două ședințe, desfășurate la data de 23.01.2025 și 10.02.2025, cu participarea unui număr mare de reprezentanți ai autorităților publice, societății civile, parteneri de dezvoltare, organizații nonguvernamentale de specialitate.

În cadrul ședințelor menționate supra, au fost prezentate și discutate modificările propuse de Guvern asupra Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, oferite răspunsuri la întrebările participanților asupra aspectelor incluse în proiect și ce presupun aceste modificări precum și discutarea planurilor pe viitor asupra funcționalității mecanismului de protecție temporară.

7. Concluziile expertizelor

La data de 31.01.2025, prin demersul 40/307, proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție.

Totodată, având în vedere prevederile pct. 231 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul a fost prezentat pentru informare tuturor participanților la procesul de avizare, care pot notifica autorul proiectului (Ministerul Afacerilor Interne), printr-o scrisoare, în termen de 5 zile lucrătoare, privind menținerea obiecțiilor expuse în procesul de avizare.

Prin urmare, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a prezentat aviz repetat, propunerile cărui au fost luate în considerare.

Ulterior, prin raportul de **expertiză anticorupție** (EHG25/10320 din 05.02.2025), au fost formulate concluziile expertizei, care menționau următoarele:

Proiectul are drept scop transpunerea Deciziei Consiliului UE nr. 2024/1836 pentru prelungirea protecției temporare, asigurând astfel accesul imediat la drepturi armonizate pentru persoanele beneficiare din Republica Moldova, inclusiv cele care vor avea nevoie de protecție din 1 martie 2025.

Autorul a prezentat sinteza avizelor obținute în consultarea publică, confirmând finalizarea proiectului și respectarea cerințelor pentru expertiza anticorupție. De asemenea, procesul de promovare a proiectului a respectat transparența decizională conform Legii nr. 239-XVI/2008, iar nota informativă a fost redactată în conformitate cu normele legislative prevăzute de Legea nr. 100/2017.

Expertiza Centrului Național Anticorupție a sesizat utilizarea unor formule permissive de reglementare a activității agenților publici, fapt care poate condiționa discreția excesivă a agenților publici, discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale.

În acest sens, au fost redactate prevederile, conform recomandărilor Centrului Național Anticorupție.

Cu referire la expertiza juridică, prin demersul nr. 04/1-1250 din 10.02.2025, Ministerul Justiției a emis expertiza juridică, fiind marcate câteva propuneri de îmbunătățire și ajustare a proiectului din punct de vedere juridic.

Astfel, toate propunerile expuse în cadrul expertizei juridice au fost acceptate, proiectul fiind ajustat conform propunerilor, cu expunerea acestora în tabelul de sinteză și propuneri.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul hotărârii Guvernului nu necesită elaborarea unor acte normative noi sau operarea modificărilor în cuprinsul altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, vor elabora un mecanism, **aprobat prin ordin**, prin care se va asigura că copiii beneficiari de protecție temporară au acces la educație, care inclusiv va stabili modalitatea de monitorizare a încadrării copiilor în sistemul de învățământ general obligatoriu.

Secretar de stat

Alexandru BEJAN

SINTEZA

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina

Nr. d/o	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică				
1.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	1.	La Proiectul cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina: La punctele 1.2.1, 1.5.2.1 și 1.5.2.3. cuvintele „se abrogă” se substituie cu cuvintele „se exclude”.	Se acceptă
		2.	La punctul 1.4 se propune următorul cuprins: „ 1.4. La punctul 7: 1.4.1. textul „1 martie 2024” se substituie cu textul „1 martie 2025”; 1.4.2. textul „1 martie 2025” se substituie cu textul „1 martie 2026”.”	Se acceptă
		3.	La punctul 1.5.1.3. se propune următorul cuprins: „ 1.5.1.3. La subpunctul 4): 1.5.1.3.1 textul „2) și” se exclude; 1.5.1.3.2 subpunctul 4 se completează cu textul „și 3 ¹).” ”.	Se acceptă
		4.	La expunerea punctului 1.5.4.3. se propune următorul cuprins: „ 1.5.4.3. La subpunctul 4): 1.5.4.3.1. textul „2) și” se exclude; 1.5.4.3.2. textul „3)” se completează cu textul „și 3 ¹).” ”.	Se acceptă
		5.	În vederea asigurării succesiunii logice a proiectului se propune expunerea pct. 1.5.5 și 1.5.6 la începutul proiectului.	Se acceptă

		<p>La pct. 1.5.8., pct. 4¹ urmează să fie expus în următoarea redacție: „4¹. Copiilor neînsoțiți, care vin direct din Ucraina, li se aplică aceleași măsuri de protecție ca și în cazul copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți, în conformitate cu cadrul normativ în domeniul protecției drepturilor copilului din Republica Moldova.” Această redacție a pct. 4¹ din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023) este în concordanță cu prevederile art. 24 alin. (1) din <i>Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova</i>. Atragem atenția asupra faptului că față de copiii din categoria vizată se aplică prevederile a mai multor acte normative (<i>Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova</i>, <i>Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova ș.a.</i>), nu doar ale <i>Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți</i>.</p>	Se acceptă
	6.	<p>De asemenea, este imperios a fi revizuită norma la care face referire pct. 1.5.16 din prezentul proiect, întrucât, în conformitate cu ultimele modificări operate la <i>Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova</i>, publicate în Monitorul Oficial nr. 8-10 art. 21, art. 25 a fost abrogat.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost ajustată în baza ultimelor modificări operate la <i>Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova</i>. Prevederea a devenit punctul 1.5.19. din proiect.</p>
	7.	<p>La pct. 1.5.20., în partea ce ține de completarea cu pct. 17², urmează a fi expres specificată autoritatea responsabilă (Direcția de învățământ și/sau Ministerul Educației și Cercetării) care urmează a fi informată despre faptul încadrării copilului beneficiarului de protecție temporară în învățământ, în format fizic sau în format on-line, deoarece redacția actuală nu este clară în acest sens. Totodată, este necesar de reglementat modalitatea de informare (în scris, on-line, etc.). Pentru a asigura o claritate a normei vizate în acest sens se propune reglementarea acesteia la pct. 28 (Obligațiile beneficiarului de protecție temporară) din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost reformulată și inclusă la punctul 17¹. Prevederea a devenit punctul 1.5.23. din proiect.</p>

			strămutate din Ucraina, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 21/2023.	
		8.	La punctul 1.5.24 se propune următorul cuprins: „24. Angajarea beneficiarilor de protecție temporară se va face în baza contractului individual de muncă, cu notificarea obligatorie de către angajator, în termen de până la 5 zile de la data încheierii contractului, a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă despre faptul angajării beneficiarului de protecție temporară, prin transmiterea copiei contractului individual de muncă la adresa de email oficială a instituției (angajare_ua@anofm.md).”	Prevederea a fost abrogată în urma avizului Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 13/578 din 07.02.2025.
2.	Ministerul Sănătății Aviz nr. 21/349 din 30.01.2025	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	S-a luat act
3.	Ministerul Educației și Cercetării Aviz nr. 05/3-589 din 29.01.2025	1.	La punctul 17 sintagma: „Ministerul Educației și Cercetării asigură accesul la învățatură al minorilor beneficiari de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general în limitele posibilităților sistemului educațional și în aceleași condiții ca și pentru minorii cetățeni ai Republicii Moldova” <i>se propune să fie modificată prin</i> „Statul asigură accesul echitabil la educație al copiilor solicitanților de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general obligatoriu în limitele posibilităților sistemului educațional și conform prevederilor legislației în vigoare”.	Se acceptă parțial Pentru a evita confuziile, cuvântul „statul” a fost substituit cu cuvintele „Ministerul Educației și Cercetării”, având în vedere domeniile de activitate care îi sunt încredințate prin Hotărârea Guvernului nr. 146/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării. Prevederea a devenit punctul 1.5.22. din proiect.
		2.	Se propune eliminarea punctului 17 ¹ : „Ministerul Educației și Cercetării în coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, au dreptul de a efectua verificări inopinate la adresa de reședință declarată pe propria răspundere de către persoanele beneficiare de protecție temporară, inclusiv pentru a stabili respectarea instruirii la distanță a elevilor solicitanților, conform programului de studii	Se acceptă Prevederea a fost exclusă.

			din Ucraina, fie în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova”.	
		3.	La punctul 17 ² „În cazul în care beneficiarul de protecție temporară încadrează în învățământ copilul, în format fizic sau în format on-line, acesta este obligat de a informa autoritățile responsabile despre acest fapt”, <i>se propune următor text:</i> „În cazul în care solicitantul de protecție temporară încadrează copilul în învățământ, în format fizic sau online, acesta are obligația de a informa în termen de 5 zile lucrătoare Organul local de specialitate în domeniul învățământului din raza teritoriului aflării copilului despre acest fapt, prin expedierea/depunerea unei scrisori oficiale”.	Se acceptă Prevederea a fost inclusă prin punctul 17 ¹ , prin punctul 1.5.23. din proiect.
		4.	Se propune eliminarea punctului 17 ³ „În situația în care se constată că elevii beneficiari de protecție temporară înscriși în procesul educațional nu participă la activitățile de învățare, în format online în Ucraina sau în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, fără a prezenta motive justificate, Ministerul Educației și Cercetării va sesiza organele de ocrotire a normelor de drept pentru a fi reevaluat statutul de protecție temporară”.	Se acceptă Prevederea a fost exclusă.
4.	Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr: DI/3/041-634 din 23.01.2025	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	Se acceptă

<p>5.</p>	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Aviz nr. 07/4-04/29/91 din 27.01.2025</p>	<p>1.</p>	<p>Prezentul proiect de act normativ are drept scop prelungirea termenului de protecție temporară cu o perioadă de un an, până la 1 martie 2026, precum și actualizarea necesităților/activităților instituțiilor implementatoare.</p> <p>În acest context, potrivit argumentelor expuse la pct. 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare, în scopul implementării prevederilor proiectului, pentru întreținerea Centrelor de plasament temporar, aflate în gestiunea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, autorul specifică suma de 20,0 mil. lei, însă în bugetul de stat sunt aprobate pentru anul 2025 alocații în sumă de circa de 12,2 mil. lei, cu acoperire din surse externe. Astfel, autorul va aduce claritate referitor la suma necesară a mijloacelor financiare.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Urmare coordonării cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care are în gestiune Centrele menționate, a fost modificată nota de fundamentare.</p> <p>Regulamentul de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, normele de personal și mecanismul de finanțare, au fost aprobate prin Ordinul nr. 182 din 20.12.2023¹.</p> <p>Totodată, menționăm că pentru finanțarea Centrelor de Plasament pentru Persoanele Strămutate de pe Teritoriul altor stat (CPTRLor) în anul 2025 sunt necesare mijloace financiare în sumă de circa 20,0 mln lei. Suma de 12,2 mln este planificată pentru implementarea proiectului finanțat din surse externe - parteneriatul cu UNHCR, care la elaborarea Legii Bugetului de Stat pentru 2025 au confirmat 700 mii de dolari SUA, inclusiv pentru finanțarea CPTRLor – 500 mii dolari SUA și 200 mii dolari SUA pentru contractarea Liniei verde (linia telefonică/call centru pentru refugiați). Această sumă nu este suficientă pentru finanțarea CPTRLor, respectiv Ministerul Muncii și Protecției Sociale a negociat cu Federația Internațională a Crucii Roșii pentru extinderea finanțării centrelor și în anul 2025, respectiv vor contribui cu circa 400 mii franci elvețieni, care vor fi incluși la rectificarea Legii Bugetului de Stat pentru anul 2025. Aceste două</p>
------------------	--	------------------	--	---

¹ <https://social.gov.md/wp-content/uploads/2024/07/Ordin-nr.-182-din-20.12.2023-.pdf>

			surse de finanțare vor fi suficiente pentru funcționarea CPTRlor în anul 2025.
2.	<p>Totodată, în Nota de fundamentare, autorul menționează că proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat, însă se constată faptul că actul normativ prevede extinderea protecției temporare pentru unii beneficiari (de exemplu în pct. 1.5.1.2 și pct. 1.5.3) fără specificarea costului estimativ al acestor modificări și dacă aceste costuri se încadrează în mijloacele financiare preconizate pentru anul 2025.</p> <p>Prin urmare, este important să se evalueze costul măsurilor propuse pentru anii 2025-2026 și să se identifice sursa de finanțare a cheltuielilor necesare, întru a evita riscul aprobării unui act normativ fără acoperire financiară.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Punctul 1.5.1.2 și 1.5.3. prevede posibilitatea acordării protecției temporare pentru persoanele care, deși nu sunt cetățeni ucraineni, au avut un statut de ședere permanentă în Ucraina, precum și membrilor de familie a acestora.</p> <p>În condițiile actuale, <u>nu vor fi necesare cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat pentru acceptarea acestor categorii de persoane ca beneficiari ai protecției temporare</u>, având în vedere că ei, actualmente, ne având posibilitatea să beneficieze de mecanismul de protecție temporară, erau puși în situația de a solicita azil, iar prin intermediul sistemului de azil beneficiază de acces la serviciile de sănătate, educație etc. conform art. 28 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.</p>	

		3.	În contextul celor expuse, compartimentul 4.2. din Nota de fundamentare urmează a fi ajustat prin prisma celor expuse.	Se acceptă Au fost aduse clarificări în nota de fundamentare, conform celor agreate cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.
6.	Serviciul Vamal Aviz nr. 28/11-905 din 27.01.2025	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	S-a luat act
7.	Serviciul de Informații și Securitate Aviz nr. E/887 din 30.01.2025	1.	Pentru a asigura corectitudinea și conformitatea proiectului cu normele aplicabile, ținând cont de faptul că art. 25 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova a fost abrogat prin Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), în vigoare din 16.01.2025, subliniem importanța substituirii sintagmei „art. 25” de la punctul „, subpunctul 1.5.16 din proiect, cu sintagma „art. 38 ⁴ ”, care reglementează motivele de excludere de la acordarea protecției temporare.	Se acceptă Prevederea a fost ajustată. Prevederea a devenit punctul 1.6.20. și 1.6.21. din proiect.
		2.	Totodată, intervenim cu propunerea de a revizui conținutul subpunctului 1.5.16 din proiect, prin prisma competențelor autorităților responsabile de examinare în sistemele informative dedicate, a indicilor pentru aplicarea art. 25 (după modificări art. 38 ⁴) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, care prevede motivele de excludere de la acordarea protecției temporare. Punctul 1, subpunctul 1.5.16 din proiect prevede: „15. <i>Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate verifică, în termen de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării solicitantului de protecție temporară în sistemele informaționale dedicate, dacă există indici pentru aplicarea art. 38⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.</i> ” Menționăm că, datele statistice denotă o cantitate impunătoare de cereri depuse pe platforma guvernamentală gestionată de către autoritatea competentă pentru străini –	Nu se acceptă La momentul depunerii solicitării de acordare a protecției temporare de către persoana strămutată din Ucraina, Inspectoratul General pentru Migrație nu poate determina dacă persoana prezintă sau nu pericol sau identificarea altor criterii specificate în aviz aflându-se în fața funcționarului. Din aceste considerente, solicitanții sunt verificați de organul responsabil cu competențe în domeniul asigurării securității naționale. Mai mult ca atât, această problemă poate fi soluționată în baza unui acord/ordin între Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, care pot, de comun, să stabilească astfel de criterii și vor reglementa un mecanism.

		<p>începând cu 1 martie 2023, pe teritoriul Republicii Moldova au solicitat protecție temporară 83.439 persoane (o mare parte sunt persoane de genul feminin, minori și persoane în etate), dintre care 65.325 persoane au fost documentate cu acte de identitate.</p> <p>Prin urmare, considerăm necesar stabilirea unor criterii exhaustive de examinare exclusivă a cererilor depuse de către străinii care cad sub incidența segmentului de activitate specific organelor de asigurare a securității naționale.</p> <p>În acest sens, intervenim cu propunere de a reglementa categoriile de solicitanți în baza unui profil stabilit, care necesită obligatoriu avizarea Serviciului, care ar fi următorul: persoanele cu vârsta cuprinsă între 18-50 ani, anterior au desfășurat serviciul militar, au activat în cadrul instituțiilor de forță (cu acces la informații confidențiale), dețin cunoștințe în arta militară și domeniile de intelligence, au conexiune cu entități din Federația Rusă și țările partenere (Iran, China, etc.), au fost investigați/sanționați pentru crime grave sau deosebit de grave sau contra securității naționale, există indicii că fac parte din grupări criminale de talie transfrontalieră sau cu apartenență la organizațiile extremist-teroriste etc.</p> <p>Implementarea unor astfel de criterii ar permite focusarea potențialului contrainformativ pe un contingent de străini care într-adevăr necesită verificări suplimentare specializate de ordin contrainformativ.</p>	
		<p>3. Adițional, din considerentul numărului mare de cereri depuse și a abuzurilor constante admise de către resortisanții ucraineni, manifestate prin exploatarea posibilităților platformei respective (acordarea unui statut avantajos), se consideră oportun ca proiectul vizat să limiteze și/sau să condiționeze, prin prevederile sale normative, solicitările de protecție temporară, fiind eligibili ca beneficiari doar cei care într-adevăr planifică să locuiască pe teritoriul național mai mult de 90 de zile consecutiv.</p> <p>Datele operaționale atestă cazuri frecvente de solicitare nejustificată a protecției temporare, or solicitantul nu manifestă</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Din punct de vedere al respectării drepturilor omului, introducerea unei astfel de restricții contravine normele internaționale privind protecția refugiaților.</p> <p>Conform Directivei UE 2001/55/CE privind protecția temporară, statutul de protecție temporară nu este condiționat strict de durata planificată a șederii într-un stat, ci de necesitatea protecției cauzate de un conflict armat.</p>

		<p>interes și nu preconizează să locuiască pe teritoriul Republicii Moldova mai mult de 30-40 de zile, scopul de bază al acestora fiind deplasarea către statele membre ale spațiului comunitar al UE.</p> <p>Astfel, propunem completarea subpunctului 1.5.4. cu subpunctul 1.5.4.1. cu următorul cuprins:</p> <p>1.5.4.1. la primul alineat, după sintagma „care îndeplinesc condițiile stabilite la pct. 1,” se completează cu sintagma „dacă își manifestă intenția de a locui pe teritoriul Republicii Moldova cel puțin 90 de zile consecutive, și”. În continuare numerotarea subpunctelor urmând a fi revizuită.</p> <p>Aplicarea unor mecanisme de control primar și verificarea complexă ar reduce numărul solicitanților în mod substanțial și ar reduce favorizarea premiselor pentru consolidarea corupției în cadrul proceselor migraționale (urgentarea deciziilor, emiterea actelor permissive).</p>	<p>Introducerea unei cerințe ca beneficiarii protecției temporare să locuiască cel puțin 90 de zile în Republica Moldova poate fi interpretată ca o barieră în asigurarea dreptului la libera circulație, garantat prin constituție.</p>
		<p>4. Reieșind din cele menționate supra, considerăm judicios ca solicitanții de protecție temporară care utilizează abuziv protecția temporară (ca un instrument de legalizare și eschivare de la răspundere penală) să nu fie pasibili de a beneficia de protecție temporară.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>O astfel de normă nu poate fi considerată, din următoarele motive:</p> <p>Republica Moldova este semnatară a mai multor tratate internaționale, inclusiv Convenția de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților, care impune statelor obligația de a acorda protecție persoanelor aflate în pericol, fără discriminare.</p> <p>Protecția temporară nu este un privilegiu, ci o obligație internațională în cazul unui aflux de persoane dintr-o zonă de conflict.</p> <p>Refuzul protecției pe baza unor suspiciuni subiective privind "abuzul" poate fi considerat o încălcare a principiului nereturnării (non-refoulement), care interzice trimiterea unei persoane într-un stat unde viața sau libertatea sa ar fi în pericol.</p>

				<p>Uniunea Europeană, care sprijină Republica Moldova financiar și logistic în gestionarea crizei refugiaților ucraineni, ar putea sancționa astfel de măsuri restrictive, considerându-le neconforme cu standardele internaționale.</p> <p>Propunerea nu definește ce înseamnă „utilizare abuzivă” a protecției temporare. Aceasta poate duce la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Decizii arbitrare și aplicare discriminatorie, fără baze juridice solide. • Încălcarea prezumției de nevinovăție – simpla suspiciune că cineva „se eschivează de la răspunderea penală” nu este suficientă pentru a-i nega un drept fundamental. • Posibilitatea de erori administrative și refuzuri abuzive, ceea ce poate atrage sancțiuni din partea instanțelor internaționale. <p>Introducerea unor mecanisme restrictive va duce la decizii subiective, ceea ce va stimula corupția în procesul de verificare și selecție a beneficiarilor de protecție temporară.</p> <p>Un astfel de precedent ar putea fi folosit ulterior pentru a limita și alte categorii de beneficiari, sub pretextul prevenirii „abuzurilor”.</p>
8.	<p>Agenția Servicii Publice</p> <p>Aviz nr. 01/1091 din 27.01.2025</p>	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	S-a luat act
9.	<p>Casa Națională de Asigurări Sociale</p> <p>Aviz nr. 1027 din 23.01.2025</p>	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	S-a luat act

10.	Compania Națională de Asigurări în Medicină Aviz nr. 01-02/313 din 24.01.2025	1.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	S-a luat act
11.	Congresul Autorităților Locale din Moldova	1.	Lipsă aviz	
12.	Agenția de Guvernare Electronică Aviz nr. 3007-009 din 22.01.2025	1.	Obiecții și propuneri la pct. 1 , , prin care se modifică Hotărârea Guvernului nr.21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina: Constatări și propuneri de ordin general: În conformitate cu pct.15 sbp.3) lit.d) din Conceptul Sistemului informațional „Migrație”, aprobat Hotărârea Guvernului nr.618/2023, una dintre funcțiile conturului funcțional „AZIL” din cadrul SI „Migrație” este cea de evidență a datelor cu privire la persoanele care solicită acordarea protecției temporare. De asemenea, conform pct.19 sbp.1), 22 sbp.2) și 24 din Conceptul SI „Migrație”, unul dintre documentele de intrare ale acestui sistem informațional o constituie cererea-tip de solicitare a serviciului din domeniul azilului, iar unul dintre obiectele lui informaționale îl constituie „Solicitarea serviciului”, care dispune de atribute generale (date), identificator și scenarii de înregistrare primară, actualizare a datelor și radiere. Prin urmare, <i>constatăm că prevederile cadrului normativ reglementează deja posibilitatea înregistrării, actualizării și radierii cererilor solicitanților de protecție temporară prin intermediul SI „Migrație”.</i>	Se acceptă parțial Pe parcursul textului a fost utilizat textul „Sistemul informațional”, fără a se face referire directă la denumirea sistemului. Este de menționat că Sistemul Informațional „Migrație”, la care se face referire prin avizul Agenției de Guvernare Electronică, se află în proces de elaborare, cu suportul DG NEAR.
		2.	În această ordine de idei, remarcăm despre necesitatea executării de către Inspectoratul General pentru Migrație a dispozițiilor pct.3 sbp.2) din Hotărârea Guvernului nr.610/2023, prin care s-a pus în	S-a luat act La etapa actuală, în baza unui proiect de asistență din partea DG NEAR, se elaborează

		<p>sarcina IGM, înainte de punerea în exploatare a SI „Migrație”, să prezinte Guvernului spre aprobare Regulamentul privind modul de ținere a Registrului format de SI „Migrație”. Astfel, dacă, potrivit autorului, prin modificările prevăzute în proiectul în cauză, de fapt, se pun în exploatare, chiar și parțial, contururile funcționale ale SI „Migrație”, <i>recomandăm IGM inițierea cât mai rapidă a procesului de elaborare și promovare, prin intermediul MAI a proiectului de hotărâre a Guvernului de aprobare a Regulamentului resursei informaționale formate de SI „Migrație”.</i></p> <p>În același timp, la sbp.1.5.11. alineatul al doilea și sbp.1.5.15., proiectul face trimitere la „platforma guvernamentală a Inspectoratului General pentru Migrație protecțietemporară.gov.md”, însă trebuie să remarcăm că un sistem informațional/o resursă informațională cu o astfel de denumire nu a fost instituită și documentată conform cerințelor art.7⁶ alin.(2) și art.22 lit.c) și d) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. În acest context, menționăm că, potrivit acțiunii 2.1.2. din Planul de acțiuni privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.21/2023, MAI urma să asigure mentenanța modulului informațional în sistemul informațional integrat automatizat privind înregistrarea beneficiarilor de protecție temporară și a conexiunii cu sistemul informațional al Agenției Servicii Publice și al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră prin intermediul MConnect, cu indicatorul „Sistem informațional funcțional”. Prin urmare, în condițiile în care MAI planifică să creeze un sistem informațional nou destinat acordării protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, AGE, în calitate de instituție care monitorizează crearea sistemelor informaționale și posesor al Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat”, atrage atenția asupra necesității:</p>	<p>Sistemul Informațional „Migrație”, iar ulterior elaborării tuturor componentelor sistemului, se va purcede la elaborarea regulamentului.</p>
--	--	--	---

		<p>- documentării platformei protecțietemporară.gov.md (https://protectietemporara.gov.md/), prin elaborare, în regim prioritar, rezonabil, și promovarea, recomandabil, până la intrarea în vigoare a hotărârii de Guvern în cauză, a proiectului hotărârii de Guvern prin care sistemul informațional respectiv să fie instituit de drept și aprobate conceptul platformei și regulamentul resursei informaționale formate de acest sistem informațional;</p> <p>- înregistrării în platformei în cauză în Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” (https://rsi.gov.md/).</p> <p>Însă, <i>dacă intenția autorului constă în crearea în cadrul SI „Migrație” a unui modul informațional pentru acordarea protecției temporare în special persoanelor strămutate din Ucraina</i>, atunci proiectul trebuie să conțină trimiteri clare anume la utilizarea în acest scop a modulului respectiv.</p>	
	3.	<p>Subsecvent propunerilor generale expuse supra, prezentăm următoarele propuneri la punctele din proiectul de hotărâre a Guvernului:</p> <p>4. La sbp.1.5.11., textul „platforma guvernamentală a Inspectoratului General pentru Migrație protecțietemporara.gov.md” se va substitui cu textul „<i>din Sistemul informațional „Migrație”</i>”;</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Pe parcursul textului a fost utilizat textul „Sistemul informațional”, fără a se face referire directă la denumirea sistemului.</p> <p>Este de menționat că Sistemul Informațional „Migrație”, la care se face referire prin avizul Agenției de Guvernare Electronică, se află în proces de elaborare, cu suportul DG NEAR.</p> <p>Prevederea a devenit punctul 1.5.13. din proiect.</p>
	4.	<p>Sbp.1.5.15. se va expune cu următorul conținut: „1.5.15. la punctul 13 cuvintele „ <i>în sistemul informațional automatizat al autorității competente pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne</i>” se vor substitui cu cuvintele „<i>în Sistemul informațional „Migrație”</i>”.</p> <p>Alternativ, dacă prin expresia „platforma guvernamentală a Inspectoratului General pentru Migrație protecțietemporara.gov.md” autorul proiectului se referă la interfața de acces la conturul funcțional „AZIL” din cadrul SI „Migrație”, propunem expunerea pct.1.5.15 cu următorul conținut: „1.5.15. la punctul 13 cuvintele „<i>în sistemul</i>”</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A fost utilizat textul „în Sistemul informațional prin intermediul interfeței de acces a paginii web oficiale protecțietemporară.gov.md.”.</p> <p>Prevederea a devenit punctul 1.5.17. din proiect.</p>

			<i>informațional automatizat al autorității competente pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne” se vor substitui cu cuvintele „în Sistemul informațional „Migrație” prin intermediul interfeței de acces a paginii web oficiale protecțietemporară.gov.md.”.</i>	
		5.	În conformitate cu noțiunile utilizate de cadrul normativ din domeniul informatizării și al resurselor informaționale de stat, la sbp.1.5.16. , cuvintele „sistemele informatice” se vor substitui cu cuvintele „sistemele informaționale”.	Se acceptă Cuvântul „informatice” a fost substituit cu „informaționale”. Prevederea a devenit punctul 1.5.19. din proiect.
13.	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Aviz nr. 1.4/289/25 din 31.01.2025	1.	Lipsa de obiecții și propuneri	S-a luat act
Expertizare				
14.	Centrul de Armonizare a Legislației Expertiză de compatibilitate nr. 31/02-126-639 din 22 ianuarie 2025	1.	Obiecții privind clauza de armonizare Deopotrivă cu completarea clauzei de armonizare existente din HG nr. 21/2023 (pct. 1, subpct. 1.1 din proiect), se va insera și clauza de armonizare a proiectului național, după clauza de adoptare, în următoarea redacție: ”Prezenta Hotărâre transpune Decizia de punere în aplicare (UE) 2024/1836 a Consiliului din 25 iunie 2024 de prelungire a protecției temporare astfel cum a fost introdusă prin Decizia de punere în aplicare (UE) 2022/382, CELEX: 32024D1836, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 2024/1836 din 03 iulie 2024”.	Se acceptă Au fost efectuate modificări în proiect.
		2.	Respectiv, se va corecta și numărul CELEX pentru Decizia (UE) 2024/1836 – 32024D1836 în pct. 1, subpct. 1.1 din proiectul național.	Se acceptă Au fost efectuate modificări în proiect.

15.	Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-1250 din 10.02.2025	<p>Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (număr unic 23/MAI/2025), comunicăm următoarele.</p> <p>Potrivit notei de fundamentare ce însoțește proiectul de act normativ, elaborarea proiectului de hotărâre, rezidă în necesitatea transpunerii Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 2024/1836, prin care, la nivelul Uniunii Europene s-a decis prelungirea protecției temporare cu o perioadă suplimentară de un an. Decizia nominalizată a intrat în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.</p> <p>Astfel, Republica Moldova, în calitate de stat candidat pentru integrarea europeană care se aliniază la cadrul normativ al UE, urmează să pună în aplicare Decizia Consiliului prin prelungirea protecției temporare în scopul asigurării protecției imediate și accesul la un set armonizat de drepturi persoanelor care beneficiază în prezent de protecție temporară în Republica Moldova sau care vor avea nevoie de o astfel de protecție începând cu 1 martie 2025.</p> <p>Prelungirea protecției temporare va contribui, de asemenea, la asigurarea faptului că sistemul de azil nu va fi suprasolicitat de o creștere semnificativă a numărului de cereri de protecție internațională care ar putea fi depuse de către persoanele care beneficiază de protecție temporară până la 1 martie 2025, în cazul în care protecția temporară ar urma să înceteze până atunci, sau de către persoanele care vor fugi din calea războiului din Ucraina și vor sosi în Moldova după această dată și înainte de 1 martie 2026.</p>	S-a luat act
		<p>3. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele obiecții și recomandări:</p> <p>La clauza de adoptare a hotărârii, referința la art. 38¹, invocat în calitate de temei juridic, se va completa inclusiv cu alin. (1), care prevede că „Protecția temporară se acordă prin hotărâre de Guvern, la propunerea Ministerului Afacerilor Interne, în baza unui raport prezentat de Inspectoratul General pentru Migrație</p>	Se acceptă

		privind necesitatea de acordare a protecției temporare. Prin hotărâre de Guvern se stabilesc măsurile și perioada pentru care se acordă protecția temporară.”.	
	4.	Suplimentar, după textul „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 145)” se va completa cu textul „, , cu modificările ulterioare”. Recomandarea este valabilă și pentru pct. 1 din proiect.	Se acceptă
		La subpct. 1.2.1, în contextul intenției de abrogare a anexei nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 21/2023, se propune utilizarea următoarei formule: „anexa nr. 1 devine anexă unică”.	Se acceptă
	6.	La subpct. 1.5.2.2 și 1.5.2.3, se recomandă comasarea acestora și expunerea dispoziției de modificare a pct. 2 subpct. 2), după cum urmează: „la subpunctul 2), textul „subpct. 1), 2), 3)” se substituie cu textul „subpct. 1), 3), 3 ¹).	Se acceptă Prevederea a devenit 1.5.5.2.1. din proiect. Este de menționat că, categoria de persoane prevăzută în punctul 1, subpunctul 2 al Hotărârii de Guvern nr. 21/2023, și anume cetățenilor ucraineni care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova dinaintea datei de 24 februarie 2022, rămâne neschimbată, conform prevederilor actuale în vigoare. Ministerul Afacerilor Interne a renunțat la excluderea acestei categorii, în urma consultărilor cu autoritățile implementatoare și partenerii de dezvoltare.
	7.	Subpct. 1.5.4.1 și 1.5.4.2, se recomandă a fi expuse în redacție nouă prevederile vizate.	Se acceptă Prevederea a devenit 1.5.7.1 și 1.5.7.2 din proiect.
		Subpct. 1.5.4.3, după cuvintele „se completează cu” se va completa cu cuvântul „textul”.	Se acceptă
	9.	Cu referire la subpct. 1.5.5 și 1.5.6, se recomandă includerea acestora în debutul proiectului. Totodată, la subpct. 1.5.6, se va propune substituirea cuvintelor „autoritatea competentă pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne” cu cuvintele	Se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.1. – 1.5.2 din proiect.

		„Inspectoratul General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne” în conformitate cu Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 (observație valabilă și pentru restul referințelor la Inspectoratul General pentru Migrație din proiect).	
	10.	La subpct. 1.5.12, cuvintele „se va completa cu” se vor substitui cu cuvintele „se completează cu textul”. În acest sens, se precizează că, în conformitate cu regulile tehnicii legislative, la definitivarea proiectului hotărârii, verbele se vor expune la timpul prezent.	Prevederea a fost exclusă din proiect
	11.	La subpct. 1.5.18, se propune excluderea propoziției „Decizia de neacordare a protecției temporare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.”, deoarece se consideră inutilă. În măsura în care Legile speciale nu reglementează o altă procedură de contestare a actelor administrative, se aplică Codul administrativ fără a fi necesară o precizare în acest sens. Obiecția menționată supra este valabilă și pentru pct. 1.5.19, potrivit căruia, decizia de retragere a protecției temporare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.	Se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.20. și 1.5.21. din proiect.
	12.	La pct. 1.5.19, se propune completarea cu pct. 16 ¹ cu următorul cuprins: „16 ¹ . În cazul în care există indicii întemeiate pentru a se considera că beneficiarul protecției temporare cade sub incidența uneia dintre clauzele de excludere prevăzute la art. 38 ⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne va informa beneficiarul în scris, în termen de 3 zile, despre decizia de retragere a protecției temporare. Decizia de retragere va fi motivată de fapt și de drept și va conține informații privind drepturile beneficiarului, inclusiv dreptul de a depune o cerere de azil. Decizia de retragere a protecției temporare poate fi contestată în conformitate cu prevederile Codului administrativ.	Se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.21. din proiect.

		Din analiza normei, se constată că aceasta reglementează unele aspecte adiționale procedurii de încetare a protecției temporare prevăzute la art. 38 ⁵ (Motivul de încetare a protecției temporare) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Din aceste considerente, la caz, trimiterea din cadrul pct. 16 ¹ la art. 38 ⁴ din Legea prenotată este eronată.	
		13. La subpct. 1.5.21, se propune completarea cu pct. 17 ¹ cu următorul cuprins: „17 ¹ . În cazul în care beneficiarul de protecție temporară încadrează copilul în sistemul de învățământ, în format fizic sau on-line, acesta are obligația de a informa, în termen de 5 zile lucrătoare, organul local de specialitate în domeniul învățământului din raza teritoriului aflării copilului despre acest fapt, prin expedierea/depunerea unei notificări scrise.” Cu referire la norma indicată supra, nu este clar care este conținutul notificării (tipul informațiilor, setul de acte etc.) ce urmează a fi transmis organului local de specialitate în domeniul învățământului. Astfel, în vederea evitării unor neclarități, se consideră oportună concretizarea acestui aspect.	Se acceptă În vederea concretizării acestor aspecte, În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, vor elabora un mecanism prin care se va asigura că copiii beneficiari de protecție temporară au acces la educație, care inclusiv va stabili modalitatea de monitorizare a încadrării copiilor în sistemul de învățământ general obligatoriu. Prevederea a devenit punctul 1.5.23.
		14. În raport cu modificarea indicată la subpct. 1.5.22, se recomandă includerea acesteia în debutul proiectului, utilizând următoarea formulă: „pe tot parcursul textului, sintagma „Centrul de plasament temporar pentru persoane aflate în dificultate”, la orice formă gramaticală, se substituie cu sintagma „Centrul de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state”, la forma gramaticală corespunzătoare;”.	Se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.3. din proiect.
16.	Centrul Național Anticorupție	1. Pct.1.5.3. se completează cu punctul 2 ¹ , cu următorul conținut: „2 ¹ . Pot solicita protecția temporară familiile a căror căsătorie este încheiată oficial după data de 24 februarie 2022, în măsura în care familia își avea reședința pe teritoriul Ucrainei după data de 24 februarie 2022.”	Se acceptă Textul „în măsura în care” a fost substituit cu „dacă”. Prevederea a devenit 1.5.6. din proiect.

	<p>Raport nr. EHG25/10320 din 05.02.2025. Demers nr. 06/2/1855 din 05.02.2025</p>	<p>Obiecții: Utilizarea expresiei ”în măsura în care” atribuie caracter ambiguu normei, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.54 al Legii nr.100/2017 și poate determina incertitudine la etapa implementării normei și multiple riscuri de corupție aferente delimitării legitimității solicitării înaintate. Recomandări: Revizuirea expresiei ”în măsura în care” . Factori de risc: • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive. Riscuri de corupție: • Generale.</p>	
	<p>2.</p>	<p>Pct.1.5.15. la punctul 12¹ , cuvântul „vor” se substituie cu cuvintele „au dreptul de a”; 1.5.17. punctul 15 va avea următorul cuprins: „15. Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate verifică, în termen de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării solicitantului de protecție temporară în sistemele informaționale dedicate, dacă există indici pentru aplicarea art. 38⁴ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. În situațiile ce nu suferă amânare pe motive de sănătate sau atestă pericolul iminent pentru viața solicitantului, confirmate prin acte/concluzii medicale eliberate de instituțiile medico-sanitare din țara de origine sau din Republica Moldova, termenul de verificare stabilit poate fi redus la decizia șefului Inspectoratului General pentru Migrație, în vederea accelerării procesului.”; Obiecții: Determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor în circumstanța în care vizează drepturi, obligațiile/îndatoririle entităților și agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile</p>	<p>Se acceptă Modificările aduse la punctul 12¹ au fost excluse din proiect. Prevederea a fost separată în 2 puncte distincte, pentru a respecta pașii de procedură pe care solicitantul trebuie să îi urmeze. Propunerea se regăsește la punctul 5³ , (1.5.14. din proiect) iar cuvântul „poate fi” a fost substituit cu „este”.</p>

		<p>sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri funcționarul „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.</p> <p>Recomandări: La pct.12¹, i) reglementarea cazurilor/temeiurilor de efectuare a controalelor inopinat/stabilirea unei norme de trimitere la alte prevederi ale cadrului normativ care eventual reglementează aspectul dat ii) reconsiderarea operării modificării propuse;</p> <p>Factori de risc: ● Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație.</p> <p>Riscuri de corupție: ● Generale.</p>	
	3.	<p>Concluzia expertizei</p> <p>Potrivit notei informative, proiectul are drept scop aplicarea Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 2024/1836 privind prelungirea protecției temporare în scopul asigurării protecției imediate și accesul la un set armonizat de drepturi persoanelor care beneficiază în prezent de protecție temporară în Republica Moldova sau care vor avea nevoie de o astfel de protecție începând cu 1 martie 2025.</p> <p>Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p> <p>În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu întrunirea exigențelor de tehnică legislativă</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederile menționate au fost redactate conform propunerilor înaintate în expertiză.</p>

			<p>statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.</p> <p>Analiza prevederilor propuse denotă utilizarea unor formule permissive de reglementare a activității agenților publici, fapt care poate condiționa discreția excesivă a agenților publici, discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Subsecvent, utilizarea expresiei ”în măsura în care” poate determina interpretarea extensivă/restrictivă a normei și aplicarea tendențioasă a acesteia, fapt care poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente delimitării legitimității solicitării înaintate.</p> <p>Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile respectării recomandărilor vizate de compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție</p>	
Avize repetate				
17.	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</p> <p>Aviz nr. 13/578 din 07.02.2025</p>	1.	<p>La proiectul hotărârii de Guvern se propune:</p> <p>La pct. 1.5.8., pct. 4¹ urmează să fie expus în următoarea redacție: „4¹ . Copiilor neînsoțiți, care vin direct din Ucraina, li se aplică aceleași măsuri de protecție ca și în cazul copiilor aflați în situație de risc și copiilor separați de părinți, în conformitate cu cadrul normativ în domeniul protecției drepturilor copilului din Republica Moldova.”. Reiterăm că, această redacție a pct. 41 din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023) este în concordanță cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Atragem atenția asupra faptului că față de copiii din categoria vizată se aplică prevederile a mai multor acte normative (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova ș.a.), nu doar</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a devenit punctul 1.5.9. din proiect.</p>

		ale Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Suplimentar, informăm că redacția propusă, reiese și din prevederile art. 8 alin. 1, lit. l) din Legea nr. 140/2014 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, modificare aprobată prin Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), în vigoare din 16.01.2025.	
	2.	La pct. 1.5.13. și pct. 1.5.25. propunerile de modificare urmează a fi excluse, deoarece creează ambiguități în interpretare în partea ce ține de copii separați de părinți. Luând în considerare că, categoria de copii specificată la art. 8 alin. unu lit. l) din Legea nr. 140/2014 deja cuprinde în redacția sa categoria de copii însoțiți de un adult neautorizat, propunerile de modificare propusă la pct. 6 și la pct. 21 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023, urmează a fi excluse.	Se acceptă Propunerile au fost excluse.
	3.	Complementar, cu referire la propunerea parvenită de la UNICEF și anume că: <i>„Am observat că punctul 4² din Anexa 1 se referă doar la intrarea și ieșirea adulților din/din Ucraina, fără a face referire la copii. Pentru a asigura claritatea și a elimina orice potențială confuzie, UNICEF recomandă ca această dispoziție să specifice explicit dacă copiii necesită pașaport internațional pentru a ieși din Republica Moldova și, în caz contrar, care sunt documentele acceptabile pentru ieșirea lor, și respectiv în contextul argumentării MAI precum că: „În această privință, la moment nu există mecanisme intersectoriale, așa cum au fost stabilite în perioada stării de urgență prin decizia CSE din 14 aprilie 2022. MMPS, de comun cu alte autorități, urmează să modifice HG 270/2014. Menționăm că potrivit acesteia, IGPF nu se regăsește ca subiect privind aplicarea mecanismului vizat. [...]”</i> , Ministerul Muncii și Protecției Sociale stipulează despre faptul că în condițiile în care Ministerul Afacerilor Interne nu consideră relevant reflectarea acțiunilor colaboratorilor Poliției de Frontieră în actele sale normative ce reglementează atribuțiile reprezentanților Poliției de frontieră în cazul identificării copiilor	S-a luat act

		<p>neînsoțiți A la hotar, se solicită respectuos inițierea procesului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 270/2014, în partea ce ține de completare a actului normativ vizat cu un capitol separat, care ar reflecta atribuțiile și acțiunile colaboratorilor Poliției de Frontieră, în conformitate cu competențele deținute. Totodată, Ministerul Muncii și Protecției Sociale este deschis spre colaborare în acest sens și va examina propunerile înaintate pentru a asigura respectarea principiului interesului superior al copiilor, identificați ca neînsoțiți la hotarul Republicii Moldova.</p>	
		<p>4. La pct. 1.5.23, se propune excluderea conținutului: „20¹ . Beneficiarii de protecție temporară, cazați în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state nu vor beneficia de ajutor financiar din partea organizațiilor internaționale pe durata perioadei de plasament.”, înaintat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale prin Avizul nr. 13/55 din 06.01.2025, deoarece beneficiarii de protecție temporară cazați în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate sunt persoane din categoria persoanelor social vulnerabile, iar facilitățile oferite de Centre nu acoperă toate necesitățile.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>
		<p>5. La pct.1.5.26. se propune expunerea punctului în următoarea redacție: „punctul 24 se abrogă.”. Noua redacție este propusă în contextul în care reglementarea actuală, care stabilește că angajatorii notifică Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă (ANOFM) despre angajarea beneficiarilor de protecție temporară, a devenit inaplicabilă, deoarece nu toți angajatorii îndeplinesc obligația de notificare a ANOFM, fapt ce duce la colectarea și prezentarea unor statistici și date eronate. Totodată, dreptul la muncă este acordat beneficiarilor de protecție temporară prin art. 38⁶ din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, iar încadrarea în muncă este reglementată de actele în domeniu, cum ar fi Codul muncii nr. 154/2003.</p>	<p>Se acceptă Punctul 24 se abrogă. Prevederea se regăsește la punctul 1.5.25. din proiect.</p>
18.	Agenția Serviciilor Publice	Lipsa de obiecții și propuneri	S-a luat act

	Aviz nr. 01/2102 din 13.02.2025			
Societatea civilă				
19.	Centrul de Drept al Avocaților	1.	<p>Punctul 1.5.1.1. Se propune excluderea din proiect a punctului 1.5.11. și lăsarea în vigoare a subpunctului 2) la punctul 1 din Anexa nr.1, potrivit căruia protecția temporară se acordă ”cetățenilor ucraineni care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova dinaintea datei de 24 februarie 2022”.</p> <p>Argumentare: În cazul abrogării acestei reglementări se reduc categoriile de persoane care pot beneficia de protecție temporară. Totodată, vor apărea probleme pentru persoanele care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova până la 24.02.2022 și vor întâmpina dificultăți în partea ce ține de prelungirea șederii legale pe teritoriul țării. Persoanele, care nu vor avea posibilitatea să prelungească dreptul la ședere (în scop de muncă, studii și alte cazuri), vor fi nevoite să solicite alte forme de protecție mai complicate pentru examinare, fapt ce va spori volumul de lucru pentru IGM.</p> <p>Din practică, unele persoane nu au solicitat protecție temporară din varii motive:</p> <ul style="list-style-type: none"> • au permise de ședere valabile care vor expira după data de 01.03.2025, iar după data de 01.03.2025 nu vor mai avea temeiuri de prelungire a permiselor de ședere în Republica Moldova; • minorii, care nu au fost asistați de către reprezentanții legali să obțină protecția temporară; • persoanele, care au încercat să se integreze în țările europene, dar din varii motive vor reveni în Republica Moldova după data de 01.03.2025. De menționat, că în lunile august, septembrie și octombrie s-a înregistrat un număr sporit de persoane au revenit în Moldova din țările europene, explicând că nu a fost posibilă integrarea în acele state. 	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă.</p>

		<p>2. Punctul 1.5.2.2. Se propune excluderea cuvintelor ”în Ucraina” din sintagma „a căror căsătorie este încheiată oficial în Ucraina”.</p> <p>Argumentare: Reglementarea propusă este discriminatorie și limitează drepturile persoanelor care persoanele care locuiau/locuiesc în Ucraina, dar au încheiat oficial căsătoria în alte state până la 24 februarie 2022. O altă opțiune ar fi ca cerința încheierii oficiale a căsătoriei în Ucraina să vizeze doar persoanele căsătorite după 24 februarie 2022.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă în întregime.</p>
		<p>3. Punctul 1.5.7.1. Se propune expunerea subpunctului 2 în următoarea redacție: „2) pentru copiii cu vârsta de până la 14 ani – pașaport ordinar de plecări în străinătate, buletin/carte de identitate, pașaport intern, inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, precum și certificat de naștere sau certificat ce atestă nașterea copilului, eliberat de către instituția medicală, sau în baza pașaportului părintelui în care este înscris copilul cu aplicarea fotografiei;”</p> <p>Argumentare: În Ucraina pașaportul intern sau buletinul/carta de identitate se eliberează pentru copiii de la vârsta de 14 ani. Respectiv, copiii cu vârsta cuprinsă între 4 și 14 ani vor avea posibilitatea să intre pe teritoriul Republicii Moldova doar în baza pașaportului ordinar de plecări în străinătate și dacă va fi înscris în pașaportul părintelui. Redacția propusă în proiect va limita și va complica posibilitatea copilului de a părăsi locul periculos. Totodată, considerăm că pentru copii cu vârsta cuprinsă între 4 și 14 ani urmează să fie aplicate aceleași reglementări ca și pentru copii în vârstă de până la 4 ani.</p>	<p>Se acceptă A fost reglementată categoria de vârstă de până la 14 ani inclusiv și copiii începând cu vârsta de 15 ani. Prevederea a devenit punctul 1.5.8.1 și 1.5.8.2. din proiect.</p>
		<p>4. Punctul 1.5.7.2. În conținutul subpunctului 2¹ se propune substituirea sintagmei „de peste 4 ani” cu sintagma „de peste 14 ani”.</p> <p>Argumentare:</p>	<p>Se acceptă A fost reglementată categoria de vârstă de până la 14 ani inclusiv și copiii începând cu vârsta de 15 ani.</p>

		Începând cu vârsta de 14 ani copilul are dreptul să obțină nu numai pașaportul pentru călătorie, dar și cartea de identitate, care constituie actul de identitate intern al cetățeanului Ucrainei.	Prevederea a devenit punctul 1.5.8.1 și 1.5.8.2. din proiect.
	5.	<p>Punctul 1.5.9.</p> <p>Se propune introducerea cuvintelor ”cu excepția persoanelor care traversează frontiera în corespundere cu regulile stabilite prin ”Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei cu privire la punctele de trecere la frontiera de stat moldo-ucraineană și simplificarea formalităților la trecerea frontierei de către cetățenii care locuiesc în raioanele de frontieră”, semnat pe data de 11 martie 1997”.</p> <p>Argumentare:</p> <p>Locuitorii zonelor de frontieră enunțate în Acordul din 11/03/1997 pot traversa frontiera cu buletinul de identitate/pașaportul inter (micul trafic), fără limitarea numărului acestor traversări. Limitarea posibilității trecerii frontierei cu buletinul de identitate/pașaportul intern pentru toți cetățenii Ucrainei, fără a enunța excepția propusă de CDA, ar crea confuzie care reguli de trecere a frontierei ar urma să fie aplicate față de beneficiarii de protecție temporară, care cad sub incidența Acordului interguvernamental enunțat.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a devenit punctul 1.5.10. din proiect.</p>
	6.	<p>Punctul 1.5.16.</p> <p>În conținutul textului cuprins în punctul 15 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului 21/2023 se face trimitere la articolul 25 din Legea privind azilul în Republica Moldova nr. 270 din 18.12.2008. Prin Legea nr. 297 din 26.12.2024, în vigoare din 16.01.2025, articolul 25 a fost abrogat.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a fost ajustată în baza ultimelor modificări operate la Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova.</p> <p>Prevederea a devenit punctul 1.5.19. din proiect.</p>
	7.	<p>Punctul 1.5.21.</p> <p>Se propune renunțarea la reglementarea propusă în proiect.</p> <p>Argumentare:</p> <p>Înscrierea în procesul educațional nu constituie criteriu pentru acordarea protecției temporare. Pe cale de consecință, neparticiparea la activitățile de învățare nu poate constitui temei pentru reevaluarea statutului de protecție temporară. În opinia</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul 17³ a fost exclus din proiect.</p>

		<p>CDA, sporirea ratei participare la activitățile educaționale poate fi realizată prin creșterea gradului de informare despre serviciile educaționale oferite și despre opțiunile de școlarizare, ținându-se cont de cauzele care generează ratele scăzute de înscriere. Totodată, una dintre modalitățile de facilitare a încadrării copiilor în procesul educațional ar putea fi, spre exemplu, condiționarea unor tipuri de ajutoare/indemnizații prin înscrierea și participarea în activitățile educaționale. Această practică a fost implementată în mai multe state, inclusiv în România.</p>	
	<p>8. Punctul 1.5.23. CDA propune revizuirea reglementării propuse în punctul 20¹, prin care se optează excluderea ajutorului financiar din partea organizațiilor internaționale pe durata perioadei de plasament. Argumentare: Cazarea în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state sunt persoane vulnerabile ar putea constitui unul dintre criteriile de excludere de la acordarea asistenței financiare, dar nu ar trebui să fie definitiv. Din practică, beneficiarii de protecție temporară cazați în Centre de plasament temporar sunt persoane cu necesități speciale, care nu sunt apte de muncă, cum ar fi vârsta înaintată, mame cu mulți copii, persoane cu dizabilități etc. Facilitățile oferite de centrele de plasament nu acoperă toate necesitățile.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>	
	<p>9. Suplimentar propunerilor de modificare înaintate spre consultare, CDA propune operarea unor modificări în Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 21 din 18.01.2023 în redacția actuală. 1. La punctul 30 alineatul 1, se propune înlocuirea sintagmei ”de până la 12 luni” cu sintagma ”pe perioada protecției temporare”. 2. Se propune completarea cu punctul 31 cu următorul conținut: ”Mijloacele de transport prevăzute la p. 30 sunt supuse reviziei tehnice periodice pe teritoriul Republicii Moldova.”.</p>	<p>S-a luat act</p>	

			3. Se propune reglementarea dreptului de a conduce vehicule și emiterea permisului de conducere. Or, în prezent se atestă o practică neuniformă, potrivit căreia beneficiarii de protecție temporară care își fac studiile în școlile auto, fie sunt admiși, fie nu sunt admiși la examenul pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, în dependență de abordările Direcțiilor teritoriale de examinare a conducătorilor auto. În aceeași ordine de idei, sunt necesare soluții privitoare la permisele de conducere cu termen expirat, care au fost eliberate în Ucraina.	
20.	Vocea Romilor Aviz nr. 1 din 27.01.2025	1.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 1</p> <p>La punctul 1, se completează cu un subpunct nou: „cetățenilor Republicii Moldova, care erau stabiliți cu traiul pe teritoriul Ucrainei dinaintea datei de 24 februarie 2022”.</p> <p>Ca urmare acțiunilor ostile ale Rusiei, declanșate la 24 februarie 2022 în Ucraina, persistă în continuare situația de incertitudine a securității asupra activității vitale, precum și riscul inerent al unui aflux masiv al persoanelor strămutate din Ucraina, care sunt nevoite să caute refugiu în țările din regiune. Una din categoriile de persoane strămutate din Ucraina, care sunt dezavantajate sub aspect social – sunt cetățenii Republicii Moldova, inclusiv de etnie Romă, care s-au stabilit cu traiul pe teritoriul Ucrainei dinaintea datei de 24 februarie 2022. Introducerea acestor persoane în „categoria persoanelor solicitante de protecție temporară”, începând cu 1 martie 2025, va prevedea accesul lor echitabil etapizat la un set de măsuri de integrare socială pe teritoriul Republicii Moldova.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Protecția temporară nu se aplică cetățenilor Republicii Moldova stabiliți cu traiul în Ucraina deoarece aceștia beneficiază deja de un statut juridic special care le oferă drepturi și protecție în Republica Moldova, evitând astfel necesitatea extinderii protecției temporare pentru această categorie.</p> <p>Conform normelor internaționale și practicilor statelor, protecția temporară este destinată persoanelor care nu pot beneficia de protecția propriului stat de origine. În cazul cetățenilor moldoveni, Republica Moldova rămâne responsabilă să asigure protecția și sprijinul acestora, chiar dacă aceștia se aflau anterior pe teritoriul unui alt stat, cum este Ucraina. Astfel, cetățenii moldoveni pot solicita asistență direct de la autoritățile moldovenești, inclusiv repatrierea sau sprijin umanitar, fără a avea nevoie de un statut de protecție temporară.</p>
		2.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 3</p> <p>La punctul 3, se completează cu un subpunct nou: „pentru cetățenii Republicii Moldova, care erau stabiliți cu traiul pe teritoriul Ucrainei dinaintea datei de 24 februarie 2022 – contractul de muncă, contractul de locațiune sau alte acte</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea comentariul anterior.</p>

		<p>complementare, ce atestă statutul și reședința legală în Ucraina până la data de 24 februarie 2022”.</p> <p>Cetățenii Republicii Moldova, inclusiv de etnie Romă, care s-au stabilit cu traiul pe teritoriul Ucrainei dinaintea datei de 24 februarie 2022, vor putea solicita „protecție temporară” pe teritoriul Republicii Moldova, după strămutarea lor din Ucraina (constrânsă de amenințarea inerentă asupra securității activității vitale) – în baza unor acte oficiale ce atestă reședința legală în Ucraina până la data de 24 februarie 2022, inclusiv, actul de identitate eliberat de autoritățile ucrainene până la data de 24 februarie 2022, ce atestă statutul și reședința legală în Ucraina.</p>	
	3.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 5</p> <p>La punctul 5, sintagma „Protecția temporară produce efect asupra persoanei de la data manifestării voinței de a beneficia de acest tip de protecție...” – se propune să fie modificată prin: „Protecția temporară produce efect asupra persoanei de la data manifestării voinței de a solicita acest tip de protecție...”. Pe tot parcursul textului hotărârii, sintagma „beneficiar de protecție temporară”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „solicitant de protecție temporară” la forma gramaticală corespunzătoare. Acordarea „protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina” se produce în baza unei solicitări corespunzătoare, în baza unei manifestări asumate a voinței, nefiind realmente un beneficiu.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Protecția temporară va produce efecte de la data obținerii documentului de identitate al beneficiarului de protecție temporară. Nu în momentul solicitării. Pentru a evita abuzurile asupra sistemului. Totodată, accesul la drepturi și servicii se poate face doar în baza actului prezentat de către persoana strămutată.</p>
	4.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 10</p> <p>La punctul 10, subpunctul 5, se completează: „Locul și data nașterii”. Modificarea propusă va îmbunătăți profilul operațional datelor personale incluse în „Documentul de identitate al solicitantului de protecție temporară”</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Această modificare presupune efectuarea modificărilor în sistemul informațional, ceea ce actualmente este mai dificil de realizat.</p>
	5.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 10</p> <p>La punctul 10, subpunctul 7, se completează: „cetățenia sau mențiunea „Apatrid”, complinită cu apartenența etnică”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Legislația Republicii Moldova nu operează cu astfel de termeni.</p>

		<p>Modificarea propusă va îmbunătăți profilul operațional datelor personale incluse în „Documentul de identitate al solicitantului de protecție temporară”.</p>	<p>Includerea apartenenței etnice pe un act este considerat nepotrivit, deoarece acesta este considerată o informație sensibilă, iar indicarea acesteia pe acte oficiale poate duce la discriminare sau stigmatizare.</p>
	6.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 12 La punctul 12, sintagma „beneficiarul de protecție temporară confirmă adresa de domiciliu/reședință temporară în Republica Moldova” – se propune să fie reformulată prin: „solicitantul de protecție temporară confirmă adresa de domiciliu/reședință temporară în Republica Moldova (exceptând – Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului).” Modificarea propusă va concretiza zona teritorială unde Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova este competent să-și exercite atribuțiile funcționale.</p>	<p>Se acceptă parțial Sintagma „beneficiarul” a fost substituită cu „solicitantul”. Cu referire la prezentarea confirmării adreselor de domiciliu/reședință în Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, solicitantul va trebui să prezinte aceste confirmări. Este de menționat că celelalte categorii de străini care solicită acordarea unui drept de ședere prezintă fără nici un impediment acest tip de confirmări.</p>
	7.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 14 La punctul 14, sintagma „Autoritatea competentă pentru străini a Ministerului Afacerilor Interne informează în scris, în procesul de înregistrare, beneficiarul de protecție temporară, într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege, despre drepturile și obligațiile pe care le are în perioada de protecție temporară, precum și despre prelucrarea datelor cu caracter personal ce îl vizează” – se propune să fie modificată prin: „reprezentantul delegat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, în procesul de înregistrare, informează verbal în limba maternă a solicitantului de protecție temporară (certificată prin semnătură), despre drepturile și obligațiile de care dispune solicitantul în perioada de protecție temporară, precum și despre prelucrarea datelor cu caracter personal ce vizează solicitantul”. O parte dintre persoanele strămutate de Ucraina, inclusiv de etnie Romă, care solicită protecție temporară pe teritoriul Republicii Moldova, sunt analfabete și nu percep adecvat</p>	<p>Se acceptă Prevederea este inclusă la punctul 1.5.18. din proiect.</p>

		<p>informațiile prezentate în formă scrisă. Sintagma „într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege” este substituită cu o formă gramaticală coerentă „în limba maternă”. Ministerului Afacerilor Interne, în procesul de înregistrare, informează verbal în limba maternă a solicitantului de protecție temporară (certificată prin semnătură), despre drepturile și obligațiile de care dispune solicitantul în perioada de protecție temporară, precum și despre prelucrarea datelor cu caracter personal ce vizează solicitantul”.</p> <p>O parte dintre persoanele strămutate de Ucraina, inclusiv de etnie Romă, care solicită protecție temporară pe teritoriul Republicii Moldova, sunt analfabete și nu percep adecvat informațiile prezentate în formă scrisă. Sintagma „într-o limbă pe care o înțelege sau pe care se presupune în mod rezonabil că o înțelege” este substituită cu o formă gramaticală coerentă „în limba maternă”.</p>	
	<p>8.</p>	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 17</p> <p>La punctul 17, sintagma „Ministerul Educației și Cercetării asigură accesul la învățatură al minorilor beneficiari de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general în limitele posibilităților sistemului educațional și în aceleași condiții ca și pentru minorii cetățeni ai Republicii Moldova” – se propune să fie modificată prin: „Ministerul Educației și Cercetării asigură accesul echitabil la educație al copiilor solicitanți de protecție temporară în instituțiile publice de învățământ general obligatoriu”.</p> <p>Modificarea propusă prioritizează utilizarea noțiunii „asigură accesul echitabil la educație”, ceea ce presupune acordarea primordială unui ajutor material solicitanților de protecție temporară, necesar pentru procurarea setului de școlarizare pentru 1 elev/copil (încălțăminte/articole vestimentare sezoniere, lenjerie, kituri de igienă personală, rechizite școlare, precum și alte cheltuieli suplimentare pentru transport, alimentare, etc.). Copiii cetățeni ucraineni, inclusiv de etnie</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul punctului 17 a fost reformulat. Prevederea a devenit punctul 1.5.22. din proiect.</p>

		Romă, sunt multilateral afectați după strămutarea forțată din zona de conflict militar/război; literalmente, acest grup de copii solicitanți de protecție temporară sunt dezavantajați sub aspect social și nu dispun de „condiții similare pentru școlarizare”, ca și copiii cetățeni ai Republicii Moldova.	
	9.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 23¹</p> <p>La punctul 23¹, se completează: „Solicitanții de protecție temporară pot să se înregistreze la subdiviziunea teritorială a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă în a cărei rază teritorială își au reședința, pentru acordarea suportului la angajare, formare și recalificare profesională, conform legislației.</p> <p>Acordarea suportului necesar la formare și recalificare profesională, va îmbunătăți considerabil incluziunea solicitanților de protecție temporară în câmpul muncii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Totodată, în vederea îmbunătățirii incluziunii beneficiarilor de protecție temporară, prevederile din punctul 23¹ au fost reformulate astfel ca beneficiarii de Protecției temporară să se poată adresa la orice subdiviziune a ANOFM pentru a primi asistență.</p> <p>Este de menționat că potrivit legislației, cursurile de formare și recalificare se oferă doar persoanelor cu statut de șomer.</p>
	10.	<p>Anexa nr. 1 / Punctul 29</p> <p>La punctul 29, subpunctul 3, se completează: „persoana s-a repatriat voluntar în Ucraina ori s-a strămutat în altă țară, informând sau fără avizarea Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne”.</p> <p>În unele cazuri, solicitanții de protecție temporară, inclusiv cetățenii ucraineni de etnie Romă, se repatriază voluntar în Ucraina ori se strămută în altă țară, în baza unor decizii „inopinate și precipitate”, influențate de stările critice psihice/emoționale: „dor de casă”, „necesitatea de a se reîntregi cu familia extinsă” sau „incertitudine financiară”. În astfel de situații neprevăzute, protecția temporară încetează, similar cazurilor când solicitanții de protecție temporară informează oficial Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne despre repatrierea sau strămutarea planificată.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Proiectul conține prevederi care fac trimitere la condițiile de încetare a protecției temporare potrivit art. 38⁵, din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, unde se conține și repatrierea voluntară.</p> <p>Totodată, conform Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, art. 38⁷, beneficiarul de protecție are obligația de a informa, în termen de 10 zile, Inspectoratul General pentru Migrație, despre orice schimbare a statutului său juridic.</p> <p>Totodată, în cazul repatrierii voluntare în Ucraina, cadrul normativ nu obligă informarea Inspectoratului General pentru Migrație.</p>

21.	"Elena Sirbu" <petaloromano-elena@mail.ru>;	1.	PFR ROMNI recomandă să se adauge la anexa 1 punctul 12 "acordarea PT și pentru persoanele strămutate din stînga Nistrului".	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Persoanele strămutate din stînga Nistrului sunt în mare parte cetățeni ai Republicii Moldova. În acest caz, ei beneficiază de drepturile și protecția oferite de statutul lor de cetățeni moldoveni, ceea ce elimină necesitatea aplicării protecției temporare.</p> <p>Spre deosebire de refugiații din alte țări, persoanele strămutate din stînga Nistrului au dreptul să se deplaseze și să se stabilească în restul teritoriului Republicii Moldova fără a fi necesar un regim special de protecție.</p> <p>Mai mult ca atât, Transnistria face parte oficial din teritoriul recunoscut al Republicii Moldova. Autoritățile de la Chișinău își asumă responsabilitatea pentru toți cetățenii moldoveni, inclusiv pentru cei din stînga Nistrului.</p>
22.	Ukrainian Women Refugee Network „Female Support Force”	1.	<p>1.5.19. se completează cu punctul 17¹ , cu următorul cuprins:</p> <p>„17¹ . Ministerul Educației și Cercetării în coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, au dreptul de a efectua verificări inopinate la adresa de reședință declarată pe propria răspundere de către persoanele beneficiare de protecție temporară, inclusiv pentru a stabili respectarea instruirii la distanță a elevilor solicitanților, conform programului de studii din Ucraina, fie în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova.”;</p> <p>Pot apărea dificultăți cu forma de verificare - surpriză.</p> <p>Este necesar să se prescrie procedura, cum vor fi efectuate verificările și ce se va întâmpla dacă în momentul verificării persoanele lipsesc (la serviciu, într-o călătorie de afaceri, în spital etc.)</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Punctul a fost exclusă din proiect.</p>
		2.	<p>1.5.21. se completează cu punctul 17³ , cu următorul cuprins: „17³ . În situația în care se constată că elevii beneficiari</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevedere a fost exclusă din proiect.</p>

	<p>de protecție temporară înscriși în procesul educațional nu participă la activitățile de învățare, în format online în Ucraina sau în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, fără a prezenta motive justificate, Ministerul Educației și Cercetării va sesiza organele de ocrotire a normelor de drept pentru a fi reevaluat statutul de protecție temporară.”;</p> <p>Este necesar să se prescrie o procedură - ce criterii vor fi utilizate pentru a determina respectarea învățământului la distanță și neparticiparea copilului la activități educaționale.</p>	
3.	<p>1.5.23. se completează cu punctul 20¹, cu următorul cuprins: „20¹ . Beneficiarii de protecție temporară, cazați în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state nu vor beneficia de ajutor financiar din partea organizațiilor internaționale pe durata perioadei de plasament.”;</p> <p>Considerăm că asistența financiară din partea organizațiilor internaționale este deosebit de importantă pentru această categorie de cetățeni, întrucât cei care locuiesc în RAC (centre de cazare) sunt de obicei cele mai vulnerabile categorii de cetățeni. De exemplu, în legătură cu serviciile medicale. Deținătorii de EOI nu au o poliță de asigurare, de exemplu. plătiți pentru o mulțime de servicii medicale. servicii pe cheltuiala dvs.</p> <p>Oamenii pot folosi asistența financiară din partea organizațiilor internaționale tocmai în astfel de cazuri.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>
4.	<p>Probleme actuale pentru cetățenii Ucrainei pe care acest proiect nu le abordează, dar vă rugăm să le includeți:</p> <ol style="list-style-type: none"> Beneficiarii de Protecție temporară (PT) trebuie să fie incluși în sistemul de asigurări de sănătate și să aibă posibilitatea de a achiziționa o poliță medicală; Prelungirea perioadei de ședere a autoturismelor cu înmatriculare ucraineană importate de beneficiarii PT pe teritoriul Republicii Moldova în aceleași condiții, cu referire la perioada de valabilitate a protecției temporare, de astăzi, conform Codului 	<p>S-a luat act</p>

		<p>vamal al Republica Moldova, perioada de ședere a acestor mașini pe teritoriul Republicii Moldova este stabilită până la 01.08.2025</p> <p>3. Oferirea oportunității de a se supune inspecției tehnice pentru mașinile cu înmatriculare ucraineană pe teritoriul Republicii Moldova.</p> <p>4. Beneficiarii PT trebuie să aibă posibilitatea de a dobândi un brevet de întreprinzător sau altă formă de licență de afaceri pentru persoanele care desfășoară activități independente (maestru industrie de frumusețe, traineri, speakeri) pentru a fi incluse pe piața economică a Republicii Moldova pe pe bază de egalitate cu rezidenții și cetățenii Republicii Moldova.</p> <p>Vă mulțumim anticipat în numele tuturor refugiaților ucraineni de pe teritoriul Republicii Moldova.</p>		
23.	Norwegian Refugee Council	1.	<p>Dorim să Vă exprimăm profunda noastră apreciere pentru eforturile depuse de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Inspectoratul General pentru Migrație, în vederea asigurării protecției și drepturilor persoanelor strămutate din Ucraina. În mod special, salutăm implementarea mecanismului de acordare a protecției temporare acestor persoane pe teritoriul Republicii Moldova. Credem ferm că amendamentele propuse vor contribui semnificativ la funcționarea eficientă a sistemului național de protecție temporară și, prin urmare, la îmbunătățirea accesului la servicii esențiale pentru beneficiarii protecției temporare.</p> <p>Prin urmare, considerăm că Proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (denumit în continuare „Proiect”) este foarte binevenit și conține prevederile necesare pentru a asigura persoanelor strămutate din Ucraina accesul la servicii pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 01 martie 2025 - 01 martie 2026.</p>	S-a luat act
		2.	<p>În același timp, dorim să vă aducem la cunoștință următoarele propuneri de ordin legal cu privire la Proiect, pe care sperăm că le veți lua în considerare:</p>	<p>Nu se acceptă Prelungirea automată pentru o perioadă de un an a protecției temporare va aduce plusvaloare</p>

		<p>Lipsa procedurii legale de prelungire a cardurilor de protecție temporară</p> <p>Observație: Proiectul nu prevede o procedură pentru prelungirea valabilității cardurilor de protecție temporară.</p> <p>Preocupări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - În timpul prelungirii automate a termenului de valabilitate a cardurilor de protecție temporară în martie 2024, mai multe entități juridice, inclusiv instituții medicale și bănci, au restricționat accesul la servicii pentru beneficiari din cauza expirării cardurilor. - Procesul de prelungire automată a întâmpinat inclusiv provocări de ordin tehnic, cum ar fi nefuncționarea codurilor QR pe carduri. <p>Propunere: Recomandăm introducerea unei proceduri clar definite pentru prelungirea valabilității cardurilor de protecție temporară pentru a aborda provocările menționate mai sus și a preveni întreruperea serviciilor pentru beneficiari.</p>	<p>în partea ce ține de cost-eficiență în implementarea actului normativ, atât pentru stat cât și pentru beneficiari, întrucât se va diminua presiunea asupra părților implicate și se va omite dublarea eforturilor autorității competente pentru străini pentru prelungirea protecției temporare la aceiași beneficiari (irosire de timp, resurse materiale și umane, incomodități pentru solicitanți și angajații Inspectoratului General pentru Migrație provocate de aglomerație); Mai mult ca prelungirea automată a fost apreciată de partenerii de dezvoltare.</p>
	2.	<p>Amendamentul propus la punctul nr. 17³ Observație: Modificarea propusă la punctul nr. 17³ stipulează că Ministerul Educației și Cercetării va notifica organele de ocrotire a normelor de drept pentru a reevalua statutul de protecție temporară în cazul în care un elev, care beneficiază de protecție temporară, înscris în procesul educațional nu participă la activitățile de învățare fără motive justificate.</p> <p>Preocupări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acest amendament introduce măsuri coercitive pentru persoanele strămutate, care nu se aplică cetățenilor moldoveni. Cadrul legal existent, precum articolul 63 din Codul Contravențional al RM, prevede deja răspundere pentru neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului. - Reieșind din cele expuse mai sus, acest amendament vine în contradicție cu articolul 65¹ din Codul Contravențional, care interzice discriminarea în domeniul învățământului. 	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Nu este clar dacă reevaluarea se va aplica copilului, reprezentantului legal sau ambilor. Această ambiguitate va admite interpretări și aplicare inconsistentă a prevederilor legale. - Crearea unei legături între participarea la procesul educațional și statutul de protecție temporară vine în contradicție cu standardele internaționale de protecție a persoanelor strămutate. <p>Propunere: Recomandăm excluderea acestui amendament și aplicarea prevederilor legale existente pentru a aborda provocările legate de neîndeplinirea obligațiilor în domeniul învățământului.</p>	
	4.	<p>Ambiguitate privind perioada pentru înregistrarea obligatorie</p> <p>Observație: Punctul 1.5.20 obligă beneficiarii de protecție temporară să informeze autoritățile responsabile despre încadrarea în învățământ a copilului, în format fizic sau în format on-line, dar nu specifică anul academic aplicabil.</p> <p>Preocupări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nu este clar dacă această cerință se aplică anului academic 2024-2025 sau anului academic 2025-2026. Această ambiguitate poate crea confuzie în rândul familiilor strămutate cu privire la termenul de informare a autorităților despre acest fapt. - Dat fiind că luna martie 2025 se încadrează în anul academic 2024-2025 și noul an academic începe în septembrie 2025, verificarea inițiată de Ministerul Educației și Cercetării în aprilie 2025 (conform art. 17³) ar putea complica și mai mult situația. <p>Propunere: Recomandăm specificarea anului academic aplicabil și alinierea calendarului de implementare pentru a minimiza confuzia în rândul familiilor strămutate.</p>	<p>S-a luata act</p> <p>Pentru reglementarea aspectelor expuse în aviz, Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, vor elabora un mecanism.</p> <p>Prevederea a devenit 1.5.23. din proiect.</p>
	5.	<p>Amendamentul propus la punctul nr. 20¹</p> <p>Observație: Proiectul propune restricționarea ajutoarelor financiare din partea organizațiilor internaționale pentru persoanele cazate în Centrele de Plasament Temporară (CPT).</p> <p>Preocupări:</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

			<p>- Această măsură vine în contradicție cu articolul 47 din Constituția Republicii Moldova și articolul 25 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un trai decent.</p> <p>- Ajutoarele financiare din partea organizațiilor internaționale sunt deja insuficiente pentru a satisface nevoile minime de existență. Eliminarea acestui sprijin ar putea intensifica vulnerabilitățile în rândul beneficiarilor.</p> <p>- Afirmatia că „protecția statului este suficientă” este necesară să fie susținută de date sau documente confirmative financiare.</p> <p>Propunere: Recomandăm menținerea asistenței financiare pentru rezidenții CPT pentru a asigura drepturile fundamentale ale acestora și a preveni în continuare impactul negativ asupra condițiilor lor de viață.</p> <p>Astfel, sperăm că punctele menționate mai sus vor contribui la definitivarea Proiectului și la asigurarea faptului că mecanismul de protecție temporară respectă cele mai înalte standarde de echitate și eficiență. Vă mulțumim pentru atenția acordată și pentru luarea în considerare a acestor aspecte.</p>	
24.	<p>Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova</p> <p>Aviz nr. 1/01 din 27.01.2025</p>	1.	<p>La p. 6 textul “1 martie 2026” și ulterior termenul să fie prelungit până la data de 01 martie 2027, sau până la crearea condițiilor de siguranță în țara sau regiunea lor de origine (situația mai certă va oferi persoanelor strămutate posibilitate de a se organiza privind legalizarea statutului lor de aflare pe teritoriul Republicii Moldova și integrării în societate, fiind nevoiți să caute cât locul de trai, atât și locul de muncă, studii sau posibilitate de fondare unui business local). Prelungirea protecției va contribui și la asigurarea faptului că sistemul de azil nu va fi suprasolicitat, în cazul în care persoanele vor fi strămutate mai aproape de data de 1 martie 2026 (se cunoaște bine de criza umanitară în energetică în Ucraina și înțelegem ca fluxul poate avea loc și pe parcursul anului 2025 și pe parcursul anului 2026)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Protecția temporară este un mecanism special reglementat de Directiva 2001/55/CE a Uniunii Europene și a fost activată în mod excepțional pentru refugiații din Ucraina în urma invaziei ruse din 2022.</p> <p>Conform art. 4 al Directivei 2001/55, durata protecției temporare este de un an, cu posibilitatea prelungirii cu perioade de 6 luni, pe o durată de maximum 1 an.</p> <p>Conform art. 38¹ alin. (3) din Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, protecția temporară se acordă pe o perioadă de un an. În cazul în care motivele de protecție temporară</p>

			persistă, Guvernul poate prelungi durata protecției temporare cu perioade de până la un an.	
		2.	Includerea carnetului de marinar in lista de documente care sunt baza pentru solicitarea protecției temporare este binevenită de persoanele strămutate care au examinat proiectul Hotărârii menționate.	Se acceptă
		3.	La Punctul 4 subpunctul 2 completat prin 2 ¹ consideram că trebuie de inclus și posibilitatea traversării frontierei de stat in baza certificatului de naștere pentru copii peste 4 ani, reieșind din practică că multe persoane din regiunile afectate, care anterior nu au călătorit peste hotare cu copii săi pot să nu dispună de pașaport ordinar pentru plecări în străinătate, reieșind din faptul ca perioada de război durează aproape 3 ani și copiii de vârstă discutata au avut doar 1 an la începutul războiului.	Se acceptă Prevederile au fost modificate, regăsindu-se la punctul 1.5.8.1. și 1.5.8.2. din proiect.
		4.	Este binevenita extinderea dreptului de a solicita protecția temporară pentru copii, născuți după data începerii războiului, deoarece se cunosc în practică cazuri de naștere a copiilor deja în RM sau traversarea frontierei cu copii de vârstă fragedă.	Se acceptă
		5.	Se atrage atenția la Propunerea privind punctul 20 ¹ cu privire la restricții a primi ajutor financiar de persoane cazate în centrele de plasament. Aproape 70% de respondenți din chestionarul de opinii organizat NCUM pentru discuții publice au accentuat ca aprobarea acestui punct le va afecta în mod sever, deoarece majoritatea persoanelor care sunt cazate în centrele de plasament sunt persoane social vulnerabile, din cauza vârstei (pensionari, studenți) sau stării de sănătate, invalizi, persoane care necesita ajutor paliativ, mame singuratice cu copii mici, care nu au posibilitate fizică sa fie angajate în câmpul muncii, luând în considerare faptul că în centrele de plasament ei sunt asigurași cu cazare si masa (1 dată pe zi din spusele respondenților) și ajutor financiar care ei obțin de la organizații internaționale ii permite sa cumpere medicamente, mărfuri necesare de igiena (inclusiv pentru pensionari, invalizi si copii).	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.

		<p>6. Considerăm binevenită lărgirea posibilităților Ministerului Educației și Cercetărilor de a lua la control copiii beneficiarilor de protecție temporară pentru includerea lor obligatorie în proces de învățământ online după programul din Ucraina sau fizic în instituțiile de învățământ din RM, considerăm ca aceasta va scădea cazurile aflării copiilor în situații de risc sau fără atenția și supravegherea părinților.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.23. din proiect.</p>
		<p>7. În afara de cele comentate, bazându-ne pe solicitările persoanelor strămutate, care au avut posibilitate de a examina proiectul menționat solicităm să fie examinate următoarele posibilități pentru beneficiari de protecție temporară, care nu sunt prevăzute de Hotărârii Guvernului nr.21/2023 și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posibilitate de achiziționare a poliței de asigurare medicală în condiții favorabile pentru beneficiarii (deținători) de protecție temporară (în prezent beneficiari de protecție temporară beneficiază de servicii medicale, acoperite din bugetul național, dar se confruntă cu problema activării poliței dacă nu sunt angajate în baza contractului individual de muncă. În multe cazuri persoanele strămutate - beneficiari de protecție temporară sunt contractate în baza contractului de prestări servicii, care nu servește baza pentru obținerea poliței și beneficiarii se confruntă cu probleme în momentul adresării după ajutor medical). - Posibilitate de extindere automatizată a regimului vamal de admitere temporară a unităților de transport de uz privat pe teritoriul Republicii Moldova pe perioada valabilității protecției temporare (Cunoaștem că multe familii mai ales cu copii minor sunt dependenți de automobilul propriu, mai ales că locuiesc în suburbiile sau se deplasează în scopuri medicinale și alte scopuri urgente, dar schimbarea regimului vamal pentru automobile introduse pe teritoriul Republicii Moldova este costisitor pentru persoane strămutate). 	<p>S-a luat act</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitate de trecerea reviziei tehnice ale unităților de transport de uz privat pe teritoriul Republicii Moldova cu eliberarea unui document valabil cât pe teritoriul Republicii Moldova, atât și peste hotare (Cunoaștem ca unele persoane strămutate se afla pe teritoriul Republicii Moldova din februarie 2022 si folosesc automobilele proprii și nu au posibilitate fizică pentru traversarea frontierei si trecerii revizuirii tehnice in Ucraina, cât din motivul ca proprietarul automobilului nu poate intra in teritoriul Ucrainei, sau trecerea este periculoasă, sau procura pentru conducerea automobilului este expirata sau nu prevede procedura de trecere reviziei tehnice). - Simplificarea procedurilor de obținere unui al statut pentru legalizare în Republica Moldova, de exemplu permis de ședere și/sau cetățenie (Multe persoane strămutate care sunt încadrați în câmpul muncii și vor beneficia de servicii bancare pentru creditare ipotecară sau de studii superioare optează pentru modificarea statutului propriu și vor opta pentru simplificarea procedurilor, fiind deja înregistrați și documentați in Republica Moldova). - Posibilitate de facilitare a politicilor bancare pentru beneficiari de protecție temporară in vederea acordării creditelor ipotecare si de business, pentru integrarea in societatea Republicii Moldova prin stabilire cu traiul si fondarea businessului local. Cunoaștem faptul că multe persoane strămutate plătesc aproape 1/3 – 1/2 din bugetul lor pentru achitarea locuințelor închiriate si preturile de chirie a locuințelor au crescut considerabil din februarie-martie 2022, si posibilitatea achitării locuinței proprii va crește motivarea persoanelor strămutate de a se integra in societatea noastră. - Posibilitate de facilitare deschiderii businessului propriu sau prestarea muncii in baza patentei de întreprinzător (sau unui alt statut simplificat din punctul de vedere a obținerii 	
--	--	---	--

			și contabilității). Sunt cunoscute multe situații când persoanele strămutate sunt doritoare de a deschide propriul business sau să lucreze în baza patentei, dar nu pot și au frica să deschidă o societate cu răspundere limitată fiind lipsiți de cunoștințe necesare și sau fonduri pentru compensare a cheltuielilor aferente unei firme și angajării specialiștilor de profil).	
25.	UNHCR MDACH / HCR / 032 din 27.01.2025	1.	<p>1. În Hotărârea Guvernului</p> <p><i>UNHCR salută</i> prelungirea PT pentru încă un an, până la 1 martie 2026, conform articolului 6 din Hotărârea Guvernului, precum și intenția generală de actualizare a regimului juridic al PT, ținând cont de experiențele de până acum. PT a fost de o importanță crucială pentru protecția și integrarea în Republica Moldova a refugiaților din Ucraina. Aceasta a facilitat intrarea în Republica Moldova a ucrainenilor și a membrilor familiilor acestora care fugeau de războiul din Ucraina, a asigurat accesul la drepturile de bază și a oferit securitate pentru a le permite să își refacă viața într-o nouă țară. Propunerea de prelungire a PT până în martie 2026 aliniază, de asemenea, Republica Moldova la Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare (Directiva 2001/55/CE), care expiră în prezent în aceeași lună.</p> <p>La 20 ianuarie 2025, potrivit Inspectoratului General pentru Migrație, aproximativ 86 000 de persoane s-au preînregistrat pentru PT, dintre care 67 367 au primit acte de identitate. La acestea se adaugă aproape 6 700 de ucraineni care au primit permise de ședere începând cu 22 februarie 2022 și aproximativ 330 de ucraineni cărora li s-a acordat statutul de refugiat sau protecție umanitară sau care au cereri de azil în curs. Conform notei informative care însoțește proiectul de Hotărâre, din cei 127 000 de ucraineni strămutați în țară, aproximativ 65 000 sunt prezenți în Moldova de mai mult de 90 de zile. Deși numărul persoanelor care au depus o cerere de preînregistrare online pentru protecție temporară și care au primit acte de identitate al</p>	S-a luat act

		<p>beneficiarului de protecție temporară a început să scadă în ultimele luni, de la 1 000-1 200 de acte pe săptămână la aproximativ 400-600 de acte, începând cu septembrie 2024, protecția temporară rămâne forma de protecției preferată în Moldova, deoarece sistemul de azil nu ar putea absorbi un astfel de număr de cereri.</p> <p>Având în vedere faptul că riscul continuu de creștere a numărului de sosiri din Ucraina persistă din cauza evoluției războiului din țară, UNHCR apreciază nu doar extinderea PT, ci și anumite modificări ale regimului juridic bazate pe experiența anterioară. Atenția sporită acordată problemei educației copiilor refugiați în proiectul Hotărârii este deosebit de binevenită, având în vedere provocările în promovarea înscrierii copiilor ucraineni în școlile moldovenești. În timp ce accentul se pune pe obligațiile titularilor PT de a se asigura că copiii lor sunt înscriși la studii formale, guvernul are, de asemenea, responsabilitățile sale în această privință. În observațiile sale, UNHCR recomandă ca Ministerul Educației și Cercetării, în coordonare cu alte autorități relevante, să pună în aplicare un mecanism de monitorizare pentru toți copiii de vârstă școlară, pentru a se asigura că aceștia au acces la o formă de studii, fie online, fie în persoană, și că orice consecințe ale neînscrierii se aliniază legislației existente pentru elevii moldoveni. Statutul juridic în Moldova nu ar trebui să fie legat de înscrierea la școală. De asemenea, UNHCR își exprimă dezacordul cu dispoziția din proiectul Hotărârii care interzice refugiaților vulnerabili care locuiesc în centrele de cazare să primească asistență financiară din partea organizațiilor internaționale. Această dispoziție contravine principiilor umanitare pe care se bazează programul în numerar al UNHCR și nu ia în considerare metodologia de eligibilitate a UNHCR, care este deja în vigoare. Aceste observații, precum și altele, sunt explicate mai jos.</p>	
	2.	În cele din urmă, UNHCR profită de ocazie pentru a îndemna Guvernul să pună în aplicare măsuri de tranziție de la PT, la un	S-a luat act

		<p>statut juridic pe termen lung, pentru refugiații ucraineni care nu iau decizia de a se întoarce voluntar acasă. În timp ce unii refugiați au luat decizia individuală de a se întoarce voluntar în Ucraina, sondajele privind intențiile UNHCR continuă să arate că conflictul în curs, împreună cu accesul la locuri de muncă, locuințe și servicii de bază în Ucraina sunt, în prezent, principalele bariere în calea întoarcerii. Mulți refugiați locuiesc acum în Moldova de aproape trei ani. Ei sunt membri ai comunităților locale și contribuie la creșterea și bunăstarea generală a țării. Un statut juridic mai sigur, fără incertitudinea reînnoirilor anuale, care să conțină gama necesară de drepturi și servicii, ar asigura mai bine incluziunea deplină a refugiaților ucraineni pe teritoriu până când condițiile vor permite întoarcerea voluntară pe scară mai largă, în siguranță și demnitate. UNHCR speră că acest lucru poate fi realizat înainte de martie 2026, când se preconizează acum că PT se va încheia.</p>	
	3.	<p>1. <u>Anexa 1:</u></p> <p><u>Articolul 1, alineatul (2):</u> Modificările propuse elimină de pe lista persoanelor eligibile pentru TP, "<i>cetățenii ucraineni care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova înainte de 24 februarie 2022</i>". UNHCR are două preocupări cu privire la această propunere. În primul rând, prin eliminarea acestei dispoziții, cei care au fugit din Ucraina cu puțin timp înainte de 24 februarie 2022, anticipând un posibil război, nu ar mai fi eligibili pentru PT în Moldova. Este adevărat, după cum se menționează în nota informativă, că numărul acestor persoane care solicită PT pe această bază este probabil mult mai mic decât înainte, la trei ani de la începutul situației de urgență a refugiaților. Acestea fiind spuse, aceasta poate rămâne relevantă pentru unii, cum ar fi cei care nu au reușit să își regularizeze statutul juridic până în prezent și cei care au fugit inițial în alte țări decât Moldova și au decis să vină în Moldova din cauza problemelor de integrare. UNHCR nu vede niciun rău în menținerea dispoziției în forma în vigoare la moment,</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect</p>

		<p>deoarece aceasta previne, de asemenea, plasarea acestor persoane într-un sistem de azil deja supraîncărcat. În cazul în care preocuparea autorităților este că dispoziția este prea largă, menținând nedefinită data sosirii în Moldova, UNHCR ar recomanda ca textul să fie modificat corespunzător.</p> <p>În al doilea rând, nu este clar dacă se intenționează ca această dispoziție să fie aplicată retroactiv, punând în pericol statutul juridic al celor cărora li s-a acordat PT pe această bază. Din punctul de vedere al UNHCR, baza exactă a eligibilității pentru PT în temeiul articolului 1 din anexa 1 nu este înregistrată de IGM, astfel încât acest risc poate să nu fie semnificativ. Presupunând că dispoziția nu este retroactivă, IGM ar trebui să ofere asigurări persoanelor care au obținut PT pe această bază că statutul lor juridic nu este în pericol.</p> <p>UNHCR recomandă ca articolul 1 alineatul (2) să fie păstrat sau să fie modificat astfel: "<i>cețățenii ucraineni care se aflau pe teritoriul Republicii Moldova cu puțin timp înainte de 24 februarie 2022</i>". (textul propus este în bold).</p>	
	4.	<p>Articolul 1, propunerea de alin. 3¹: Articolul 1, alineatul (3) propus 3 ⁽¹⁾ adaugă la lista persoanelor eligibile pentru PT "<i>resortisanții țărilor terțe, altele decât Ucraina, care au părăsit Ucraina la 24 februarie 2022 sau după această dată, care dețin un permis de ședere permanentă eliberat în conformitate cu legislația ucraineană și care nu se pot întoarce în siguranță în țara sau regiunea lor de origine</i>". UNHCR remarcă faptul că această dispoziție propusă este în conformitate cu Directiva UE privind protecția temporară.</p> <p>UNHCR sprijină extinderea PT la această categorie de persoane, ceea ce ar facilita accesul la protecție în Moldova pentru cei care au nevoie de aceasta, fără a impune o povară suplimentară asupra sistemului de azil. În discuție va fi procedura de determinare a</p>	S-a luat act

		<p>faptului dacă o persoană "<i>nu se poate întoarce în siguranță în țara sa de origine</i>", deoarece procedurile PT nu prevăd o determinare individuală aprofundată a nevoilor de protecție ca în sistemul de azil. Orientările Comisiei Europene cu privire la această dispoziție în contextul (Directivei 2001/55/CE) pot fi găsite la https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022XC0321(03), la pagina 4.</p> <p>UNHCR recomandă guvernului să elaboreze procedurile și criteriile necesare pentru punerea în aplicare a acestei dispoziții. UNHCR este pregătită să ofere asistență tehnică în această privință.</p>	
	5.	<p>Propunerea articolului 2, alin. 1), și articolul 2¹. Proiectul de Hotărâre prevede că, pentru ca un soț al unui titular de PT să fie eligibil pentru PT, căsătoria trebuie să fi fost înregistrată în Ucraina, fie înainte, fie după 24 februarie 2022. Proiectul extinde, de asemenea, cerința ca familia să fi locuit în Ucraina înainte de sosirea în Moldova pentru a include persoanele care au fost strămutate după 24 februarie 2022.</p> <p>UNHCR remarcă faptul că (Directiva 2001/55/CE) nu include nicio cerință privind stabilirea familiilor în Ucraina înainte de sosirea în țara gazdă sau înregistrarea căsătoriilor acestora în Ucraina. Aceste cerințe riscă să nege dreptul la unitatea familiei acelor familii care s-au format în Moldova după fuga unui membru al familiei din Ucraina. De asemenea, se creează o sarcină administrativă inutilă pentru înregistrarea căsătoriei în Ucraina, dacă nu s-a făcut deja, în special având în vedere că multe registre de stare civilă din Ucraina, au o capacitate redusă de înregistrare a căsătoriilor din cauza războiului în curs.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A fost exclusă obligativitatea ca căsătoria să fie încheiată în Ucraina.</p> <p>Totodată, se optează pentru păstrarea formulei de „căsătorie încheiată oficial”. Totodată,</p>

		<i>UNHCR recomandă</i> eliminarea cerinței ca soții să fi locuit în Ucraina înainte de a ajunge în Moldova și ca căsătoriile lor să fie înregistrate în Ucraina.	
	6.	UNHCR observă că, odată cu eliminarea textului "și separate din cauza circumstanțelor din timpul aflului masiv" de la articolul 2, sintagma "soțul/soția susținătorului reîntregirii familiei" de la articolul 2 alineatul (1) ar trebui revizuită pentru a se citi pur și simplu "soțul/soția".	Nu se acceptă Se va păstra formula actuală, având în vedere că textul de „Susținătorul reîntregirii familiei” semnifică anume persoana care se află legal într-o țară și dorește să aducă membrii familiei sale acolo, iar punctul 2 din Hotărârea de Guvern se referă anume la membrii de familie.
	7.	Articolul 3, alin. 1) și 2): Proiectul de hotărâre extinde lista documentelor care pot fi prezentate pentru a dovedi eligibilitatea pentru PT pentru a include actele de identitate ale marinarilor, documentele de călătorie și actele de identitate ale cetățenilor ucraineni eliberate de Secția Consulară a Ucrainei, suplimentar celor de emise de Ambasadă. <i>UNHCR apreciază</i> această extindere în măsura în care asigură accesul la PT persoanelor eligibile.	S-a luat act
	8.	Articolul 4 alineatul (2) și articolul 4 alineatul (2) ¹: <i>UNHCR salută</i> introducerea posibilității de a intra în Republica Moldova pentru copii "pe baza pașaportului părintelui în care copilul este înregistrat cu aplicarea unei fotografii". Cu toate acestea, <i>UNHCR este îngrijorat</i> de modificările propuse la cerințele de intrare pentru copiii cu vârsta mai mare de 4 ani. Revizuirile propuse elimină posibilitatea copiilor cu vârsta de peste 4 ani de a intra în Republica Moldova din Ucraina doar cu un certificat de naștere sau cu certificatul medical constatator al nașterii. UNHCR apreciază preocupările legate de protecția copiilor care călătoresc doar pe baza unui certificat de naștere sau a certificatului medical constatator al nașterii, inclusiv riscul de fraudă, de identitate greșită și/sau de trafic de persoane. Cu toate acestea, este puțin probabil ca copiii ucraineni cu vârste cuprinse între 4 și 14 ani care nu au călătorit niciodată în străinătate (și, prin urmare, nu au obținut un pașaport internațional) să aibă altă formă	Se acceptă Prevederea a fost rectificată și face referire la copii de până la 14 ani inclusiv și copii de peste 15 ani.

		<p>de identificare decât certificatul de naștere și, odată cu revizuirea propusă, ar putea fi efectiv în imposibilitatea de a accesa teritoriul Republicii Moldova, cu excepția cazului în care solicită azil. În plus, chiar și adolescenții care au vârstă pentru a fi obținut un document de identificare ar putea să nu fi făcut acest lucru din diverse motive și, în mod similar, s-ar putea confrunța cu probleme de acces pe teritoriul Republicii Moldova, din nou fără a solicita azil. UNHCR este îngrijorat de faptul că această schimbare ar putea duce la separarea familiilor sau la familii întregi care aleg să rămână în Ucraina din cauza incapacității unuia sau mai multora dintre copiii lor de a intra în Moldova cu părinții.</p> <p>Ținând cont de aceste considerente, UNHCR recomandă ca copiilor să li se permită în continuare accesul în Republica Moldova din Ucraina, doar cu un certificat de naștere sau cu un certificat medical constatator al nașterii, sau cel puțin, ca celor cu vârsta sub 14 ani să li se permită acest lucru. Cu toate acestea, cei care intră în Ucraina doar cu un certificat de naștere sau certificat medical constatator al nașterii ar trebui să fie referiți la autoritatea tutelară pentru a verifica relația de familie a copilului și pentru a evalua potențialele riscuri de protecție. Ca atare, UNHCR recomandă ca articolul 4 alineatul (2) ¹propus să fie modificat pentru a reintroduce "<i>precum și un certificat de naștere sau un certificat care atestă nașterea copilului eliberat de instituția medicală</i>" în lista documentelor eligibile pentru intrarea copiilor în vârstă de patru ani și peste, iar la sfârșit să se adauge următoarea teză: "<i>Copiii care intră doar cu un certificat de naștere sau cu certificat medical constatator al nașterii, vor fi referiți la autoritatea tutelară pentru a evalua relația de familie și potențialele riscuri de protecție.</i>"</p>	
		<p>Articolul 4 ¹: <i>UNHCR remarcă faptul că revizuirea propusă a acestui articol a fost menită să clarifice confuzia din formularea anterioară. Cu toate acestea, UNHCR este îngrijorată de faptul că fraza "pentru minorii care se prezintă la frontiera de stat cu documente de identitate expirate, deteriorate sau cu xerocopii a</i></p>	<p>Nu se acceptă Prevederea se regăsește la punctul 1.5.9. din proiect și a fost expusă în urma consultării cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în baza Avizului nr. 13/578 din 07.02.2025.</p>

		<p><i>acestora</i>" a fost schimbată pur și simplu în "<i>copii neînsoțiți</i>". Deși copiii neînsoțiți sunt într-adevăr un grup cu risc ridicat, copiii însoțiți de un însoțitor neautorizat (copii separați) și copiii aflați în alte situații de risc ar trebui să beneficieze cu toții de procedurile descrise în Legea 140/2013. În plus, UNHCR recomandă ca formularea inițială, care includea copiii cu documente expirate sau deteriorate sau cu copiile documentelor, să fie inclusă din nou în acest articol, împreună cu trimiterea menționată mai sus cu privire la cei care doresc să intre doar pe baza unui certificat de naștere sau a certificatului medical constatator al nașterii. În cele din urmă, UNHCR recomandă ca această dispoziție să nu fie limitată la cei care intră în Moldova direct din Ucraina, ci să includă și alte puncte de trecere a frontierei, inclusiv Aeroportul Internațional Chișinău.</p> <p>UNHCR recomandă ca articolul să fie reformulat după cum urmează:</p> <p><i>Copiii neînsoțiți, copiii însoțiți de un însoțitor neautorizat (copii separați) și alți copii aflați în situații de risc, inclusiv copiii cu documente de identitate expirate, deteriorate sau doar cu copiile actelor, beneficiază de protecție și asistență în conformitate cu procedurile stabilite prin Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.</i></p>	
	9.	<p>Articolul 4²: <i>UNHCR remarcă</i> faptul că acest articol se referă doar la intrarea și ieșirea adulților în/din Ucraina, și nu la ieșirea copiilor. UNHCR este informat de numeroase cazuri în 2024 în care părintele avea un pașaport internațional, iar copilul avea doar un certificat de naștere, iar familia a fost împiedicată să iasă din Republica Moldova din cauza lipsei pașaportului internațional al copilului, în ciuda faptului că acesta a intrat în Moldova doar cu certificatul de naștere. UNHCR remarcă faptul că această cerință</p>	<p>s-a luat act În această privință, la moment nu există mecanisme intersectoriale, așa cum au fost stabilite în perioada stării de urgență prin decizia Comisiei Situații Excepționale din 14 aprilie 2022. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de comun cu alte autorități, urmează să modifice Hotărârea Guvernului nr. 270/2014.</p>

		<p>de ieșire nu a fost aplicată în mod consecvent la toate punctele de trecere a frontierei.</p> <p>Pentru a evita confuziile, UNHCR recomandă ca acest articol să menționeze în mod explicit dacă copiii au nevoie de un pașaport internațional pentru a ieși din Republica Moldova și, dacă nu, ce documente sunt acceptate pentru ieșire. UNHCR va sprijini guvernul pentru a se asigura că refugiații ucraineni sunt conștienți de aceste cerințe.</p>	<p>Menționăm că potrivit acesteia, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nu se regăsește ca subiect privind aplicarea mecanismului vizat. În aceste situații excepționale, statul Republica Moldova admite pe teritoriul său copii cu un set de acte minime. Totodată, asumându-și responsabilitatea pentru acest copil. Astfel, copilul nu poate părăsi teritoriul statului până când nu îi este clarificat statutul, sau până nu i se stabilește reprezentantul legal. Atât adulții cât și copiii trebuie să aibă acte de călătorie în regulă.</p>
	10.	<p>Articolul 5: Articolul 5 revizuit clarifică faptul că data efectivă a protecției temporare pentru un beneficiar individual este data emiterii actului de identitate a beneficiarului de PT, mai degrabă decât data la care persoana își manifestă voința de a obține această formă de protecție. De asemenea, se adaugă că "<i>preînregistrarea online pentru protecție temporară nu servește drept bază pentru autorizarea trecerii unei frontiere de stat</i>".</p> <p>UNHCR este de acord cu revizuirea propusă a datei de intrare în vigoare a protecției temporare, deoarece acesta este un punct de referință mai clar. Cu toate acestea, prin această revizuire, precum și prin altele din proiectul de hotărâre, se introduce conceptul de "solicitant de protecție temporară".</p> <p>UNHCR încurajează guvernul să identifice mai clar drepturile solicitanților de PT, pe baza preînregistrării acestora pentru PT, înțelegând că acest statut poate dura doar 10 zile. Capacitatea IGM de a scurta perioada de verificare de 10 zile, astfel cum se indică în articolul 15 propus, ar trebui să contribuie la soluționarea cazurilor în care o persoană trebuie să se înregistreze urgent pentru PT și să i se elibereze un document de identitate.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A fost exclusă prevederea potrivit căreia preînregistrarea nu servește drept bază pentru traversarea frontierei de stat.</p>

		<p><i>UNHCR este îngrijorat de</i> faptul că amendamentul propus, care prevede că preînregistrarea pentru TP nu servește drept bază pentru autorizarea trecerii unei frontiere de stat, ar putea avea consecințe neintenționate. UNHCR apreciază preocupările exprimate în nota informativă cu privire la persoanele care nu reușesc să își regularizeze statutul juridic în Moldova în termen de 90 de zile, călătoresc înapoi în Ucraina și apoi încearcă să utilizeze preînregistrarea online pentru TP pentru a reintra în țară și a evita cerința de a rămâne în afara țării timp de 90 din cele 180 de zile anterioare. UNHCR înțelege, de asemenea, că cei care solicită protecție internațională și care nu îndeplinesc cerințele de intrare, pot solicita azil. Este esențial, totuși, ca aceștia să fie informați cu privire la acest drept.</p> <p><i>UNHCR este îngrijorat de</i> faptul că această dispoziție ar putea avea consecințe neintenționate în ceea ce privește ucrainenii care trec frontiera în mod neregular și solicită protecție internațională. Multe dintre aceste persoane nu intenționează să rămână în Moldova și intenționează să călătorească în UE. În prezent, majoritatea solicită azil pentru a evita returnarea în Ucraina, precum și pentru a evita urmărirea penală pentru intrare ilegală și pentru a-și regulariza statutul în Moldova, astfel încât să poată ieși ulterior în România fără probleme. Ca urmare, IGM cheltuiește resurse semnificative pentru acceptarea, procesarea și apoi închiderea cererilor de azil pentru aceste persoane. În loc să plaseze aceste persoane într-un sistem de azil deja suprasolicitat, UNHCR recomandă ca aceste persoane să poată avea acces la protecție temporară imediat după trecerea frontierei, inclusiv prin preînregistrarea pentru PT. Cu toate acestea, amendamentul propus ar putea fi interpretat în sensul excluderii acestei opțiuni,</p>	
--	--	---	--

		<p>astfel încât aceste persoane ar trebui să solicite azil pentru a-și regulariza șederea.</p> <p>UNHCR recomandă ca textul propus să fie modificat pentru a evita acest rezultat. Formulările posibile includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Preînregistrarea pentru protecție temporară nu servește drept bază pentru autorizarea trecerii frontierei de stat la punctele oficiale de trecere a frontierei." • "Preînregistrarea pentru protecție temporară nu servește drept bază pentru autorizarea trecerii unei frontiere de stat, deși poate constitui o bază pentru autorizarea șederii unei persoane în țară după trecerea unei frontiere de stat, în conformitate cu articolul 5.1 [privind retragerea implicită a unei cereri de PT dacă procesul de înregistrare nu este finalizat în 30 de zile]." 	
	11.	<p>Articolul 5¹: Proiectul hotărârii adaugă articolul 5¹, care, în esență, impune solicitanților de PT să finalizeze procesul de înregistrare în termen de 30 de zile de la preînregistrare pentru PT și, pentru cei care nu se prezintă la interviul de înregistrare, să considere că cererea de PT este implicit retrasă.</p> <p><i>UNHCR înțelege</i> necesitatea de a stabili termene mai clare pentru procesul de solicitare a PT și de a stabili un mecanism prin care cererile de preînregistrare să fie considerate retrase în cazul neprezentării la interviul de înregistrare. UNHCR remarcă faptul că sistemul de înregistrare PT permite în prezent solicitanților să facă o programare de preînregistrare cu mai mult de 30 de zile mai târziu. Acest lucru ar trebui să fie modificat. De asemenea, ar trebui să se facă o excepție în cazul în care nu sunt disponibile</p>	<p>S-a luat act</p> <p>Această propunere necesită intervenții asupra sistemului protectietemporară.gov.md. În acest sens, se va lua în considerare efectuarea modificărilor pentru programări.</p>

		<p>pentru IGM sloturi de programare. În cele din urmă, ar trebui să fie clar că o "retragere implicită" a unei cereri de PT nu împiedică o persoană să se preînregistreze din nou pentru PT, dacă, de exemplu, neprezentarea persoanei la un interviu de înregistrare a fost din motive independente de voința sa.</p> <p>UNHCR recomandă ca textul propus să fie revizuit astfel:</p> <p><i>"Statutul solicitantului de protecție temporară în procesul de înregistrare este menținut până când persoana se prezintă la unul dintre oficiile Inspectoratului General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne alese pentru înregistrare și documentare, în termen de 30 de zile de la data preînregistrării pentru protecție temporară, dacă nu este disponibil un interval de programare în această perioadă."</i></p> <p><i>"...În cazul în care solicitantul nu participă la interviu în termenul stabilit..., cererea sa va fi considerată retrasă și va fi eliminată de pe platforma guvernamentală a Inspectoratului General pentru Migrație protectietemporara.gov.md. Retragerea unei astfel de cereri nu va împiedica persoana în cauză să depună o cerere ulterioară de PT, dacă dorește acest lucru și dacă este eligibilă."</i></p>	
	12.	<p>Articolele 15, 16 și 16¹: Revizuirile propuse la articolele 15, 16 și 16¹ permit scurtarea perioadei de verificare de 10 zile pentru ca solicitanții de PT să se prezinte la interviul de înregistrare (cu o excepție pentru motive de sănătate), prevăd că clauzele de excludere prevăzute la articolul 38⁴ din Legea privind azilul² se aplică atât solicitanților de PT, cât și beneficiarilor de PT și stabilesc mai multe garanții procedurale în procesul de excludere,</p>	<p>Nu se acceptă În urma consultărilor cu Ministerul Sănătății, s-a decis a se opta pentru formularea propusă în proiect la punctul 1.5.14. „În situațiile ce nu suferă amânare pe motive de sănătate sau atestă pericolul iminent pentru viața solicitantului, confirmate prin acte/concluzii</p>

² UNHCR remarcă faptul că referirile la Legea privind azilul trebuie actualizate pentru a reflecta amendamentele recente adoptate de Parlament.

		<p>inclusiv dreptul de a contesta decizia de a refuza sau de a retrage statutul de PT.</p> <p><i>UNHCR apreciază</i> acordarea de autoritate șefului Inspectoratului General pentru Migrație pentru a scurta perioada de așteptare de 10 zile, dacă este necesar, permițând o acordare mai rapidă a statutului PT pentru cei care au nevoie urgentă de acces la drepturile și beneficiile acestui statut.</p> <p><i>UNHCR apreciază, de asemenea,</i> includerea unor garanții procedurale sporite pentru refuzul sau retragerea statutului PT din motive de excludere, un aspect semnalat în observațiile sale anterioare. <i>Cu toate acestea, UNHCR continuă să nu fie de acord</i> cu standardul de probă necesar în astfel de cazuri ("motive rezonabile" pentru a considera că persoana intră sub incidența motivelor de excludere, spre deosebire de standardul "<i>motive serioase pentru a considera</i>" prevăzut la articolul 1D din Convenția din 1951 privind statutul refugiaților), dar recunoaște că acest standard de probă este acum codificat în Legea azilului.</p>	<p>medicale eliberate de instituțiile medico-sanitare din țara de origine sau din Republica Moldova, termenul de documentare stabilit este redus la decizia șefului Direcției Regionale a Inspectoratului General pentru Migrație din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, în vederea accelerării procesului.”;</p> <p>Pentru a evita abuzurile, este necesar ca persoana să prezinte acte confirmative. Altfel, fiecare solicitant ar putea invoca o problemă de sănătate, pe care nu ar putea-o demonstra.</p>
	13.	<p>Articolul 17¹: <i>UNHCR salută</i> intenția amendamentelor propuse la proiectul de hotărâre de a se asigura că copiii care beneficiază de protecție temporară au acces la educația formală, fie prin înscrierea în persoană în școlile din Moldova, fie prin accesarea cursurilor online din Ucraina. Cu toate acestea, <i>UNHCR recomandă</i> ca articolul să fie reformulat pentru a se concentra pe un sistem de monitorizare cuprinzător, mai degrabă decât pe "controale neanunțate", pentru a atinge acest obiectiv</p> <p><i>UNHCR recomandă</i> modificarea articolului după cum urmează:</p> <p><i>Ministerul Educației și Cercetării, în coordonare cu alte ministere de resort relevante și cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și doi, va institui un mecanism pentru a se asigura</i></p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Această prevedere se regăsește la punctul 2 al proiectului.</p>

		<p><i>că toți copiii care beneficiază de protecție temporară au acces la educația formală, fie prin înscrierea în persoană la o școală din Moldova, fie prin studierea online a curriculumului ucrainean, și pentru a monitoriza, în măsura posibilului, prezența și rezultatele învățării acestora.</i></p>	
	14.	<p>Articolul 17²: Articolul 17² propus prevede: "<i>În cazul în care beneficiarul de protecție temporară înscrie copilul la școală, fie în format fizic, fie online, acesta trebuie să informeze autoritățile responsabile cu privire la acest lucru.</i>" UNHCR recomandă ca acest articol să clarifice care este "autoritatea responsabilă" care trebuie informată cu privire la înscrierea unui copil la școală și prin ce metodă trebuie să facă acest lucru părinții/ingrijitorii.</p>	<p>Se acceptă Prevederea se regăsește la punctul 1.5.23. din proiect. În acest sens, a fost stabilit informarea organului local de specialitate în domeniul învățământului din raza teritoriului aflării copilului. Suplimentar, detalii se vor stabili prin mecanismul ce urmează a fi elaborat.</p>
	15.	<p>Articolul 17³: Articolul 17³ propus prevede că Ministerul Educației și Cercetării trebuie să sesizeze organele de ocrotire a normelor de drept în cazul în care un copil care beneficiază de PT și este înscris în procesul educațional nu "participă la activitățile de învățare" fie online, fie personal, astfel încât statutul său juridic să poată fi "reevaluat". Afirmatia că statutul PT al copilului va fi "reevaluat" implică faptul că acesta poate fi retras ca urmare. <i>UNHCR nu crede</i> că este în interesul superior al unui copil să condiționeze statutul juridic de înscrierea la școală. Copiii care nu merg deloc la școală provin adesea din cele mai vulnerabile familii, iar eventuala revocare a statutului lor legal nu ar face decât să crească vulnerabilitatea acestor copii, refuzându-le accesul la alte servicii care însoțesc statutul legal PT. <i>UNHCR observă, de asemenea,</i> că motivele de încetare a PT, prevăzute la articolul 40⁵, alin. 1) din Legea privind azilul, Legea nr. 270/2008 și menționate la articolul 29 din proiectul hotărârii, nu includ neînscrierea sau neprezentarea copiilor beneficiari la școală ca temei pentru încetarea statutului.</p>	<p>Prevederea a fost exclusă din proiect</p>

		<p>Legile privind protecția copilului din Moldova se aplică deja tuturor copiilor de pe teritoriul Republicii Moldova. Legea 140/2013 privind <i>protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți</i> definește "neglijarea educației" [articolul 3 litera (e)] drept una dintre formele de risc pentru copii. Copiii cu PT care nu au acces la nicio formă de educație (fie înscrierea într-o școală din Moldova, fie înscrierea în învățământul online ucrainean) sunt astfel considerați "în situație de risc" și fac obiectul prevederilor Legii 140/2013. <i>UNHCR recomandă</i> ca Legea 140/2013 să fie aplicată în continuare copiilor cu PT care nu sunt școlarizați și ca orice mențiune privind legătura dintre statutul juridic și înscrierea la școală să fie eliminată.</p> <p><i>UNHCR recomandă</i> ca articolul 17³ să fie modificat după cum urmează:</p> <p><i>"În situația în care se constată că copiii de vârstă școlară care beneficiază de protecție temporară nu frecventează școala fără a oferi motive justificate, fie online în Ucraina, fie în format fizic în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, , Ministerul Educației și Cercetării va aplica legislația relevantă pentru copiii neșcolarizați, inclusiv prevederile din Legea 140/2013 referitoare la neglijarea educației.</i></p>	
	16.	<p>Articolul 20¹: Proiectul Hotărârii adaugă un nou articol 20¹ care are următorul conținut: " <i>Beneficiarii de protecție temporară, cazați în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state nu vor beneficia de ajutor financiar din partea organizațiilor internaționale pe durata perioadei de plasament.</i>"</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<p><i>UNHCR consideră că această dispoziție este neechitabilă, atât în ceea ce privește scopul programului de asistență în numerar al UNHCR, cât și metodologia aplicată pentru a determina eligibilitatea pentru acesta.</i> Programul de asistență în numerar al UNHCR este destinat să ofere sprijin refugiaților vulnerabili și să reducă riscurile de protecție ale acestora. Persoanele care locuiesc în centre de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte țări sunt adesea printre cei mai vulnerabili refugiați din țară. Cu toate acestea, șederea într-un astfel de centru nu garantează eligibilitatea pentru sprijinul în numerar al UNHCR. Programul de asistență în numerar al UNHCR a fost revizuit la jumătatea anului 2024 pentru a pune în aplicare o metodologie a fișei de punctaj în determinarea eligibilității. În cadrul acestei metodologii, adoptă o abordare holistică pentru determinarea vulnerabilității, luând în considerare nu numai aspectele legate de protecție, ci și factorii socioeconomi. Necesitatea de a plăti chirie pentru cazare este inclusă în această analiză, la fel ca și alte cheltuieli și surse de venit. Prin urmare, persoanele care locuiesc într-un centru de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte țări și care sunt considerate eligibile pentru a primi asistență în numerar ar fi deosebit de vulnerabile și ar avea nevoie de sprijin financiar, în ciuda faptului că primesc cazare și hrană gratuite. Cu titlu statistic, în urma punerii în aplicare a noilor criterii de eligibilitate ale UNHCR, ultima ofertă de asistență în numerar multifuncțională (MPCA) pentru 627 de gospodării de refugiați care locuiesc în centre de plasament temporar pentru persoane strămutate din alte țări (44% din cei 1 397 de rezidenți). 98,5% dintre gospodăriile din centrele de cazare care beneficiază de MPCA au un membru</p>	
--	--	--	--

		<p>cu nevoi specifice. Principalele nevoi includ persoanele în vârstă, părinții singuri, afecțiunile medicale grave și dizabilitățile grave/moderate.</p> <p>UNHCR observă, de asemenea, că Standardul 19 din Ordinul MMPS nr. 117, abordează integrarea și incluziunea socială a celor care locuiesc în centrele de plasament temporar pentru persoanele strămutate din alte țări. Unul dintre rezultatele așteptate ale acestui standard este ca centrele să colaboreze cu organizațiile internaționale pentru a promova integrarea și incluziunea socială a rezidenților lor. Acordarea de sprijin în numerar celor mai vulnerabili dintre beneficiari promovează obiectivele acestui ordin.</p> <p><i>UNHCR recomandă ca articolul 20^l propus să fie eliminat.</i></p>	
	17.	<p><u>Alte aspecte care urmează să fie luate în considerare în proiectul hotărâre</u></p> <p>În plus față de observațiile de mai sus, UNHCR recomandă ca următoarele aspecte să fie abordate și în hotărârea de guvern modificată.</p> <p><u>Articolul 23 (ocuparea forței de muncă):</u> <i>UNHCR recomandă</i> ca beneficiarii de PT să aibă acces la măsurile de promovare a ocupării forței de muncă disponibile pentru cetățenii moldoveni. Aceste măsuri de promovare pot include, <i>printre altele</i>, accesul la site-uri specializate de găsire a locurilor de muncă; cursuri de formare profesională; certificarea cunoștințelor; formare la locul de muncă; și sprijin pentru inițierea de afaceri. Accesul la aceste măsuri ar juca un rol important în sprijinirea autonomiei refugiaților.</p>	S-a luat act

		<p>De asemenea, UNHCR este la curent cu mulți refugiați care doresc să-și înceapă propriile afaceri în Moldova, inclusiv în domenii precum îngrijirea copiilor, saloane de înfrumusețare și alte domenii. Permitearea accesului refugiaților la înregistrarea afacerilor, inclusiv la <i>patenta</i>, va ajuta la valorificarea competențelor refugiaților din țară și le va permite să contribuie la economia națională.</p> <p>UNHCR recomandă introducerea unui nou articol 23 ² care să prevadă:</p> <p><i>"Beneficiarul protecției temporare are dreptul de a beneficia de măsurile de promovare a ocupării forței de muncă prevăzute de Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea pentru șomaj, prin înregistrarea ca șomer la una dintre subdiviziunile teritoriilor de ocupare a forței de muncă și are dreptul de a desfășura activități în baza patentei de întreprinzător conform tipurilor de activitate prevăzute în anexa la Legea nr. 93/1998 privind patenta de întreprinzător."</i></p> <p>Articolul 26 (asistența medicală): Prin intermediul sondajelor, al discuțiilor de grup și al interacțiunilor continue cu UNHCR și partenerii, refugiații au reiterat faptul că accesul la asistență medicală rămâne o preocupare prioritară. Conform monitorizării protecției efectuate de UNHCR, asistența medicală este a treia cea mai urgentă nevoie pentru refugiați, după asistența materială și alimente, și a doua cea mai mare nevoie de informare. Douăzeci și trei la sută dintre ucrainenii intervievați aveau un membru al familiei cu o afecțiune medicală gravă.</p>	
--	--	---	--

		<p><i>UNHCR apreciază</i> gama de servicii de sănătate disponibile pentru beneficiarii PT, inclusiv, începând de anul trecut, medicamentele compensate și asistența medicală ambulatorie de specialitate. Cu toate acestea, există în continuare lacune importante, inclusiv în ceea ce privește accesul la anumite examene de diagnosticare, îngrijiri de specialitate în spital, îngrijiri de reabilitare și îngrijiri paliative. UNHCR consideră că accesul semnificativ la aceste servicii este important pentru bunăstarea generală a refugiaților din țară. Accesul voluntar la programele de asigurări de sănătate de stat, în special pentru cei care nu sunt acoperiți în prezent de sistemul de asigurări obligatorii de sănătate, ar permite refugiaților să aibă un acces mai bun la aceste servicii medicale, precum și să promoveze integrarea în sistemul de sănătate al țării în general.</p> <p><i>UNHCR recomandă</i> ca articolul 26¹ să fie inclus în hotărârea Guvernului, cu următorul conținut: "<i>Beneficiarii de protecție temporară au dreptul de a accesa sistemul public de asigurări medicale în condiții egale cu cele ale cetățenilor Republicii Moldova.</i>"</p> <p>Articolul 20 (asistență socială): UNHCR recomandă ca refugiații, inclusiv beneficiarii de protecție temporară, să fie incluși în întreaga gamă de programe de protecție socială oferite de guvern, care cuprind asistență socială și servicii sociale. Asigurarea includerii durabile a beneficiarilor de PT - în special a celor cu dizabilități și a refugiaților în vârstă - în sistemele de protecție socială, la egalitate cu cetățenii moldoveni cu</p>	
--	--	---	--

		<p>vulnerabilități similare, poate contribui la dezvoltarea pe termen lung și la coeziunea socială a Moldovei.</p> <p>Cel mai recent studiu Socio-Economic Insights Survey (SEIS) a arătat că 10% din gospodării au raportat că cel puțin un membru al familiei are un handicap. UNHCR estimează că aproximativ 15% din populația de refugiați ucraineni are peste 60 de ani. Aceste persoane sunt printre cele mai vulnerabile dintre persoanele strămutate din Ucraina, având nevoie de sprijin suplimentar pentru viața lor de zi cu zi.</p> <p>UNHCR recomandă ca articolul 20 să fie modificat pentru a prevedea: "<i>Beneficiarii de protecție temporară au dreptul să acceseze sistemul public național de asigurări sociale și asistență socială în condițiile legii, în condiții egale cu cele ale cetățenilor Republicii Moldova.</i>"</p> <p>Articolul 30 (vehicule): Articolul 30 din HG 21/2023, adoptată în ianuarie 2024, permite beneficiarilor de PT să introducă în Republica Moldova vehicule pentru uz privat pentru o perioadă de până la 12 luni, cu posibilitatea de prelungire pentru o "perioadă rezonabilă" în baza unei "cereri justificate" depuse de titular în condițiile Codului vamal.</p> <p>UNHCR nu poate supraestima importanța vehiculelor private pentru refugiații din Ucraina în Moldova. Aceste vehicule permit refugiaților să viziteze familia, să verifice proprietățile și să efectueze sarcini administrative în Ucraina, precum și să aibă acces la locuri de muncă și la servicii esențiale în Moldova. Problemele legate de vehicule reprezintă o sursă semnificativă de îngrijorare și neliniște pentru comunitatea refugiaților ucraineni. Costurile de înmatriculare a vehiculelor ucrainene în Moldova</p>	
--	--	---	--

		<p>rămân inaccesibile pentru mulți refugiați ucraineni, având în vedere situația lor financiară precară.</p> <p>UNHCR recomandă ca articolul 30 să fie modificat astfel: <i>"Beneficiarilor de protecție temporară li se va permite să păstreze aceste vehicule prin procedura vamală de admitere temporară, pentru aceeași utilizare și sub responsabilitatea aceluiași titular al autorizației, pe durata regimului juridic de protecție temporară."</i></p> <p><i>UNHCR observă, de asemenea, că refugiații ucraineni se confruntă din ce în ce mai des cu dificultăți în trecerea frontierei de stat cu vehiculele lor și riscă să fie amendați în Republica Moldova, din cauza cerințelor de revizie tehnică. UNHCR este de acord că refugiații ucraineni ar trebui să respecte cerințele de revizie tehnică pentru vehiculele lor înmatriculate în Ucraina care pot fi aplicate în mod rezonabil persoanelor aflate în situația lor. Cu toate acestea, UNHCR este îngrijorat de rapoartele refugiaților ucraineni care încearcă să intre în Moldova din Ucraina împreună cu familiile lor, cărora li se refuză intrarea cu vehiculele lor din cauza nerespectării cerințelor de revizie tehnică. Invariabil, aceste persoane aleg să se întoarcă în Ucraina mai degrabă decât să abandoneze vehiculul, care ar fi necesar în Moldova. UNHCR este la fel de îngrijorat de rapoartele conform cărora refugiații ucraineni nu pot obține revizii tehnice și certificate de revizie tehnică pentru vehiculele înmatriculate în Ucraina la punctele de revizie tehnică desemnate în Moldova, forțându-i practic să se întoarcă în Ucraina pentru a asigura conformitatea cu cerințele de revizie tehnică.</i></p> <p>UNHCR recomandă introducerea articolului 30¹, care prevede că: <i>"Persoanele care doresc să intre în Moldova din Ucraina cu vehiculele lor nu vor fi obligate ca vehiculele lor să îndeplinească cerințele de revizie tehnică prevăzute de reglementările aplicabile"</i></p>	
--	--	---	--

		<p><i>din Republica Moldova. Locațiile autorizate să efectueze revizii tehnice ale vehiculelor în Republica Moldova sunt autorizate să inspecteze vehiculele înmatriculate în Ucraina și să furnizeze certificatele de revizie tehnică necesare pentru perioada în care protecția temporară este în vigoare."</i></p> <p>În cazul în care inspecțiile tehnice pot fi efectuate în Moldova, renunțarea la revizii tehnice în scopul intrării din Ucraina ar putea fi limitată la intrarea inițială, permițându-le astfel să părăsească Ucraina cu vehiculul lor și să îndeplinească apoi cerințele de revizie tehnică odată ajunși în Moldova.</p>		
26.	<p>UNHCR Grupul de lucru pentru refugiați privind Dezabilitatea și Vârsta e-mail, 27.01.2025</p>	1.	<p>În calitate de Grup de Lucru pentru Refugiați privind Dizabilitatea și Vârsta, salutăm oportunitatea de a oferi feedback cu privire la proiectul de revizuire a reglementărilor privind Protecția Temporară (PT). Deși documentul subliniază sprijinul substanțial pentru persoanele strămutate, dorim să evidențiem lacunele în acest sens care, în opinia noastră, ar trebui abordate pentru a asigura accesul incluziv și echitabil la servicii esențiale pentru unii dintre cei mai vulnerabili refugiați.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprijin pentru refugiații cu dizabilități severe <p>Refugiații cu dizabilități severe necesită adesea sprijin medical continuu și locuințe specializate. Mulți dintre aceștia nu au acces la asigurări medicale, ceea ce le limitează posibilitatea de a primi îngrijirea necesară. Solicităm includerea unor mecanisme care să integreze aceste persoane în sistemul național de asigurări în sănătate al Republicii Moldova, oferind soluții sustenabile pentru nevoile lor medicale și locative, precum și soluții pentru finanțarea și integrarea serviciilor de asistență personală în cadrul existent.</p>	S-a luat act
		2.	<ul style="list-style-type: none"> • Abordarea condițiilor psihiatrice <p>Refugiații cu afecțiuni psihiatrice se confruntă cu riscuri semnificative în absența unei atenții corespunzătoare la nevoile lor specifice. Sunt esențiale condiții de locuire sigure și tratamente adaptate cerințelor acestora. Organizațiile umanitare nu au capacitatea și mandatul de a furniza astfel de îngrijiri specializate,</p>	S-a luat act

			subliniind necesitatea integrării acestora în sistemele sociale și de sănătate din Republica Moldova.	
		3.	<ul style="list-style-type: none"> • Accesul la asistență financiară pentru refugiații din centrele de plasament temporar <p>Prevederea actuală, conform căreia „beneficiarii protecției temporare cazați în Centrele de Plasament Temporar pentru persoane strămutate din alte state nu vor beneficia de asistență financiară din partea organizațiilor internaționale pe perioada cazării”, poate să nu fie eficientă în forma sa actuală. Recent, Grupul de Lucru pentru Asistență Financiară a realizat un proces amplu de țintire a asistenței financiare, folosind criteriile care iau deja în considerare statutul de cazare al refugiaților. Refugiații care locuiesc în Centrele de Cazare pentru Refugiați (RAC) primesc scoruri mai mici în evaluarea vulnerabilității și, prin urmare, au mai puține șanse de a se califica pentru asistență financiară. Adăugarea acestei restricții limitează și mai mult sprijinul disponibil pentru persoanele vulnerabile, în special pentru cele cu dizabilități, care sunt printre cele mai în nevoie. Considerăm că includerea acestor aspecte va alinia reglementările PT cu angajamentul Republicii Moldova față de incluziune și echitate, asigurând că nimeni nu este lăsat în urmă. Vă mulțumim anticipat pentru luarea în considerare a recomandărilor noastre. Suntem disponibili pentru a discuta aceste puncte în detaliu sau pentru a oferi sugestii suplimentare, dacă este necesar.</p>	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.
27.	UNICEF Ref. MOL/R/CP-4522 din 27.01.2025	1.	<p>Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) în Republica Moldova apreciază eforturile continue ale Republicii Moldova pentru a asigura respectarea drepturilor copiilor și a oferi protecție tuturor copiilor.</p> <p>Apreciam inițiativa de a modifica Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor deplasate din Ucraina, pentru alinierea cu Decizia UE nr. 2024/1836 privind extinderea protecției temporare pentru încă un</p>	Se acceptă

		an, până la 1 martie 2026 , inclusiv extinderea automată a documentelor de identitate pentru beneficiarii protecției temporare	
	2.	UNICEF salută inițiativa de a înlocui termenul „minor” cu „copil” în HG nr. 21/2023, subliniind importanța alinierii legislației naționale cu standardele internaționale privind protecția drepturilor copilului. Această modificare reflectă un angajament puternic pentru recunoașterea absolută și protejarea drepturilor copilului, contribuind la un cadru legal mai coerent și mai adaptat nevoilor și realităților acestora. UNICEF susține în întregime Guvernul Republicii Moldova în acest demers și sprijină orice măsură care promovează bunăstarea și protecția copiilor la nivel național.	Se acceptă
	3.	<p>Modificările sunt, în principiu, un răspuns necesar și pragmatic la contextul de urgență, deoarece ajustarea cadrului de reglementare la situația actuală ar putea răspunde mai eficient nevoilor refugiaților, dar există și îngrijorări privind asigurarea protecției adecvate a copiilor.</p> <p>Prin modificarea punctului 4 din Anexa 1 a HG nr. 21/2023, se propune introducerea unei distincții privind documentele pe baza cărora se poate autoriza intrarea în Republica Moldova pentru copiii sub 4 ani și cei de peste 4 ani, în sensul că pentru aceștia din urmă nu se va permite intrarea pe baza unui certificat de naștere sau a unui certificat de confirmare a nașterii. Având în vedere contextul din Ucraina și dificultățile de obținere a documentelor în anumite regiuni și pentru a asigura principiul accesului în teritoriul, acces care a fost garantat de Republica Moldova încă din prima zi a crizei umanitare, UNICEF recomandă ca copiii cu vârsta de peste 4 ani care au doar certificatul de naștere sau certificatul de confirmare a nașterii să fie acceptați pentru intrarea pe teritoriul Republicii Moldova, cu condiția ca aceștia să fie referiți către autoritatea tutelară și să beneficieze de asistență conform procedurilor stabilite de Legea nr. 140/2013.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost modificată, regăsindu-se la punctul 1.5.8.1. și 1.5.8.2. din proiect.</p>
	4.	În continuare, ne exprimăm susținerea pentru modificările propuse la punctul 4 ¹ din Anexa 1. Totuși, am vrea să subliniem	<p>Nu se acceptă Prevederea a devenit punctul 1.5.9. din proiect.</p>

		<p>că, deși formularea propusă elimină orice confuzie cu privire la procedura aplicată copiilor neînsoțiți identificați la punctele de trecere a frontierei, aceasta nu clarifică procedura aplicată copiilor însoțiți de o persoană neautorizată (copii separați). Deși copiii neînsoțiți sunt cu adevărat un grup de mare risc, copiii însoțiți de un adult neautorizat (copii separați) și copiii în alte situații de risc, la fel, ar trebui să beneficieze de procedurile prevăzute de Legea nr. 140/2013. De asemenea, UNICEF recomandă reincluderea formulării inițiale a punctului 4¹, care includea copiii cu documente expirate sau deteriorate, sau cu copii de documente, în următoarele formulare: <i>Copiii neînsoțiți, copiii însoțiți de un adult neautorizat (copii separați) și alți copii în situații de risc, inclusiv copiii cu documente de identitate expirate, deteriorate sau copii de documente, care vin din sensul de intrare din Ucraina, beneficiază de protecție și asistență conform procedurilor stabilite de Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți.</i></p>	<p>Modificările aduse la punctul dat au fost consultate repetat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care prin avizul nr. 13/578 din 07.02.2025 au solicitat expunerea punctului 4¹ în redacția în care se regăsește inclusă în proiect, menționând că această redacție a pct. 4¹ din Condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 21/2023) este în concordanță cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Atragem atenția asupra faptului că față de copiii din categoria vizată se aplică prevederile a mai multor acte normative (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova ș.a.), nu doar ale Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Suplimentar, informăm că redacția propusă, reiese și din prevederile art. 8 alin. 1, lit. l) din Legea nr. 140/2014 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, modificare aprobată prin Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), în vigoare din 16.01.2025. Astfel, categoria de copii specificată la art. 8 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 140/2014 deja cuprinde în redacția sa categoria de copii însoțiți de un adult neautorizat.</p>
	5.	Pentru a atinge scopul propus al acestor modificări, ar fi important să se modifice și să se includă fraza "și copiii însoțiți de un tutore	Nu se acceptă

		neautorizat" după "copiii neînsoțiți" și în punctele 6 și 21 din Anexa 1, pentru a elimina orice ambiguitate cu privire la cine este responsabil de depunerea cererii de înregistrare a protecției temporare în numele copiilor însoțiți de adulți neautorizați (p. 6), sau dacă aceștia sunt eligibili pentru măsurile de asistență socială pentru familiile cu copii furnizate prin agențiile teritoriale de asistență socială (p. 21).	Categoria de copii specificată la art. 8 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 140/2014 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, modificare aprobată prin Legea nr. 297/2024 pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), în vigoare din 16.01.2025, deja cuprinde în redacția sa categoria de copii însoțiți de un adult neautorizat.
	6.	Am observat că punctul 4 ² din Anexa 1 se referă doar la intrarea și ieșirea adulților din/din Ucraina, fără a face referire la copii. Pentru a asigura claritatea și a elimina orice potențială confuzie, UNICEF recomandă ca această dispoziție să specifice explicit dacă copiii necesită pașaport internațional pentru a ieși din Republica Moldova și, în caz contrar, care sunt documentele acceptabile pentru ieșirea lor	S-a luat act În această privință, la moment nu există mecanisme intersectoriale, așa cum au fost stabilite în perioada stării de urgență prin decizia Comisiei Situații Excepționale din 14 aprilie 2022. Ministerul Muncii și Protecției Sociale, de comun cu alte autorități, urmează să modifice Hotărârea Guvernului nr. 270/2014. Menționăm că potrivit acesteia, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nu se regăsește ca subiect privind aplicarea mecanismului vizat. În aceste situații excepționale, statul Republica Moldova admite pe teritoriul său copii cu un set de acte minime. Totodată, asumându-și responsabilitatea pentru acest copil. Astfel, copilul nu poate părăsi teritoriul statului până când nu îi este clarificat statutul, sau până nu i se stabilește reprezentantul legal. Atât adulții cât și copiii trebuie să aibă acte de călătorie în regulă.
	7.	UNICEF salută prevederea din punctul 17 ¹ de a asigura accesul copiilor cu protecție temporară la educația formală, fie prin înscrierea fizică în școlile din Moldova, fie prin accesarea cursurilor online din Ucraina. Totuși, UNICEF recomandă ca acest articol să fie reformulat astfel încât să fie focusat pe	Se acceptă Prevederea a fost revizuită.

		implementarea unui sistem cuprinzător de monitorizare, mai degrabă decât pe „verificări neanunțate”. UNICEF recomandă modificarea articolului astfel: Ministerul Educației și Cercetării, în coordonare cu alte ministere relevante și autoritățile administrației publice locale de la nivelul întâi și al doilea, va stabili un mecanism pentru a asigura că toți copiii cu protecție temporară au acces la educație formală, fie prin înscrierea fizică într-o școală din Moldova, fie studiind curriculum-ul ucrainean online, și va monitoriza prezența și rezultatele lor învățătura în măsura posibilităților.	
	8.	Punctul 17 ² prevede „În cazul în care beneficiarul protecției temporare înscrie copilul în educație, fie în format fizic sau online, trebuie să informeze autoritățile responsabile despre acest lucru.” UNICEF recomandă ca acest articol să clarifice care „autoritate responsabilă” trebuie să fie informată despre înscrierea unui copil la școală și prin ce metodă părinții/tutorii trebuie să informeze acea autoritate.	Se acceptă. Prevederea a fost revizuită și se regăsește la punctul 1.5.23. din proiect. La fel, Pentru reglementarea aspectelor expuse în aviz, Ministerul Educației și Cercetării, de comun cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri, vor elabora un mecanism.
	9.	În ceea ce privește propunerea punctului 17 ³ , UNICEF ar dori să exprime câteva îngrijorări, întrucât acesta ar putea fi considerat problematic din perspectiva drepturilor copilului, deoarece ar putea duce la penalizarea copiilor care nu participă la educație din motive care nu sunt neapărat sub controlul lor. Ar fi mai potrivit ca măsurile de sprijin să se concentreze pe facilitarea accesului și participării copiilor la educație, fără a condiționa statutul de protecție temporară de acest factor. Protecția temporară este un drept acordat în contextul crizelor umanitare și al refugiaților și nu ar trebui să depindă de comportamente individuale specifice. Este în interesul superior al copilului ca statutul de protecție să fie menținut pentru copiii care au încă nevoie de protecție internațională, iar evaluarea acestui statut nu ar trebui să se bazeze pe condiții care ar putea afecta accesul copiilor la educație sau alte	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.

			<p>drepturi fundamentale. Copiii care sunt în afacerea școlii provin adesea din familii vulnerabile, iar revocarea statutului lor legal ar crește doar vulnerabilitatea acestor copii, refuzându-le accesul la alte servicii, deoarece aceștia ar deveni de facto într-o situație ilegală. În plus, cadrul legal de protecție a copilului al Moldovei se aplică tuturor copiilor pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv refugiaților. Legea nr. 140/2013 privind Protecția Specială a Copiilor în Situații de Risc și a Copiilor Separați de Părinți definește „neglijența educațională” (articolul 3(e)) ca o formă de risc pentru copii. Copiii cu protecție temporară care nu au acces la nici o formă de educație (fie prin înscriere într-o școală din Moldova, fie prin înscriere în educația online ucraineană) sunt astfel considerați „în risc” și supuși dispozițiilor Legii nr. 140/2013. UNICEF încurajează cu fermitate aplicarea prevederilor Legii nr. 140/2013 pentru copiii cu protecție temporară care nu sunt la școală și eliminarea oricărei mențiuni privind legătura dintre statutul legal și înscrierea la școală.</p>	
		10.	<p>UNICEF ar dori, de asemenea, să exprime îngrijorări cu privire la includerea punctului 20¹ „Beneficiarii de protecție temporară, cazați în Centrele de plasament temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state nu vor beneficia de ajutor financiar din partea organizațiilor internaționale pe durata perioadei de plasament”, și recomandă eliminarea acesteia. Aprobarea acestui punct ar putea agrava sărăcia în rândul copiilor, ar limita accesul la educație și asistență medicală, ar crește riscurile de protecție (de ex. munca infantilă, exploatarea) și ar afecta bunăstarea mentală, făcând necesare intervenții țintite pentru a proteja drepturile și bunăstarea copiilor.</p> <p>UNICEF recunoaște și apreciază eforturile continue ale Republicii Moldova de a proteja drepturile fiecărui copil și rămâne angajat să vă sprijine în aceste eforturi. Rămânem disponibili pentru a discuta mai departe și a furniza orice informații suplimentare de care ați putea avea nevoie.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>
28.	People in Need	1.	La art. 17.1.	S-a luat act

		Se adaugă formularea la începutul paragrafului 17.1 „După desfășurarea campaniei de informare a refugiaților”.	Prevederea a fost revizuită Desfășurarea campaniilor de informare va fi inclusă în mecanismul ce urmează a fi elaborat, conform prevederilor punctului 2 din proiect.
	2.	La art. 17. 2. A se specifica modul în care beneficiarii de protecție temporară ar trebui să informeze (de exemplu, cerere scrisă) și ce autorități.	Se acceptă Prevederea a fost revizuită.
	3.	La art. 17.3. A se șterge formularea „pentru a reevalua statutul de protecție temporară”.	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.
	4.	La art. 20.1. Luați în considerare următoarea formulare: „Art 20.1 Beneficiarii de protecție temporară, cazați în Centrele de Plasament Temporar pentru persoane strămutate de pe teritoriul altor state, nu vor beneficia de ajutor financiar din partea organizațiilor internaționale <i>pentru bunuri și servicii direct furnizate în Centrele de Plasament Temporar</i> pe perioada de plasament.” Vă rugăm să rețineți că asistența financiară oferită de organizațiile internaționale acoperă nevoile care nu sunt furnizate în Centrele de Plasament Temporar. Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului de plasament temporar pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, norme de personal și mecanism de finanțare1, pct. 14, în funcție de nevoile beneficiarilor, Centrul asigură următoarele servicii: (3) furnizarea de alimente (prepararea alimentelor, livrarea de prânzuri calde (după caz), furnizarea de pachete cu alimente, asigurarea condițiilor de preparare a alimentelor). Limitarea refugiaților de la asistență financiară în perioada de plasament, va crește vulnerabilitatea celor care locuiesc în centre de plasament temporar care dispun deja de resurse financiare foarte limitate, plasându-i sub pragul sărăciei. Alternativ, vă	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.

			rugăm să luați în considerare asistența financiară diferențiată pe baza criteriilor de venit și vulnerabilitate.	
		5.	<p>Sugestie suplimentară pentru munca în mod independent a refugiaților ucraineni.</p> <p>În prezent, șefii de gospodărie ai refugiaților ucraineni (în principal conduși de femei singure) nu au nicio șansă de angajare independentă legală în Moldova. Acest lucru a fost solicitat de mulți pentru a asigura:</p> <p>Să nu-i pună într-o situație riscantă de condiții de muncă ilegale.</p> <p>Asigurați-vă că își pot îndeplini dubla responsabilitate de a genera un venit pentru gospodărie și de a avea grijă de copiii lor.</p> <p>Vă rugăm să reconsiderați includerea în Legea PT a oricărei prevederi care ar permite angajarea independentă legală a refugiaților ucraineni (patenta, activitate independentă sau altele).</p>	S-a luat act
29.	ACTED Moldova	1.	<p>1.5.23. se completează cu pct. 20¹, cu următorul cuprins:</p> <p>Comentariu: Este posibil ca propunerea (punctul 20¹) să nu atingă impactul dorit de a ajuta oamenii „să se integreze în societate și să ducă o viață independentă”. Mulți rezidenți ai RAC-urilor sunt persoane vulnerabile care au nevoie de sprijin financiar pentru nevoi de bază, medicamente etc., care ar putea să nu fie furnizate prompt prin ajutorul umanitar. Începând cu 26.11.2024, aproximativ 56% dintre rezidenții RAC-urilor erau sugari, copii și persoane mai în vârstă (cu vârsta de peste 64 de ani) (Microsoft Power BI).</p> <p>Datorită procesului de consolidare a Centrelor de Plasament Temporar pentru persoane strămutate, centrele rămase găzduiesc deja persoane care îndeplinesc criteriile de vulnerabilitate stabilite de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS). Aceasta înseamnă că indivizii capabili să se integreze în comunitate au părăsit deja centrele sau vor face acest lucru în timpul acestui proces de consolidare. Ca urmare, în aceste centre vor rămâne doar persoanele cele mai vulnerabile, care sunt foarte dependente de asistența financiară din partea organizațiilor internaționale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<p>În plus, trebuie menționat că asistența financiară este în prezent ghidată de o evaluare a vulnerabilității, în care fiecare gospodărie din centre este evaluată. Cei care nu îndeplinesc criteriile nu primesc sprijin. Cu toate acestea, modificările propuse ar elimina asistența chiar și pentru persoanele cele mai vulnerabile care nu își pot permite să trăiască în afara centrelor.</p>	
	2.	<p>1.5.19. se completează cu pct. 17¹, cu următorul cuprins: „17¹. Ministerul Educației și Cercetării în coordonare cu autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, au dreptul de a efectua verificări inopinate la adresa de reședință declarată pe propria răspundere de către persoanele beneficiare de protecție temporară, inclusiv pentru a stabili respectarea instruirii la distanță a elevilor solicitanților, conform programului de studii din Ucraina, fie în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova.”;</p> <p>Comentariu: natura neanunțată a procesului de verificare poate prezenta mai multe provocări. Este esențial să se stabilească o procedură clară care să detalieze modul în care vor fi efectuate aceste verificări și să abordeze problemele potențiale, cum ar fi ce măsuri vor fi luate dacă persoanele nu sunt prezente în timpul vizitei (de exemplu, din cauza faptului că sunt la locul de muncă sau sunt spitalizate sau pur și simplu ieșite). a locurilor din diferite motive). În plus, procedura ar trebui să definească câte vizite de urmărire vor fi efectuate dacă persoana nu este contactată în timpul încercării inițiale, modul în care persoanele vor fi informate despre vizită și modul în care autoritățile vor documenta și comunica momentul și rezultatul verificării. .</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost revizuită.</p>
	3.	<p>1.5.21. se completează cu pct. 17³, cu următorul cuprins: „17³. În situația în care se constată că elevii beneficiari de protecție temporară înscriși în procesul educațional nu participă la activitățile de învățare, în format online în Ucraina sau în format fizic, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, fără a prezenta motive justificate, Ministerul Educației și Cercetării va</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<p>sesiza organele de ocrotire a normelor de drept pentru a fi reevaluat statutul de protecție temporară.”;</p> <p>Comentariu: Verificarea faptului că studenții participă într-adevăr la educația online (mai ales dacă sunt organizate de instituții ucrainene) ar putea fi o provocare. Ar trebui stabilite criterii clare pentru modul în care această participare va fi urmărită și raportată, inclusiv coordonarea între Ministerul Educației și instituțiile de învățământ ucrainene.</p> <p>Suplimentul propus nu specifică ce constituie un „motiv justificat” pentru neparticipare. Este esențial să se definească clar ce tipuri de absențe sunt considerate acceptabile, cum ar fi boala, urgențele familiale sau alte motive valabile.</p>	
		<p>4. Alte sugestii de luat în considerare:</p> <p>1. Persoanele care beneficiază de protecție temporară ar trebui să fie incluse în sistemul de asigurări de sănătate și să aibă opțiunea de a obține o poliță de asigurare de sănătate.</p>	S-a luat act
30.	Centrul de politici și reforme	<p>1. Organizații semnatare salută inițiativa Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de elaborare a proiectului de modificare a HG nr. 21/2023 privind protecția temporară a persoanelor strămutate din Ucraina și consultarea publică a acestuia și vine cu următoarele comentarii și recomandări.</p> <p>Prelungirea protecției temporare până la 1 martie 2026 este o măsură binevenită, întrucât aceasta garantează continuitatea sprijinului acordat persoanelor strămutate din Ucraina. Acest fapt reflectă angajamentul Republicii Moldova de a proteja refugiații, asigurând accesul la un set de drepturi în conformitate cu acquis-ul european, un aspect esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.</p>	Se acceptă
	Aviznr. 01 din 27.01.2025 CPR	<p>2. Subliniem necesitatea unor măsuri care să sprijine integrarea refugiaților și să respecte obligațiile internaționale ale Republicii Moldova. Printre aspectele care necesită atenție se numără:</p> <p>Clarificarea criteriilor de eligibilitate pentru acordarea protecției temporare cetățenilor Ucraineni aflați pe teritoriul Republicii Moldova înainte de 24 februarie 2022.</p>	Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.

		<p>Protecția temporară a refugiaților este reglementată de convențiile internaționale, care susțin protecția persoanelor vulnerabile și interdicția de returnare a acestora în țări sau condiții periculoase. Directivele Uniunii Europene privind protecția temporară conțin prevederi similare. Astfel, stabilirea unor criterii restrictive de eligibilitate pentru protecția temporară riscă să încalce aceste principii și să excludă persoane care, deși se aflau deja în Republica Moldova înainte de 24 februarie 2022, continuă să aibă nevoie de protecție din cauza războiului din Ucraina.</p> <p>Această propunere de modificare a hotărârii de Guvern contravine Deciziei UE nr. 2024/1836 care promovează o abordare incluzivă, protejând toate categoriile de persoane vulnerabile și nu a luat în calcul faptul că persoanele aflate în Moldova înainte de război pot fi afectate de război și nu se pot întoarce în siguranță în Ucraina.</p> <p>În baza Convenției Europene a Drepturilor Omului, statele sunt obligate să protejeze persoanele vulnerabile în fața riscurilor internaționale. Aplicarea unor criterii prea restrictive pentru protecția temporară ar putea încălca aceste obligații, periclitând accesul la protecție pentru cetățenii ucraineni care deja se află în Republica Moldova.</p> <p>Chiar dacă unii cetățeni ucraineni au fost deja în Republica Moldova înainte de invazia din 2022, acest lucru nu înseamnă că nu au nevoie de protecție. Războiul din Ucraina a avut și are un impact devastator și a creat o criză umanitară excepțională. Refuzul de a acorda protecție temporară acestor persoane pe baza prezenței lor anterioare în țară ar încălca dreptul acestora de a fi protejați în fața riscurilor grave.</p> <p>Totodată, protecția temporară trebuie să fie acordată într-un mod echitabil tuturor celor care se află într-o situație similară, fără discriminare. Excluderea cetățenilor ucraineni care au ajuns în Moldova înainte de 24 februarie 2022 ar crea un tratament discriminatoriu, încălcând principiile fundamentale ale drepturilor omului, care impun acordarea aceleiași protecții pentru toți cei aflați într-o situație similară.</p>	
--	--	---	--

		<p>RECOMANDĂRI: Criteriile de eligibilitate pentru protecția temporară să fie flexibile și să includă cetățenii ucraineni prezenți în Republica Moldova înainte de 24 februarie 2022.</p>	
	3.	<p>Propunerea de a permite Ministerului Educației și Cercetării să facă vizite inopinate la domiciliul refugiaților pentru a verifica participarea școlară contravine principiilor fundamentale ale drepturilor omului. Verificările inopinate ar putea crea o percepție negativă despre refugiați și ar duce la marginalizarea și discriminarea atât a copiilor refugiați, cât și a părinților acestora. Copiii refugiați sunt deja vulnerabili din cauza traumelor războiului, iar astfel de măsuri ar amplifica anxietatea și stresul, afectând incluziunea lor în sistemul educațional. În locul acestor măsuri invazive, autoritățile ar putea să-și fortifice mecanismele de comunicare cu privire la încurajarea înscrierii și participarea copiilor în procesul educațional. Astfel, nu ar fi afectată viața privată a persoanelor refugiate și ar respecta drepturile acestora.</p> <p>RECOMANDĂRI: Evitarea verificărilor inopinate la domiciliul refugiaților și adoptarea unor măsuri mai puțin invazive, cum ar fi comunicarea directă cu instituțiile de învățământ sau solicitarea documentelor care să ateste înscrierea și participarea acestora. Aceste măsuri ar respecta drepturile refugiaților și ar sprijini integrarea lor educațională fără a le afecta viața privată.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>
	4.	<p>Propunerea de a restricționa acordarea ajutorului financiar persoanelor cazate în centrele de plasament. Deși intenția este de a sprijini integrarea acestora în societate, această măsură ar putea crea insecuritate financiară pentru refugiați, în special pentru cei care nu au alte surse de venit sau nu s-au integrat încă pe piața muncii. În absența acestui ajutor, refugiații riscă să fie marginalizați, ceea ce ar împiedica integrarea lor. Propunerea ar avea drept efect să pună refugiații să aleagă</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<p>dintre un loc sigur de cazare sau o sursă sigură de venit minim, adică între satisfacerea a două nevoi esențiale.</p> <p>Ajutorul financiar intern este esențial pentru acoperirea nevoilor de bază, cum ar fi hrana, îmbrăcămintea, produsele sanitare și de igienă, precum și medicamentele și asigurarea unei situații de minimă stabilitate financiară. Limitarea acestuia ar putea afecta grav bunăstarea fizică și psihică a refugiaților, punând în pericol siguranța și demnitatea acestora, în special din cadrul grupurilor celor mai vulnerabile și marginalizate precum familiile cu mulți copii, romii și persoanele cu necesități speciale,</p> <p>Atragem atenția autorităților că condițiile de trai din majoritatea centrelor de plasament nu corespund nevoilor refugiaților și aceștia sunt nevoiți să-și suplimenteze nivelul de trai din alte surse decât cele oferite la aceste centre. Această măsură riscă să agraveze vulnerabilitatea refugiaților din centrele de plasament și să le afecteze procesul de integrare pe termen lung. În conformitate cu standardele internaționale privind protecția refugiaților și drepturile omului, statul are obligația de a asigura protecția socială și accesul la ajutoare adecvate pentru persoanele aflate în dificultate. Reducerea acestora contravine standardelor internaționale și încalcă drepturile fundamentale ale refugiaților, punându-le în pericol siguranța și demnitatea.</p> <p>RECOMANDĂRI:</p> <p>Renunțarea la propunerea de restricționare a ajutorului financiar pentru refugiați cazați în centrele de plasament. Este esențial ca acest ajutor să fie menținut pentru a sprijini integrarea refugiaților și a preveni creșterea vulnerabilității acestora. Statul trebuie să îndeplinească obligațiile internaționale de protecție a refugiaților, garantând accesul acestora la ajutoare financiare adecvate, astfel încât drepturile fundamentale ale acestora să nu fie încălcate.</p>	
31.	Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii	1.	<p>Cu referire la modificările propuse la punctul 4, aspecte care vizează actele în baza cărora copiii refugiați vor traversa frontiera, considerăm că ar trebui inclusă și posibilitatea traversării frontierei de stat pe baza certificatului de naștere pentru copiii cu vârsta de</p> <p>Se acceptă Prevederea a fost revizuită în baza recomandărilor și se regăsește la punctul 1.5.8.1. și 1.5.8.2. din proiect.</p>

Aviz nr. 02 din 29.01.2025		peste 4 ani. Această propunere se bazează pe experiența practică, care a arătat că multe persoane din regiunile afectate de conflict, care nu au călătorit anterior cu copiii lor, s-ar putea să nu dispună de pașaportul ordinar necesar pentru a călători în străinătate.	
	2.	Cu referire la modificările propuse în punctul 4.1, recomandăm ca, pentru copiii proveniți din Ucraina, să se aplice Legea 140/2013 privind protecția copiilor aflați în situație de risc. Această lege garantează evaluarea rapidă a situației fiecărui copil, plasamente de urgență sau planificate, în funcție de necesități, și monitorizarea continuă a bunăstării acestora. De asemenea, se pune un accent pe reintegrarea copilului în familia biologică, atunci când condițiile permit. Aplicarea acestei legislații va asigura protecția adecvată și integrarea copiilor refugiați în siguranță.	Se acceptă
	3.	Cu referire la propunerea de a permite vizite inopinate la domiciliul refugiaților pentru verificarea participării școlare considerăm că această abordare nu corespunde interesului superior al copilului, așa cum este prevăzut în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Această măsură poate crea un mediu de intimidare și stigmatizare, afectând negativ integrarea educațională a copiilor refugiați. Având deja un nivel ridicat de vulnerabilitate din cauza traumelor războiului, astfel de controale ar putea amplifica anxietatea și stresul, contrar obligației statului de a asigura un mediu educațional sigur și incluziv. Autoritățile trebuie să evite verificările inopinate la domiciliul refugiaților, întrucât acestea pot încălca dreptul copiilor la viață privată și pot afecta negativ incluziunea lor educațională, contrar prevederilor Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. În schimb, se recomandă utilizarea unor metode mai puțin invazive, precum colaborarea directă cu instituțiile de învățământ sau solicitarea documentelor care confirmă înscrierea și participarea școlară (online). Aceste măsuri ar respecta principiul interesului superior al copilului, ar sprijini integrarea educațională a copiilor refugiați și ar asigura un mediu sigur și incluziv, în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile copilului. CNPAC	Se acceptă Prevederea a fost exclusă.

		recomandă autorităților să promoveze politici bazate pe sprijin și comunicare eficientă, respectând dreptul la viață privată și acces egal la educație pentru toți copiii, conform standardelor internaționale.	
	4.	<p>Cu referire la clarificarea criteriilor de eligibilitate pentru acordarea protecției temporare cetățenilor Ucraineni aflați pe teritoriul Republicii Moldova înainte de 24 februarie 2022, atragem atenția asupra faptului că criteriile de eligibilitate pentru protecția temporară trebuie să fie aliniate la standardele internaționale privind drepturile refugiaților, inclusiv Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceste instrumente impun statelor obligația de a asigura protecție fără discriminare tuturor persoanelor vulnerabile, inclusiv copiilor refugiați, și de a respecta principiul nereturnării.</p> <p>Restricționarea protecției temporare pe baza prezenței anterioare în Republica Moldova riscă să încalce aceste obligații, excluzând persoane, inclusiv copii, care continuă să fie afectați de conflictul din Ucraina. O astfel de măsură ar contraveni Deciziei UE nr.2024/1836 care promovează o abordare incluzivă a protecției refugiaților. În plus, orice criteriu care limitează accesul la protecție trebuie să fie compatibil cu principiile fundamentale ale drepturilor omului, garantând acces egal și echitabil pentru toți copiii și familiile aflate în situații similare. Criterii restrictive pentru protecția temporară pot pune în pericol dreptul copiilor refugiați la siguranță și sprijin. Chiar dacă unii copii ucraineni se aflau deja în Moldova înainte de 2022, ei continuă să fie afectați de război și au nevoie de protecție. Refuzul acesteia i-ar expune riscurilor grave și ar încălca principiul nediscriminării. Protecția trebuie garantată în mod echitabil tuturor copiilor aflați în situații similare, conform standardelor internaționale privind drepturile copilului.</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă</p>
	5.	Cu referire la propunerea de a restricționa ajutorului financiar pentru refugiații din centrele de plasament, acest fapt va avea ca	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

			efect încălcarea dreptul multor copii refugiați la un trai decent, garantat de Convenția ONU cu privire la drepturile copilului. Fără acest sprijin, familiile vulnerabile, inclusiv cele cu copii, riscă să nu aibă acces la hrană, îngrijire medicală și alte necesități de bază, afectând sănătatea și siguranța lor. Recomandăm autorităților să mențină ajutorul financiar pentru refugiați, asigurând respectarea drepturilor copiilor și prevenind marginalizarea acestora, conform standardelor internaționale.	
32.	Oficiul Avocatului Poporului Aviz nr. 04-3/10-135 din 29.01.2025	1.	Cu referire la proiectul HG vizate, reiterăm următoarele: Susținem inițiativa prelungirii perioadei privind protecția temporară pentru o perioadă de 1 an de zile (1 martie 2026), deși, potrivit art. 38 ¹ a Legii nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova, această perioadă putea fi extinsă doar pentru 1 an, ceea ce a fost realizat deja în 2023 .	Se acceptă Mențiune: Este de menționat că art. 38 ¹ nu limitează prelungirea acordării protecției temporare în exclusivitate pentru un an, ci lasă posibilitate de a se interveni ori de câte ori este necesar, prin reglementarea faptului că: Guvernul stabilește perioada pentru care se acordă protecție temporară.
		2.	Modificarea introdusă la pct. 2 subpct. 1), care prevede condiția „a căror căsătorie este încheiată oficial în Ucraina”, ridică semne de întrebare cu privire la justificarea necesității și proporționalității acesteia, precum și la scopul urmărit. Lipsa unei argumentări clare referitoare la această cerință generează incertitudine și poate conduce la consecințe negative asupra familiilor ale căror căsătorii au fost înregistrate oficial într-un alt stat decât Ucraina. Această abordare poate afecta dreptul la unitatea familiei, și contravine principiilor fundamentale ale drepturilor omului și obligațiilor internaționale asumate de stat, inclusiv principiului non-discriminării și protecției vieții de familie. Mai mult, Republica Moldova recunoaște „concubinajul”, iar Directiva Europeană 2001 stabilește „parteneriatul”. Ar fi total incorectă și discriminatorie condiționarea „oficializării căsătoriei” doar pentru persoanele strămutate din Ucraina. Suplimentar, există un șir de etnii, persoane apatride ce nu-și oficializează căsnicia. Respectiv, această prevedere urmează a fi exclusă.	Se acceptă parțial A fost exclusă obligativitatea ca căsătoria să fie încheiată în Ucraina. Totodată, se optează pentru păstrarea formulei de „căsătorie încheiată oficial”.

		<p>3. Cu privire la prevederile pct. 3, nu este justificată cerința impusă exclusiv membrilor de familie ai persoanelor menționate la pct. 1 subpct. 1), 3) și 3¹ de a deține acte de identitate valabile. Această condiție poate fi considerată disproporționată, având în vedere că cetățenii ucraineni, copiii acestora, apatrizii și resortisanții țărilor terțe beneficiază de posibilitatea de a aplica pentru obținerea protecției temporare inclusiv în baza actelor de identitate expirate. Această diferențiere riscă să conducă la tratamente discriminatorii, încălcând principiul egalității. Prin impunerea acestei cerințe, există riscul limitării reunificării familiilor, ceea ce contravine obligațiilor internaționale asumate de Republica Moldova. Opinăm de asemenea că, această prevedere va obstrucționa accesul în teritoriu a persoanelor care fug de înrolare, frici de siguranță și securitate personală, alte motive și temeri legate de război sau consecințele acestora, inclusiv tortură sau rele trataemnte. Este notoriu faptul că potențialii solicitanți de azil pot accede pe un teritoriu/ prezenta la forntieră inclusiv acte/ documente de identitate false/ nevalabile, deoarece în țara sa autoritățile îi pot refuza eliberarea unui document valabil sau refuza prelungirea valabilității acestuia din motivele sus-expuse sau altele. Legislația națională nu pedepsește solicitanții de azil pentru faptul trecerii ilegale, respectiv esta alogică condiționarea accesului cu acte valabile, neluându-se în considerație categoria respectivă de persoane. Mai mult, în cazul protecției temporare – condiționarea intrării nu trebuie să fie legată doar de valabilitatea actelor persoanei, or pentru aceasta și este instituită această formă de protecție excepțională, care să faciliteze intrarea în țară și nu invers. Mai departe, legalizarea pe teritoriu va fi decisă asupra documentării acestuia sau cu orice alt document ce certifică identitatea persoanei, pentru ai permite staționarea sau depunerea unei cereri de azil.</p>	<p>Se acceptă Sunt acceptate și actele de identitate expirate.</p>
		<p>4. Excluderea beneficiarilor de protecție temporară de la suportul internațional – este o decizie regretabilă, or în lipsa sprijinului respectiv, nici Guvernul, nici beneficiarii nu vor putea subexista,</p>	<p>Se acceptă Prevederea a fost exclusă din proiect.</p>

		<p>cea ce va conduce la riscuri asupra situației lor economico-sociale. Pe cealaltă parte, Guvernul de la sine, nu poate interzice sprijinul financiar sau oricare alt tip de suport al organizațiilor internaționale în special umanitare pentru persoanele refugiate. Această inițiativă ar fi în detrimentul angajamentelor asumate de țară cu Agenția ONU pentru refugiați (ICNUR) și alte instituții europene/ internaționale.</p>	
	5.	<p>Prevederea de la pct. 4² menține restricția care limitează posibilitatea adulților de a traversa frontiera de stat utilizând actul de identitate național (buletin/carte de identitate sau pașaport intern). Persoanele vizate pot beneficia de o singură intrare sau ieșire din/spre Ucraina, ceea ce generează preocupări cu privire la respectarea dreptului la libera circulație. Această restricție poate avea un impact negativ asupra drepturilor fundamentale, în special în contextul unui conflict armat. În astfel de situații, oamenii pot fi constrânși să părăsească frecvent teritoriile afectate pentru a-și proteja viața și a se refugia în zone sigure. Mai mult, o astfel de măsură ar putea afecta disproporționat categoriile vulnerabile, precum persoanele separate de familii, cele care își desfășoară activitatea transfrontalieră sau cele care depind de asistență umanitară, iar restricțiile impuse trebuie să fie proporționale și să respecte principiile de necesitate și legalitate.</p>	<p>Nu se acceptă Persoanele strămutate din Ucraina au acces deplin și în condiții de siguranță la toate serviciile de documentare prestate de Ambasadă/consulatele Ucrainei pe teritoriul Republicii Moldova. Iar pentru a putea traversa frontiera de mai multe ori, este necesar obținerea actelor / documentelor de călătorie necesare.</p>
	6.	<p>Prevederile menționate la pct. 4 subpct. 2) și 2¹) instituie cerințe distincte pentru minori în funcție de vârstă, referitor la documentele de identificare necesare autorizării intrării în Republica Moldova. Astfel, pentru copiii cu vârsta sub 4 ani sunt acceptate documente precum certificatul de naștere sau un certificat eliberat de instituția medicală care atestă nașterea. În schimb, această opțiune nu este disponibilă pentru copiii cu vârsta de peste 4 ani, pentru care se solicită documente mai stricte. Această diferențiere ridică întrebări cu privire la proporționalitate și justificare, în special în absența unei explicații clare privind necesitatea aplicării unor standarde diferite. În contextul strămutării forțate, accesul la documente valide este frecvent</p>	<p>Se acceptă Prevederile au fost revizuite</p>

		limitat, iar cerințele mai riguroase pentru copiii cu vârsta peste 4 ani pot avea un impact disproporționat asupra celor proveniți din familii vulnerabile sau asupra copiilor separați de părinți. O astfel de practică poate limita accesul egal la protecție și servicii esențiale pentru această categorie.	
	7.	Condiționarea producerii efectului protecției temporare de data obținerii documentului de identitate al beneficiarului de protecție temporară, prevăzută la pct. 5, poate conduce la situații de vulnerabilitate prelungită pentru persoanele care necesită protecție urgentă, dar nu dispun de documentele necesare. Acest aspect este cu atât mai relevant în contextul în care statutul de solicitant de protecție temporară, reglementat la pct. 5 ¹ , nu prevede un set minim de drepturi pentru persoanele aflate în această situație, și nici nu clarifică statutul lor juridic în perioada de așteptare. În această perioadă de 30 de zile, necesară pentru obținerea documentului de identitate, persoanele strămutate nu au acces la drepturi fundamentale, deși se află în nevoie de protecție. Această lipsă de claritate și protecție juridică poate crea un vid în protejarea drepturilor acestora, expunându-le riscurilor suplimentare. Este important ca cadrul legal să ofere un mecanism eficient și rapid pentru acordarea protecției, asigurându-se că drepturile fundamentale sunt respectate chiar și în perioada de tranzit administrativ.	Nu se acceptă Prin introducerea acestor norme s-a urmărit delimitarea etapelor și statutului oferit la fiecare etapă.
	8.	Prevederea 17 ¹ din proiectul prealabil, introduce o novație susținută de Ministerul Educației și Cercetării ce vizează supravegherea copiilor ucraineni ce desfășoară instruire la distanță sau fizic în instituțiile de învățământ din țară, prin verificările inopinate la domiciliul lor de reședință. Iar, pct. 17 ³ – introduce dreptul de a dispune reevaluarea statutului de protecție temporară al părinților/ rudelor sau reprezentanților legali ai elevilor ce nu realizează în opinia Ministerului Educației și Cercetării dreptul la educație. În opinia noastră, aceste prevederi noi sunt excesive și neproporționale scopului urmărit. În același timp, acestea par a fi discriminatorii comparativ cu aceeași situație	Se acceptă Prevederile au fost revizuite.

		<p>ce vizează elevii cetățeni ai Republicii Moldova, or aceștia nu sunt verificați de comisii speciale ale Ministerului Educației și Cercetării referitor la realizarea dreptului la educație. Mai mult, legislația contravențională națională conține deja prevederi privind sancționarea reprezentanților legali pentru neîndeplinirea obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului⁵. Respectiv, în condițiile în care autoritățile de profil vor constata faptul neîndeplinirii obligației de instruire a copiilor ucraineni, pot sancționa subiecții, conform legislației. Mecanismul de supraveghere prin vizite inopinate și reevaluarea statutului la demersul Ministerului Educației și Cercetării sunt neprevăzute de legislația în vigoare, excesive și discriminatorii, fapt pentru care nu sunt acceptabile într-o societate democratică. Convenția ONU privind drepturile copilului, Constituția R. Moldova, Codul educației garantează dreptul la educație al copiilor. Ombudsmanul încurajează autoritățile din domeniu să stimuleze și încurajeze elevii, prin metode umane, bazate pe nevoile reale ale lor să-și realizeze dreptul la educație. În consecință, prevederile pct.17¹ - 17³ urmează a fi excluse din proiectul respectiv.</p>	
	9.	<p>Punctul 29¹ - prevede procedura de renunțare la protecția temporară doar în formă scrisă, deși, procedura de preînregistrare și depunere poate fi realizată și online. Opinăm că dubla formulă de depunere a cererii va fi doar în beneficiul ambelor părți (IGM și beneficiar).</p>	<p>Nu se acceptă Pentru a se asigura că beneficiarul propriu-zis depune solicitarea și pentru a se limita fraudele și abuzul, procedura de renunțare se va face doar în format fizic.</p>
	10	<p>În concluzie finală, invit MAI ca autor principal, să revizuiască Proiectului hotărârii privind modificarea HG nr.21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina cu nr.23/MAI/2025 luând în considerație toate aspectele menționate supra, și să remită prezentul Ordin modificat pentru avizare repetată Ombudsmanului.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost revizuit conform recomandărilor, discutate și agreeate de comun cu autoritățile implementatoare.</p>